



Montreālas Latviešu  
Biedrības

ZIŅOTĀJS

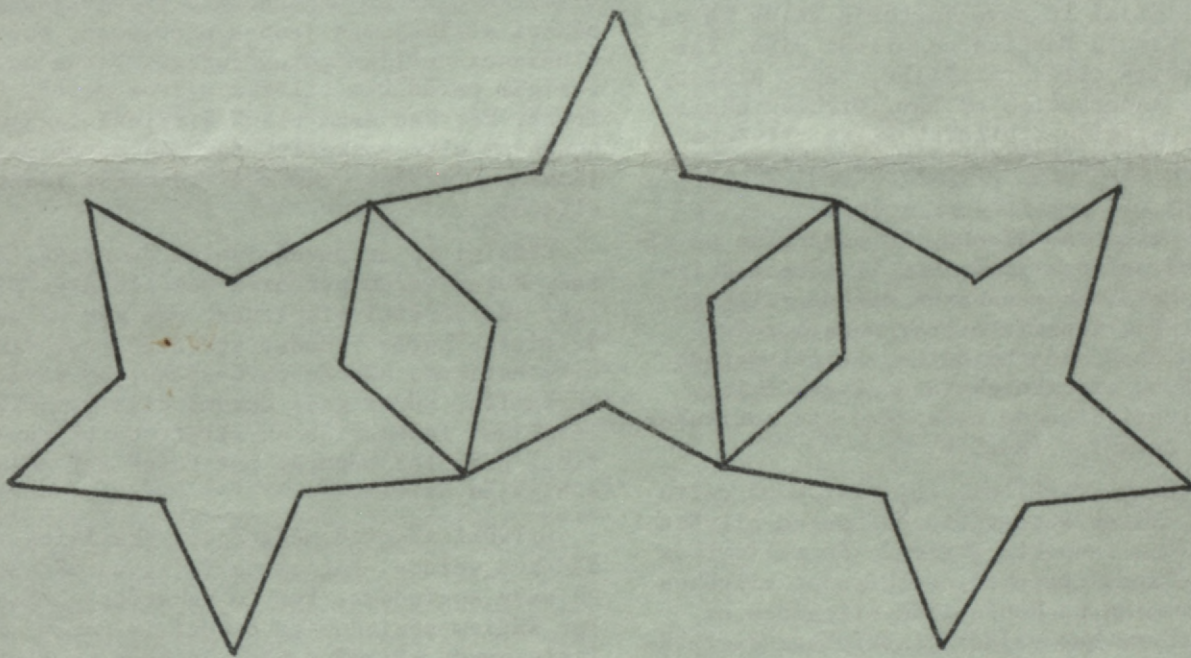


ISSN 0227 - 2423

1992. GADA JANVĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

43. GADA GĀJUMS Nr. 1. ( 514. )



LAIMĪGU

1992

## VISI TICĪGIE VIENOTI MIERA CELŠANĀ.

Jau divdesmit piekto gadu pēc kārtas iznāk gadskārtējais pāvesta miera vēstījums. Jājautā, vai šie vēstījumi ir nesuši augļus? Lai gan vairākas tautas ir atguvušas brīvību un demokrātiju, vēl pēdējos mēnešos vērojami sapīgi kara notikumi Dienvidslāvijā. Šis gaismas un ēnu kontrasts aicina uz pārdomām. Visiem cilvēkiem, pirmām kārtām ticīgajiem, ir jābūt miera vēstnešiem un cēlājiem.

Tiekšanās pēc miera ir ierakstīta cilvēka dabā un tā atspoguļojas dažādās reliģijās. Tā izpaužas vēlmēs pēc kārtības un miermīlības, pretimnākšanā, sadarbībā, līdzdalībā un savstarpējā respektā. Šīs vērtības prasa solidaritāti no visiem - politiķiem, starptautisko organizāciju vadītājiem, uzņēmējiem un strādniekiem, atsevišķiem cilvēkiem un grupām, bet vēl jo vairāk no kristiešiem, kuŗiem jāliecina par mieru ar darbiem un ar savām lūgšanām. Svētajos rakstos miers ir bieži pieminēts ne tik vien evaņģēlijā, bet arī ebreju un musulmaņu rakstos. Īsta reliģiska dzīve nes miera un brālības augļus, jo katras reliģijas dabā ir veicināt aizvien ciešākus sakarus ar dievību un draudzību cilvēku starpā.

Pirms pieciem gadiem pāvests un kristīgo konfesiju un lielo reliģiju vadītāji bija pulcējušies Asīzē lūgšanu sanāksmē par mieru. Šī kopējā lūgšana ir jāturpina, Asīzes gars ir jāiedzīvina. Lūgšanai ir liels spēks. Lūdzot Dievu, tuvojamies arī cilvēkiem, jo lūgšana palīdz izveidot ar cilvēkiem respekta, izpratnes, cieņas un mīlestības attiecības. Lūgšana cilvēkus vieno. Reliģija vispār ir par kārtību sabiedrībā, kur valda miers.

Katrai reliģijai ir sava īpatnējs veids kā panākt mieru, un Katoļu Baznīca nenoliedz visu, kas ir svēts un pareizs citās reliģijās, tāpēc atzīst, ka ir iespējams sadarboties ar tām. Oikumēniskais dialogs izteic reliģiju atbildību visas cilvēces priekšā, jo kopējie centieni ir izrādījušies iespaidīgāki.

Pareizais ceļš, kam jāseko, ir sadarbība ne tikai miera nodrošināšanas jomā, bet ir jācenšas izveidot vispār pozitīvākus sakarus dažādo reliģiju starpā, savstarpēji iepazīstoties, augstsirdīgi piedodot un ikdienas sadarbojoties. Sakari dažādo reliģiju starpā un oikumēniskais dialogs, šķiet, obligāti, lai izvairītos no nelaimēm, kas notikušas pagātnē dažādo reliģiju sadzīvē.

Lūgšanai jāseko darbībai, lai visi kopā celtu mieru taisnībā. Pāvests pasvītro četras no cilvēka tiesībām: dzīvības respektu ikvienā tās attīstības fāzē, cilvēka cieņas respektu, nešķirojot cilvēkus pēc rasēm, dzimumiem un konfesijām, tiesības uz laicīgiem labumiem, kas vajadzīgi dzīvības saglabāšanai, un tiesības uz darbu ar taisnīgu algu. Pāvests pasvītro reliģijas brīvību un nostājas pret fundamentālismu un fanātismu, kas konfliktus un cīņas pamato ar reliģiskiem motīviem. Cilvēka cieņas vērtība ir tikai tā, kas vērstas pret viņa paša kaislībām, egoismu, cita cilvēka apspiešanas centieniem, pret naudu un varmācību, proti, pret visu to, kas ir tieši pret mieru un izlūgšanu.

Jānis Pauls II griežas pie tautu atbildīgajiem vadītājiem, prasot reliģiskās sirdsapziņas brīvību ikvienam cilvēkam, reizē aicinot izvairīties reliģiju izmanot varas nolūkos. Civīlai un politiskajai varai ir jānodrošina reliģiju respekts un juridiskā eksistence, reliģijas nenobīdot nomalē, bet tām ļaujot pildīt savus pienākumus miera labā. Pāvests aicina tautu atbildīgos vadītājus gādāt par mieru un novērst kara draudus, gādāt par taisnības triumfu un par trūkumcietējiem, veicināt, lai saimnieciskās vērtības un līdzekļi kalpotu cilvēka labumam un netiktu izmantoti pret cilvēku pašu.

Kristiešiem, kas tic uz Jēzu Kristu, ir īpašs pienākums liecināt par miera evaņģēliju un to īstenot dzīvē. Jēzus ir novēlējis mieru ticīgajiem. Tā

ir liela cerība, kuŗai jāistenojas, jo Dievam viss ir iespējams. Miers ir Dieva dāvana.

Monsinjors A. BRUMANIS.

## VĒLREIZ - VEIDOSIM VALSTI!

Pirms, apmēram, 50 gadiem gaišreģis Finks Latvijā pareģoja, ka neatkarība valstij atgriezīsoties gadā, kad ciparu varēsot lasīt vienādi no abiem galiem. Nav zināms, vai viņš tajā pašā reizē pareģoja galu Padomju Savienībai. Latvija savu neatkarību atguva 1991. gada 21. augustā. Padomju Savienība, kādu to pazinām līdz šim, beidza pastāvēt 25. decembrī, Ziemsvētku dienā, kad no tās prezidenta amata atteicās Gorbačevs un Kremļī tika uzvilks neatkarīgās Krievijas karogs. Šie fakti, kādus neviens nevarēja paredzēt iepriekšējā gadu mijā, pasaulei izrādījās negaidīti un pārsteidzoši. Pasaulē viena gada laikā tik daudz kas ir mainījies, ka pat grūti visam pilnīgi izsekot. Un tomēr - Kanadas bijušais Jauno Demokrātu partijas vadītājs E. Bradbends, kas tagad vada Kanadas Cilvēku tiesību organizāciju, aizvadītā gada vērtējumā, vaicāts, vai lietas mainījušās uz labo vai sliktu pusi, atbildēja, ka ne vienādi, ne otrādi. Esot bijuši notikumi, kas cilvēci veduši uz labāku nākotni, bet reizē tikpat daudz citu, kas veduši uz postu un nelaimi. Un, šķiet, viņam būs taisnība.

Ja skatāmies tikai uz jauno politisko stāvokli Latvijā un mūsu pašu sadzīvi trimdā, redzam, ka līdz ar neparedzēto brīvības atgūšanu pēkšņi atzīmējam jaunas problēmas, kuŗu risināšanai nebijām gatavojušies. Viena no raksturīgām parādībām cilvēka dzīves gaitā, varbūt, ir tā, ka, kad esam vienā virzienā iegājušies, nespējam citu saskatīt. Kad nāk parmaiņas un jāmaina virziens, tas mūs vienkārši izsūt no slīdēm.

Līdzīgi ir ar pareģojumiem Jaungadā. Ir lietas, kuŗas varam paredzēt bez lielākas piepūles. Tās parasti piepildās, bet gan ne visas. Ir citas, kuŗas izdodas paredzēt, bet tik daudz citu notikumu nāk ar savu spēku, ar savu nenovēršamību, kuŗus gada sākumā bija gandrīz neiespējami iedomāties un zīlēt. Un tā tas ir ne tikai pasaules mērogā, bet reizē arī mūsu personīgajās dzīvēs.

Cilvēki nākotnē mēģinājuši skatīties visdažādākos veidos. Katram te ir savas mērauklas un savs spriedums. Par to rakstītas grāmatas. Par šādiem spriedumiem daudzi ir gatavi maksāt lielu naudu. Piemēra pēc, ja kāda no lielajām derību biržām būtu bijusi gatava pieņemt viens pret tūkstoš darījumu zīlējuma par to, ka Padomju Savienība izbeigs pastāvēt 25. decembrī un ja šo derību būtu pieņēmuši tūkstoši, riskējot ar 1.000 dolāru, pasaulē šobrīd būtu vesela jauna bagātnieku - miljonāru saime un birža - bankrotā. Bet kuŗš gan ar saprātu un apdomu ielaistos šādā darījumā? - Un tā nu ir ar to nākotnes pareģošanu. Tā ir, pavisam vienkārši, bīstama lieta, ko tomēr neuzdodam. Tie, kam laimējies, var gozēties savā pašapmierinātībā; tie, kas vīlušies, jāgaida līdz citam gadam un jāsāk no jauna. Tā nu ir tāda interesanta spēlīte, ar ko nodarbojamies, katrs savā veidā, mēs visi, gan optimisti, gan pesimisti, gan ticīgie, gan neticīgie. Šķiet, ka "kādu ziņu zīle nes" nodarbina mūs visus. No tās dzīvo prese un veido pasaules dzīves ritumu. Arvien ātrāk kā agrāk.

Cerēsim, ka ikvienam personīgi Jaunais gads atnesīs daudz laba, piepildīs cerības, īsteno vairāk, kā liegs; ja pārsteigs, tad priecīgi; ja skumji vai bēdinās, tad tā, ka spēsim negaidīto pārvarēt un noturēsimies uz pareizā ce-

ļa. Ne vienmēr tas, kas "zvaigznēs rakstīts", sakrīt ar to, ko bijām sapņojuši, un būs arī tā, kad sajūsmā lēkām kā bērni, kas Ziemeļvētkos sapņmuši dāvanu, kas tos iepriecinājusi, kaut bieži vien tikai uz pavisam īsu laiku.

Latviešu tautai un Latvijai vēlēsīm gaišas dienas, kaut nenovēršami zinām, ka to starpā būs nebalts un grūtas. Valsts veidošanas darbā netrūks problēmu, būs vajadzīgas izšķiršanās un lēmumi, kas prasīs saprātu un iecietību - īpašības, kādas būs nepieciešamas arī pašai tautai, jo nekas jau "nenokritis no gaisa". Būs pašiem vien jāapgūst. Jaunais laiks no mums visiem prasīs ļoti daudz, lai kur gan pasaulē mēs neatrastos. Ja mūsu devums būs apzinīgs un patiess, panākumi neizpaliks, un mēs pārsteigtī gada beigās varēsīm priecāties par it kā negaidītiem panākumiem. Varēsīm izvērtēt piedzīvoto un atkal skatīties nākotnes pareģojumos ar pavisām citām acīm, jo aizvadītās dienas, nedēļas un mēneši būs mūs rūdījuši, mācījuši un, dažkārt, pamudinājuši būt nebēdīgiem un pārdrošiem. Saka, ka nebēdīgiem un pārdrošiem piederot nākotne. Nākotne, lai kāda tā būtu, nav novēršama. Mums tā jāsapem un jācenšas veidot tā, lai dzīvotu latviešu tauta un Latvija atspīdētu spoži pasaules tautu un valstu saimē. Tas ir cildens mērķis, par ko taču nešaubamies. Atliek tikai viena lieta - kā mēs to paveiksim? Un te nu katram ir savas iespējas, lai gada beigās varam teikt - panākumi neizpalika, nākotne izskatās gaišāka kā gada sākumā. Mūsu tauta un Latvija to ir pelnījusi. Vēlreiz - veidosim savu Latviju, savu valsti Eiropas tautu saimē.

M. ŠTAUVERS.

#### KĀDS PRIEKŠ IR DZĪVOT?

Laimīgs tas, kas tic savam sapnim  
Arī nomirstot.  
Rādās tam nākotnes krasti  
Aizsaulē aizejot.

Kārlis Skalbe

Dzīvē saskatīt labu mērķi nozīmētu atrast un saprast dzīves jēgu un nozīmi. Nelaieme tā, ka dzīves jēgas jautājums ir tik miglains, ka grūti tam novilkt kaut cik asu apveidu. Ja vaicāsim zinātniekam, biologam, kāda ir cilvēka dzīves jēga, viņš bez vilcināšanās atbildēs: sugas turpināšana, un tas ir absolūti viss, nekas cits. Morālfilozofs teiks: cilvēka dzīves jēga izpaužas mīlestības un labestības darbos, pašalīdzībā, nesavtībā, gatavībā nest upurus citu labā. Protams, tāda atbilde nekur tālu nenoved, tā tikai apstiprina biologa viedokli, jo palīdzība otram cilvēkam dod viņam lielāku iespēju piedalīties sugas turpināšanā. - Teologs teiks: cilvēka dzīves uzdevums ir kalpot Dievam un viņu mīlēt "no visas sirds un visas dvēseles", nemaz nepapūlēdamies izskaidrot, kā kalpība savienojama ar mīlestību. Izmantodams apstākli, ka zinātne nespēj cilvēka dzīvei nospraust skaistu un labu mērķi, reliģijas filozofs aizrāda, ka tas gluži dabiski, jo visas labās un paliekamās vērtības nāk tikai no Dieva, kas pats ir paliekams un mūžīgi nemainīgs: staigā Kristus pēdās, un arī tu iemantosi mūžīgu dzīvošanu debesu valstībā! Nevienam nav varējies skaidri pateikt, kur tāda valstība atrodas un kā iespējama mūžīga dzīvošana. Neraugoties uz visām nepilnībām, reliģiskā filozofija var palīdzēt un var atvieglot dzīvi daudziem; bet ne visiem.

Var gandrīz piekrist populārajam salīdzinājumam, ka dzīve nav vis rožu dārzs, bet gan kartupeļu lauks: jo lielāka cūka, jo vairāk tā izrok. Dzīves grūtību ir daudz, un tās visvairāk apgyūtiņa cilvēkus, kas mēģina iet taisnus ceļus, kamēr blēži, viltnieki un zagļi gaužām reti dabū izbaidīt savu nedarbu sekas. Vajadzīgs daudz fiziska, bet vēl jo vairāk dvēseles spēka, lai nesabruktu. Kāds austriešu filozofs - Otto Veiningers (1880-

1903), dzimis Žīdu ģimenē, bet pārgājis kristīgajā ticībā, neparasti "spožs" domātājs, agrī doktorējies un jau agros gados sarakstīja masīvu darbu "Geschlecht und Charakter" - "Dzimums un raksturs", kurā iztirzā sievišķības, vīrišķības, Žīdisma un ģeniālītātes pamatus un principus. Viņš izceļ dažādas lietas, kas viņam patīk un kas nepatīk, un viņš apliecina, ka tiklīdz viņš manišot sevī paceļamies tās lietas, kas viņam nepatīk, viņš sev darīšot galu. To viņš arī izdarīja, nošaudamies tikai 23 gadus vecs. - Arturs Šopenhauers (1788-1860), vācu dižgars, salīdzināms ar Kantu, bija sasirdzis ar tajos laikos nedziedināmo sifilisu. Sabiedrībā viņš bija atjautīgs, sarkastisks sarunu biedrs, mīlēja baudīt labus ēdienus un dzērienus, bet viņa rakstos parādās domas un izjūtas, kas viņu nomāca vientuļos brīžos: tie pauž drausmīgu, bezgala dziļu pesimismu. Lielajā darbā "Die Welt als Wille und Vorstellung" - "Pasaule kā griba un priekšstats" - viņš argumentē, ka "... mums nav ko jūsmot, bet gan jāšēro, ka pasaule eksistē; tās neeksistence būtu labāka par tās eksistenci; tā ir kaut kas, kam nevajadzēja būt." Ja dzīvi šinī pasaulē mēdz uzlūkot par balvu, tad "...tādu balvu ikviens būtu noraidījis, ja būtu spējis to redzēt un izbaudīt jau iepriekš". Tam, kas spriež, ka dzīve nozīmē skolu, kur jāmacās, Šopenhauers atbild: "... es labāk izvēlētos palikt nebūtības mierā, kur man nevajaga nedz mācības, nedz jeb kā cita."

Dižo krievu rakstnieku grāfu Ļevu Tolstoju (1828-1910) itin agrī apstāja nāves un iznīcības rēģi. Autobiogrāfiskā esejā "Atzīšanās" viņš raksta: "Šodien vai rītu slimība un nāve piemeklēs mani un tos, kas man mīli; nekas vairāk nepaliks pāri kā tārpī un smirdoņa. Agrāk vai vēlāk mani darbi, kādi tie arī nebūtu, būs aizmirsti, un manis vairs nebūs. Kālab tad pūlēties?" Cilvēka likteni viņš pielīdzina austrumzemes ceļiniekam, ko tuksnesī vajā briesmīgs nezvērs. No tā bēgot, ceļinieks ierauga izžuvušu aku, meklē tajā glābiņu, bet pusceļā pamana, ka akas dibenā zobus atpirdzis viņu jau gaida nikns pūķis. Ceļinieks pieķeras pie neliela kociņa, kas ieaudzis akas sienā, un ievēro, ka divi peles jau grauž to nost pie saknes; taču, pagaidām, būdams izslāpis, viņš mēģina nolaizīt dažas medainas rasas lāses no kociņa lapām...

Tolstoja dzīves noslēgums nebija tāds, kādu varētu paredzēt izcilam, atzītam, ārzemēs pat dievinātam, ilgu mūžu nodzīvojušam rakstniekam, bagātam krievu grāfam, kam sieva - princese Sofija - bija laimīgi atnesusi deviņus bērnus. 1910. gada 28. oktobra naktī viņš kopā ar jaunāko meitu Aleksandru slepeni atstāja savu muižu "Jasnaja Poļana" Tulas guberņā; pēc dažām dienām, 8. novembrī, nespēks viņam uznāca mazā dzelzceļa pietatnē, Astapovo, Rjazanas guberņā, un to pašu dienu viņš nomira stacijas priekšnieka gultā - dziļi kristīgs cilvēks, ko daži dēvēja par Jēzus līdzinieku, bet krievu pareizticīgās baznīcas izstumts un nolādēts.

Bertrands Rasels (Russell, 1872-1970), britu matemātiķis, loģiķis un filozofs, Nobela balvas saņēmējs literatūrā 1950. gadā, neapšaubāmi viens no visizcilākajiem vārdiem šinī gadsimtā, esejā "Why I am Not A Christian" - "Kāpēc es neesmu kristietis" - vienā vietā raksta: "Ka cilvēks ir tādu cēloņu produkts, kurus gala rezultāts nebija paredzēts; ka viņa augšana un attīstība, viņa cerības, viņa bažas, viņa prieki un ticējumi ir tikai akcidentāls atomu saskaršanās iznākums; ka nekāda degsme, nekāds hēroisms, nekāda domu un jūtu intensitāte nespēj nodrošināt atsevišķu dzīvi aiz kapa; ka visu laikmetu darbu, pūliņu, ka visu iedvesmju, cilvēces ģeniālītātes spožuma liktenis ir izdzist drausmīgā saules sistēmas nāvē; un ka cilvēka sasniegumu templis nenovēršami tiks aprakts zem sabrukūša universa drupām - vieas šīs

lietas, jebšu nav neapstrīdamas, tomēr ir tik drošas, ka nekāda filozofija, kas tās noraida, nevar cerēt pastāvēt. Vienīgi šo patiesību ietvaros, vienīgi uz vispēdējā izmisuma droša pamata dvēsele var celt savu mitekli."

Un vēl viens spožs vārds dižo pesimistu pulkā. Amerikāņu fiziķis Stīvens Veinbergs (Weinberg, dzimis 1933. g.) 1977. gadā laida klajā populāru darbu, "The First Three Minutes" - "Pirmās trīs minūtes", kas apcerē universa rašanos saskaņā ar Lielā Blīkšķa - Big Bang - teoriju. Tā saka, ka visa enerģija, visa viela, visi dabas likumi bija gatavi un nodibināti pirmajās trijās minūtēs pēc eksplozijas, un pēc tam universa attīstība iet savu gaitu, to nespēj nedz grozīt, nedz apturēt ne Dievs, ne Velns. Savu grāmatu Veinbergs noslēdz ar šādu meditāciju: "Laudīm ir gandrīz neiespējami pretoties ticībai, ka mums ar universu ir kādas īpašas attiecības, ka cilvēka dzīvība nav tikai vairāk vai mazāk komisks sagadījumu virknes iznākums, kuŗa sniedzas atpakaļ līdz pirmajām trim minūtēm, bet gan, ka mēs kaut kā esam ieplānoti jau no paša sākuma. Šis rindas rakstot, man gadās būt lidmašīnā 30,000 pēdu augstumā virs Vaiomingas, atceļā no Sanfrancisko uz Bostonu. Zeme lejā izskatās ļoti maiga un piemīlīga - viegli mākoņi šur tur, sniegs saulrietā metas rožains, ceļi stiepjas pāri laukiem no vienas pilsētas uz otru. Ļoti grūti apjēgt, ka šis universs attīstījies no kāda neizsakāmi svešāda pirmatnējā stāvokļa un ka nākotnē tam vai nu jāizdzīst bezgalīgā siltumā vai jāizplēn svelmainā karstumā. Jo saprotamāks universs liekas, jo vairāk tas arī šķiet bez jēgas esam."

Nevar noliegt, pesimistu argumenti ir stipri un ikdienas visur skatāmi. Nāve un iznīcība ir tas baigais bieds, kas cilvēkam sāk rādīties, kad viņš laimīgi ticis pāri pūsmūžam, pamana pirmās sirmās šķipsnas matos un bārdā (kam tāda ir), kad "spēks un spirtums" sāk zust. Taču noliegt eksistences vērtību tikai tālab, ka tā nav mūžīga, nav loģiski. Bertrands Rasels pats cilvēces gara spožumu atzīst kā kaut ko labu un nožēlo, ka tam lemts izdzist mūsu saules sistēmas bojāejā. Šis gara spožums, šis labums vēl ilgs varbūt dažus gadu miljonus vai pat biljonus, iekām saules sistēmas bojāeja sāksies. Vai tad jau tagad sāksim raudāt un nokārt galvu? Mūsu traģiskais dzejnieks Eduards Veidenbaums, ko trūkums un slimība pārāgri noveda kapā, izmisīgi cīnījās ar savu pesimismu un ieteic pret to labas zāles: "Lai mērķus tik tādus sev spraužam, ko sasniegt bez mūžības spēji!" Ja mērķis ir tuvs un praktiski sasniedzams, tad tā spraudējs iet no uzvaras uz uzvaru, "dzīvo dzīvē dzīvu dzīvi", ir priecīgs un apmierināts līdz pēdējai dienai. Viņam dzīves jēga ir smaidījusi katru dienu. Dzīves vērtības ir vispārīgas un subjektīvas vērtības, pašam individam patīkamas, un ja es varu pilnām iegūt savas subjektīvās vērtības, es varu teikt, ka manai dzīvei jēgas nav trūcis. - Citu latviešu dzejnieku, Vili Plūdoni, līdz dziļumiem satrieca brāļa nāve jaunības gados. Cēlonis krist dziļā pesimismā? Smaigais trieciens izraisīja māksliniecisku impulsu, kā rezultātā radās viens no vispožākajiem dārgakmeņiem mūsu dzejas laukā - "Rekviems". Vai bez satricinājuma iespējams lasīt kaut vai šīs nedaudzās rindas:

Nevis kur parketu miņā,  
Zeltā kur pokāli skan -  
Dūmainā tumēstabiņā  
Karājās šūpulis man.  
Bēdas no griestiem tur lija,  
Pilns stāvēja garu trauks;  
Raizes man mīļākas bija,  
Trūkums vistuvākais draugs.

Šais astoņās Isās rindīpās Plūdoni reizē ir aprakstījis visas latviešu tautas septiņsimt nebrīvības gadu vēsturi. Neapšaubāmi reiz pienāks laiks, kad viņa "Rekviems", Tolstoja "Karš un miers", Rasela "Principia Mathematica" un visi citi mūsdienu cilvēces darbi būs beiguši eksistēt. No kādreiz septiņiem pasaules brīnumiem vairs palicis tikai

viens - Gizas piramida Ēģiptē. Vai tālab šos darbus nevajadzēja radīt? Ja cilvēkam reiz jāmirst, vai tad viņam būtu labāk bijis nemaz nedzimt? Kā viņš to var zināt? Nevar reizē būt dzimis un nedzimis! Platona dialogā "Faidons" (Phaedo) ar nāvi notiesātais Sokrats pēdējā mūža dienā cietuma kambarī ar saviem draugiem, kas viņu apmeklējuši, iztīrā dzīvības un nāves jautājumu un nāk pie atziņas, ka dzīvība nāk no nāves, un nāve no dzīvības, viena bez otras tās nevar iztikt. Šo atziņu lietojot par mērauklu mūsu dienās, varam vaicāt, kāda izskatītos mūsu pasaule, ja visi cilvēki, homo sapiens, kas jebkad dzimuši, joprojām dzīvotu. Vērtē, ka mūsu te līdz šim ir bijis ap 80 biljonu. Zeme būtu stāvgrūdām veču pilna! Nav patīkami apjaust, ka ikdienas mirst ap 275,000 cilvēku. Tas ir šausmīgs slaktiņš, drausmīga nāves plauja, un daži saka, cik nežēlīgs ir bijis Dievs, tādu pasauli radīdams. Bet tas ir un paliek meistardarbs, joku luga, drāma un traģēdija, kur visi reizē ir aktieji un skatītāji.

Mūsu septiņsimt nebrīvības gadi mūsos ir ieaudzinājuši citādu pasaules uztveri, ko Zenta Mauriņa dēvē par dzīves apliecinājumu. Viņa pati ar savu mūžu un darbu var derēt par tīru dzīves apliecinātāju paraugu. Ja palūkojamies atpakaļ savās ģimenēs, varbūt katrs atradīsīm kādu dzīves apliecinātāju savos vecākos, brāļos un māsās, kas varēja teikt:

Lai bēdāja velns par bēdu,  
Es par bēdu nebēdāju.  
Liku bēdu uz akmeņa,  
Speŗ' ar kāju jūrīņā. T. dz.

Maz no mums ir dzimuši "ar sidraba karoti mutē". Mūsu skaits dzimtenē ir drausmīgi saraukts un atšķaidīts. Bet kas mēs vēl esam, paliksim kopā. Nevaicāsim, kas būs, kas notiks pēc tūkstoš gadiem. Mums, vispirms, jāpārdzīvo barga ziema, nejēdzīgais sajukums, pārejas laiks pēc marksisma sabrukuma austrumu Eiropā.

Tas ir labs mērķis, laba jēga mūsu dzīvei. Tā dēļ ir vērts "strādāt, dzīvot, censties, karot, ciest..."

OSĀNU KĀRLIS.

#### RAUGOTIES LATVIJAS NĀKOTNĒ.

Jau senie grieķi zināja šo dzīves gudrību, ka "ir labāk iedegt vienu sveci nevis tikai lādēt tumsu". Ja raugāties cauri mūsu garšiem trimdas gadiem, pat līdz šai dienai, uz mūsu politiskām izdarībām, liekas, ka šī gudrība mūs skārusi maz.

Sodien mēs daudzi ticam, ka trimdniekiem pieder galvenais nopelns, ka latviešu tauta ir atguvusi brīvību. Paliksim šai ticībā, bet neliegsim atzinību tiem, kas dzimtenē, stāvot pirmajās rindās, laicīgi spēja mainīt notikumu kursu pareizā virzienā.

Nu Latvija ir brīva. Ko tālāk? Varbūt meklēt vainīgos un tos sodīt, vai saukt publiski, lai nožēlo un "atgriežas nacionālā kopsolī", kā to mēdzām dzirdēt šeit, trimdā, gadiem ilgi mūsu politiķu publiskās uzrunās? Bet varbūt būsim pateicīgi katram latvietiem un katrai latvietei, tēviem un mātēm, kas turēja dzīvu latviešu valodu, mācīja bērnu lūgt Dievu un noturēja atvērtus dievnamu durvis, mūsu vienīgos neieņemtos gara brīvības cietokšņus, kamēr gaidījām šo brīvības dienu.

Raudzīsimies nākotnē ar satiecības un sadarbības garu, jo liels un grūts darbs ir priekšā. Nav mums ne laika, ne spēka, ko šķiest, mētājot viens otru ar akmeņiem presē vai runās. Pirms peļam kādu vai nosodam, jautāsim sev dzejnieces vārdiem - "Cik gaišs es pats šai tumsas naktī biju?"...

Pagātne lai mums paliek kā skola, nākotne ir darba lauks. Runāsim un rakstīsim pozitīvi. Plānosim, kā mēs iederēsimies nākotnes Eiropas tautu saimē, jo tā strauji veidojās jaunā kārtībā.

Darīsim visu, lai tautas Baltijā, kas gadu simtiem ir gājušas kopējus likteņceļus, ciešāk apvienotos, kā to savā laikā iecerēja mūsu izcilais valstevīrs Zigfrīds Meierovics.

Raudzīsimies, lai atjaunotos un stiprinātos mūsu morālais spēks un augtu tautas dzīvais spēks. Vienosimies ciešāk kā tauta ap lieliem nacionāliem ideāliem, lai nebūtu vietas politikām sīkumainībām. Pirms nākam pie tautas vēlēšanām, izstrādāsim pareizus vēlēšanu likumus (jeb atradīsim kādos arhīvos to likumprojektu, kas bija jau izstrādāts pieņemšanai Saeimā īsi pirms Ulmaņa apvērsuma). Vienmēr paliksīm kā morāli atbildīgi cilvēki, pirms sevi saucam par latviešiem. Latvija un latviešu tauta savā sastāvā ir citādāka nekā tā bija, un tā nevar vairs būt tāda, kādu mēs to ideāli vēlētos. Pēdējos piecdesmit gados ir risinājies kāds nenovēršams demografisks process, kas atnesa šīs pārmaiņas.

Mūsu nacionālam darbam ir jārīsinās realitātes robežās, lai mūs ievērotu ieejot lielo tautu saimē, jo tās mūs vērtēs nevis no mūsu ekonomiskā vai militārā spēka viedokļa, jo mums tāda spēka nav, bet gan no mūsu gatavības pastāvēt kā tautai morāli un kulturāli.

Nākotnes Eiropa apvienojās zem kristīgās civilizācijas karoga, tamdēļ būsīm arī mēs šo ideālu cienīgi, lai nepaliktu malā kā svešinieki. Devītā gadu simta Kārļa Lielā sapnis par apvienotu Eiropu sāk piepildīties, bet tas prasīs no katras tautas, ieskaitot latviešu, no daudz kā atteikties, lai pasaule gūtu jaunu atziņu par cilvēcību un tautu kopējiem likteņceļiem - uz globālo mieru un labklājību; un mums ir jābūt šī lielā cilvēces procesa aktīviem dalībniekiem un veicinātājiem. Vēlēsim, lai mums netrūktu īstu valstevīru, šo ideju apgarotu, kas spētu mūs cienīgi ievest brīvo tautu saimē trešajā gadu tūkstoši, kā to Pāvests Jānis Pauls II vēstīja mūsu jaunatnei 800 gadu kristiānisma jubilejas svinībās Romā.

Mums ir daudz draugu, kas mūs saprot un grib mums palīdzēt, bet viņi gaida, lai mēs pašī sev palīdzētu visupirms. Un kā pirmas darbs šai virzienā būtu piedošanas un izlīdzināšanas darbs, lai mūsu mazie spēki kļūtu vairāk vienoti lielajam darbam. Nevainosim pašī sevi, kur vaininieks ir bijis cits.

EDUARDS UPENIEKS, M. D.

#### ATKAL RĪGĀ 18. NOVEMBRI.

Pēc visiem šiem gadiem, vai varu vēl atcerēties 18. novembri trīsdesmito gadu beigās Latvijas brīvvalsts laikā? Jā, mazliet varu. Toreiz gājieni uz Brīvības pieminekli varbūt nebija absolūti nepieciešams, kaut gan nav izslēgts, ka bijām arī tur. Atceros, ka kopā ar māti un māsu gāju pa Rīgas ielām un priecājos par uguntiņām, kas bija gandrīz visos skatlogos. Neatceros gan, vai uguntiņas bija tikai baltas, vai arī krāsainas, bet viņu bija daudz, un bija arī skaisti plakāti un skaistas preces veikalu logos. Latvija bija svētku rotā! Mazā Latvija bija izcīnījusi savu vietu pasaules valstu saimē. Latvija bija brīva un neatkarīga. Un skaista. Latvija bija pasaules kartē un katra latvieša sirdī.

Sogad Latvija ir atkal brīva, un 18. novembris ir atkal liela diena. Daudz ūdeņu ir aiztecējis, daudz tradīciju ir aizmirstas un atvietotas. Viena no atjaunotām tradīcijām Rīgā ir studentu un studentu gājieni no Latvijas Universitātes uz Brāļu kapiem. Gājiena sākums pulksten astoņos no rīta, gandrīz vai vēl pa tumsiņu. Kad devos ceļā, bija vēl tumšs un lija arī, bet nekā, šai bija jābūt Latvijas lielajai dienai. Pie na-

ma durvīm sētniece kaut ko nesaprotamu nomurmināja, tomēr latviski. Pēc laiciņa ieraudzīju otru sētnieci. Rīgu atkal uzposa tās lielajai dienai. Sarkanbaltsarkanie karogi bija visapkārt. Tad parādījās vēl kādi gājēji. Rīga modās. Un es to visu redzēju un izjutu zem sava lietussarga, glaudot Rīgas slāpās un lapām piebīrušās ielas ar saviem siltajiem, sausajiem ārzemju zābaciņiem. Rīga modās. Es biju tur.

Pie universitātes mani panāca mans vīrs, un tur mēs viņus ieraudzījām - atjaunoto studentu un studentu korporāciju locekļus ar lentām pār plecu un krāsainām cepurītēm galvā. Tā ir viņu svētku rota! Bijām gatavi gājienam. Gājām, apmēram, vienu stundu pa Rīgas ielām, kas pamazām kļuva arvien gaišākas. No Raiņa bulvāra un Brīvības ielas līdz agrākai Tiesu pilij stiepās gājieni, pusotru kvartālu. Brāļu kapos mūs uzrunāja Latvijas Universitātes rektors Juris Zaķis un archibīskaps Kārlis Gailītis. Pa ceļam uz Mātes Latvijas tēlu ievēroju, ka puķītes, kuņas bijām nolikuši pirms nedēļas pie manas mātes pirmā vīra kapa, izskatījās vēl gluži svaigas. Tur bija vēl kādas citas puķītes. Vēl kāds cits bija bijis atcerēties kādreizējo studentu rotas cīnītāju. Pie Mātes tēla nolikām iedegtu svečīti un egles zariņu. Bijām pieminējuši mūsu varoņus, kā arī latviešu tautas ciešanas, un atkal atraduši tautas dzīvot gribu.

Dienas vidū kopā ar draudzeni apstaigāju Brīvības, Andra Slapiņa un Gvido Zvaigznes pieminekļus, kur nolikām ziedus. Nonācām Doma baznīcas dievkalpojuma. Baznīca bija pilna, taču ne pārpildīta. Mācītāju vārdus, diemžēl, nezīnu. Dievkalpojums ilga, apmēram, pusotras stundas, ieskaitot trīs sprediķus un divu koņu priekšnesumus. Nobeigumā visi kopā dziedājām "Dievs, svētī Latviju!" Meklēju savas draudzenes roku, jo šo lielo un vēsturisko brīdi gribējās ar kādu dalīt.

Agrā pēcpusdienā Latvijas Tautas Fronte rīkoja mītiņu Doma laukumā. Arī tas bija pilns, bet nebija pārpildīts. Skanēja baznīcu zvani, vīru koris dziedāja "Mūžam zili" un viens aktieris deklamēja patriotiskus dzejoļus. Visu to vārdus, kas uzrunāja tautu, nevaru atcerēties, taču kopumā tie pārstāvēja latviešus no visām pasaules malām. Visi kopā dziedājām "Daugav' abas malas" un "Dievs, svētī Latviju!" Tad gājām pie Brīvības pieminekļa, nolikām ziedus un aizdedzinājām svečītes. Ziedu bija daudz. Ļoti daudz. Un tie bija sakārtoti gan sarkanbaltsarkanās krāsās, gan ausedzīgās, gan arī dažādos citādos simbolos. Goda sardze bija tērpusies jaunajās zemessargu uniformās. Bija skaisti, labi un silti, kaut arī mākoņi nemaz netaisījās pašķirties un ielas visu dienu palika slapjas.

Vēlā pēcpusdienā bijām uz valdības rīkoto Latvijas Republikas proklamēšanas dienai veltīto koncertu Filharmonijas koncertzālē, ko pārraidīja televīzijā. To ievadīja trīs uzrunas. Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs iesāka, uzrunājot visus, kuri viņu šodien redz un klausās Latvijā. Viņa runa bija lietišķa, uzsvars bija uz šodienas lielo nepieciešamību darboties internacionālo noteikumu ietvaros. PBLA valdes priekšsēdis Gunārs Meierovics turpināja, norādot uz ārzemju latviešu darbību. Nobeigumā Latvijas Republikas vēstnieks ASV A. Dinbergs izteica savu lielo savīļojumu, atgriežoties Latvijā pēc 54 gadu prombūtnes. Viņš pastāstīja, kā 1940. gada jūnijā sūtnis Bīlmanis klauvējis pie ASV varasvīru aizslēgtajām durvīm, lai pastāstītu par Latvijas nelikumīgo okupāciju. Galu galā, varam būt pateicīgi Bīlmanim, jo viņa pūliņu rezultātā ASV visus šos gadus neatzina Latvijas pievienošanu Padomju Savienībai un šī gada septembrī atzina Latvijas neatkarības atjaunošanu.

Koncertu, kurā piedalījās Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Valsts akadēmiskais koris "Latvija" un solisti, iesāka ar patriotiskām dziesmām. Vidus daļā bija klasiskā mūzika un beigās - atkal latviska dziesma. Nobeidza ar Rai-

monda Paula jauno dziesmu "Baltā māte" solistei, korim un simfoniskam orķestrim ar pašu autoru pie klavierēm.

Mājupceļš veda atkal gar Brīvības pieminekli. Bija tumšs. Lietus mitējies. Svecīšu ap pieminekli bija daudz, kārtīgās rindīnās gar trepītēm un gar malīnām. Puķu ļoti daudz - vairāk kā no rīta un pa dienu. Jā, skaistais koncerts un cēlie vārdi bija izskanējuši. Lielā diena tuvojās beigām. Latvijai tagad no jauna jāizcīna sava vieta pasaulē valūtu saimē. Un to varēs izdarīt tikai latvieši, neviens cits.

Uguntiņas skatlogos nemanījām, taču mājās mana brālēna meitiņa deva man vienu puķu podiņam piestiprinātu svecīti un teica, ka viņi 18. novembrī ieliekot katrā logā iedegtu svecīti un lai es ieliekot savā arī. Svecīte gan bija no ASV vai Kanadas, taču tā aizdegās priecīgi. Mūsu dzīvoklītis nu bija svētku rotā un varējām sākt svētku mielastu. Tur bija neapraktāmi garšīgie pelēkie zirņi ar taukos pilošu sacepta speķa un sīpolu mērci, pašlasītas sēnes un dzērvenes, pašaudzētas pupiņas, pašceptas ābolkūkas utt. Un rupjā, labā un melnā rudzu maize. Ap galdu visi mani mīļie radiņi.

Bijām paredzējuši šogad novembrī svinēt manai tantei 90 gadu jubileju, bet iznāca tā, ka 18. novembrī bijām Katlakalna kapsētā apkopt viņas kapa kopīgu. Taču 18. novembrī ģimenes vidū pie galda sēdēja viena viņas mazmeita (no septiņiem mazbērniem), kuŗa jau ir nodibinājusi savu ģimenes dzīvi un gaida atvasīti. Būs jauns Latvijas pilsonis. Dzīves ritms.

RITA PETRIČEKA.

#### VĒSTULES NO LATVIJAS:

##### TAGADĒJIE DZĪVES APSTĀKĻI.

Rīgā, 1991. gada 8. novembrī.

Piedod man nepacietību. Nevaru no Tevis sagaidīt ne raksta galiņa. Pēdējo vēstuli bijī rakstījusi 20. jūnijā. To saņēmu 13. jūlijā, atbildēju 14. jūlijā. Laikam jau, ir kāds svarīgs iemesls, ka neraksti. Arī A. klusē.

Tie zāļu sūtījumi no visām pusēm jau pienākuši šeit itin daudz. Bet, kad rodas vajadzība "vienkāršam mirstīgam" tās nopirkt aptiekā, nākas ripkot no vienas pilsētas malas uz otru. Un ir tad vēl aptiekārs plāta rokas. Dažās aptiekās par valūtu varot šo to vairāk nopirkt, bet man tādas iespējas nav.

Kādu mēnesi jau slimo mazā Līziņa. Sākās ar klepu un bronhītu. Tas pārgāja pneimonijā (plaušu karsonī). Vajadzēja spricēt zāles, kas bija jāmeklē caur paziņu paziņām, kamēr sadzina pēdas, kuŗa aptiekā ir pārdošanā. Ārsts gribēja jau mazo sūtīt uz slimnīcu. Viņa ļoti raudāja. Un kā lai neraudātu! Slimnīcā taču neviens no personāla latviski nerunā - sākot ar ārstu un māsiņām, beidzot ar sanitārēm. Mazā krieviski saprot nedaudz. Ne viņa ārstam ko varētu atbildēt, ne arī sanitārēm ko palūgt.

Tu brīnījies - vai, tiešām, lietas ir tik trakas. Diemžēl, jā! Lai gan likums par valsts valodas apgušanu un lietošanu sen jau pieņemts, sveštautieši to neņem vērā. Ar maziem izņēmumiem. Pastā, krājkasē, poliklinikā joprojām bez krievu valodas neiztikt.

Ja nu latviešu bērniem gadījušies pagalmā krievu tautības rotaļu biedri, tad viņi valodu apguvuši, tā sakot, uz ielas. Bet Līziņa ir "mājas bērns". Viņai draugi bijuši tikai no latviešu ģimenēm. Krievu valodu tikai šogad sāka mācīties skolā.

Pašreiz Līziņai veselības stāvoklis sāk uzlaboties. Temperatūras vairs nav, bet vēl jācīnās ar klepu. Māte vāra visādas tējas ar medu, taisa inhālācijas, liek kompreses. Cīnās, kā varēdama, lai mazā tiktu ātrāk uz kājām.

Citādi dzīvojam savu trauksmaino dzīvi vien

tālāk. Avīzes joprojām pilnas ar ziņām par laupīšanām, zādzībām dzīvokļos, ugunsnelaimēm, auto sadursmēm utt. Kad visu to noklausās, pāriet patika kustēt ārpus mājas. Uz teātriem un koncertiem nemaz vairs neeju. Skatos vien pa TV. Vienkārši bailes vēlā stundā atrasties uz ielas.

Naudai tagad ātras kājas. Tā izkūst viens un divi pašam dienīšajām vajadzībām. Jo par visu tagad nākas maksāt 10x dārgāk nekā agrāk. Nupat ziņo, ka starppilsētu autobusa biļetes maksāšot 10 kap. par 1 km. Tad jau biļete uz Aucī maksās 10 rbļ. turp un 10 rbļ. atpakaļ. Arī dzīvokļu īre būs daudzkārt dārgāka nekā līdz šim. Sevišķi par apkuri, silto ūdeni un elektrību no 1. novembra jau jāmaksā vairāk. Rēķina vēl nav, bet dzirdams, ka būšot 5-6 reiz lielāks. Cilvēki norūpējušies, ka būšot uzlikta liela maksa par "lieko platību", t. i., platību, kas pārsniedz 12 kvadrātmetrus uz cilvēku. Lai tikai kādam vēl neienāktu prātā nogriezt gāzes krānu uz mūsu republiku. Kā tad vārīsim ēst? Ziemu būšot dzīvokļos arī jāpasalst, jo akmeņogļu neesot pievests tik, cik vajadzīgs.

Daudzi no centra dzīvokļiem sāk gudrot par dzīvokļu maiņu. Pārcelties ir risks, jo trūkst benzīna mašīnām. Traucēta satiksme. Autobusi kavējas, iziet no ierindas, neesot detaļu labošanai. Tāpēc dažreiz jākavē darbs. Ķibeles ķibeles galā.

Lai gan līgumi ar austrumu kaimiņu par piegādēm noslēgti, šie līgumi nepildās. Kāpēc? Redzi dzelzceļi un lokomotīves gan esot nonākuši mūsu ziņā, bet vagoni, sevišķi cisternas, tomēr neesot mūsu. Nu iznāk tā: vilcienu sastāvi daudzreiz nobrauc pēc kravas, bet atpakaļ nevarot vis nekā atvest, jo vagoni vai cisternas "konfiscēti". Vienkārši pazuduši un viss. Atbilde: "Šī manta ir mūsu, ne jūsu. Ja vēlies ogles, mazutu vai benzīnu, gādā vagonus pats." Un tā notiek ne tikai uz dzelzceļa. Arī uz ūdensceļiem. Tās saimniecības lietas ir tik piņķerīgas, ka grūti uzreiz visus mezglus atšķetināt. Dažreiz pat domāds neizdomāsi, no kuŗas puses nu atkal kāds būs kādu "āķi" izmetis.

Es aprakstu dažus "ziedīņus". Visu jau nevar izstāstīt.

Pārtikas cenas nemitīgi ceļas. Algu paaugstinājumi netiek tām līdz. Paldies Dievam, mūsu veikalos maizīte dabūjama, garās rindās pēc tās nestāvam. Brīvajā tirgū vēl gaļas un piena produktu diezgan - taču šo produktu cenas "ierindas cilvēkam" nav pa kabatai. Tur spēj iepirkties tikai kooperatori un līdzīgi darboji.

Lai aizkavētu preču noplūdi uz Poliju, uz laiku slēdza robežu. Izbraukt var tikai īpašos gadījumos. Bet nu protestē poļu pārstāvis. 60,000 poļu nevarot "apciemot" tuviniekus. Laikam, mūsu pusei tomēr nāksies piekāpties un ies atkal pa vecam. Rūpnīcas ražo gan spuldzītes, gan kafijas dzirnaviņas, gan virtuves kombainus, bet veikalos viņu tomēr nav. Visu precī pārved pāri robežai. Pat diegus šeit nevar dabūt. Ja arī kādu mazumiņu veikalā pārdod, tas tiek izpirkts īsā brīdī un atkal nav nekā. Elektriskās spuldzes Rīgā pārdod tikai vienā veikalā. Uz visu Rīgu! Vari iedomāties, kā tās var iegādāt.

Lai pensionārs šodien varētu nopirkt zīemai zābakus, viņam "jāsarauj josta" uz 5 mēnešiem. Tāpēc jau notiek tās aplaupīšanas. Nedod Dievs, ja tevi šodien kāds izģērbj uz ielas līdz ādai! Bet jādzīvo vien ir. Laimīgs esi, ka svins nenāk uz galvas.

Laika ziņas vēsta par sniega tuvošanos, bet koki vēl lapu rotā, īpaši bērzi. Veci ļaudis saka - ja kokiem turoties lapas līdz sniegam, tad tas esot uz ļaunu, miršot daudz jaunu ļaužu. Nedod Dievs!

Lūdzu atraksti, kā jums ar veselību.

P. S. Nezinu tikai, vai dabūšu aploksnī. Mūsu pasts strādā pārmaiņus te priekšpusdienās, te atkal pēcpusdienās. Nevaru paturēt galvā tos darba laikus. - Mājās nebija starptautiskās ap-

loksnes, tāpēc pielīmēju parastajam nupat nodrukātu Latvijas marku. Ceru, ka saņemsi tomēr. Kāds neiekāros marku.

E.

P. S. Vēl jau pasts iet, laikam, vien pa veco ceļu. TV sludina, ka varot sūtīt arī ātros sūtījumus caur Eiropu. Bet tas maksājot vairāk par 100 rbl. Es to, diemžēl, nevaru atļauties no savas "nabaga pensijas".

-----  
Rīgā, 1991. gada 10. novembrī.

Sodien ir priecīgākā diena šajā gadā, jo saņēmu jūsu sūtījumu. Liels paldies par visu. Saņēmu visu, kā biji rakstījusi. Un vai vari iedomāties - tā bija pirmā paka, ko redzēju pavisam veselu. Jā, tā tiešām nebija taisīta vaļā. Viss kārtīgi salikts un neizvandīts. Atklāti sakot, man jau bija zudušas visas cerības ko saņemt, jo bija pagājuši 6 mēneši kopš izsūtīšanas.

Viss ir ļoti labi un jauki. Biksītes vienkārši pasakainas. Zeķubiksēs arī ir tieši laikā. Sodien nemaz nevelku nost, jo pie mums laiks jau palicis vēsāks un istaba it sevišķi. Mums šogad nepaveicās ar malku. Dabūjām ļoti vēlu un nav izžuvusi, tā kā nevarām sakurināt ļoti silti. Meita gan cenšas savu pusi vairāk kurināt, lai bērniem būtu siltāk.

Liels paldies par kafiju. Tā jau nu tiks taupīta vēl vairāk. Agrāk es tā nedzēru kafiju, bet tagad gan velk. Sirds drusku pastreiko, tad kafija palīdz.

Mans mazdēliņš šogad sāka iet skolā. Tikai viņam ļoti neveicas. Pirmkārt, skola vēl nav pavisam uzcelta un jau divas reizes tā ir appludināta. Man liekas, Tev vispār ir grūti iedomāties, ko visu var izdarīt tā, lai latviešu bērni nevarētu mācīties. Patlaban viņi ir iespiesti vienā bērnu dārzā, un tā būšot jāmacās līdz Jaunam gadam, kamēr atkal salabos centralapkuri. Redzi, pie mums nekad nav garlaicīgi.

Lai kā ar tām telpām, bet mācīties viņi macās. Un zini, viņam jau no pirmās klases ir jāmacās angļu valoda. Un kuņģis vārdiņus viņš skolā iemācās, tos māca mājās arī māsa. Tā lieta ies.

Mana meita skolā mācījās vācu valodu, bet tagad arī iet angļu valodas kursos. Laikam jau, grib iemācīties valodu un doties ceļojumā (Pašlaik gan var tikai sapņot, jo ar mūsu algu tālāk par pārtikas veikalu nav ko meklēt!).

Esmu aizplāpājusies. Pulkstenis jau krietni pāri pusnaktij. Rīt pirmdiena - pēdējā brīvdiena. Pēc tam atkal vesela nedēļa darbā. Tur, veikalā, ir stipri caurvēji. Netieku vaļā no iesnām. Brīžiem pavisam grūti elpot.

G.

• Labprāt publicējam no Latvijas saņemtas vēstules, ja tās raksturo turienes dzīves apstākļus un dod ieskatu turienes sadzīves un politiskos apstākļos. Nekavējaties ar to atsūtīšanu, jo varētu gadīties, ka tajās tvertā tematika jau paspējusi novecot. Red.

#### ĪPAŠUMU ATGŪŠANAS PROBLEMĀTIKA.

Tie Latvijas Republikas pilsoņi, kuŗu īpašumi tika nacionalizēti padomju okupācijas sākuma gados, tagad savā ziņā tiek vēlreiz sodīti, jo īpašuma atgūšanas process dažreiz ir saistīts ar sarežģījumiem, ar netaisnībām, ar administratīvu patvaļu. Par to liecina nesen saņemta informācija no Rīgas.

Latvijas AP deputāts Andris Grūtups nesenā intervijā ar Radio "Brīvā Eiropa" korespondenti Ivetu Medīgu informāja, kāda ir bijusi pēdējā laikā likumdošana attiecībā uz namu īpašumu atgūšanu. Grūtups, kas pats piedalījies likumprojektu sagatavošanā, ziņoja, ka Latvijas AP 30. oktobrī pieņēmusi 2 likumus: 1. par nama īpašumu atdoša-

nu īpašniekiem un 2. par nama īpašumu denacionalizāciju. Grūtups norāda, ka abi likumi aptver visus kādreiz atņemtos nama īpašumus, gan pilsētās, gan laukos. Saskaņā ar minētajiem likumiem, pamatā visi namu īpašumi ir jāatdod vai nu tiesas, vai administratīvajā kārtībā, likumīgajiem īpašniekiem vai to mantiniekiem.

Ir viens izņēmums. Nama īpašums netiek atdots likumīgajam īpašniekam, ja īpašums atrodas, t. s., "labticīgā ieguvēja" rokās. Respektīvi, ja starplaikā kāds nopircis šo īpašumu, materiāli apliecinot šādus darījumus, tad šī labticīgā ieguvēja tiesības tiek aizsargātas. Kā paskaidro deputāts Grūtups, ir jārēķinās ar to, ka pilnībā vēsturisko taisnīgumu atjaunot nevarēs.

Pēc Grūtupa, pozitīvs aspekts abos likumos ir tie panti, saskaņā ar kuŗiem uz 7 gadiem tiek aizsargātas namos dzīvojošo īrnieku tiesības - pret īpašnieka prasībām īrniekus izlikt. Paredzēts, ka no denacionalizētā nama pirmos 7 gadus īrnieku var izlikt tikai tad, ja viņam ierāda citu, līdzvērtīgu dzīvojamo platību. Par, t. s., 7 gadu moratoriju deputāts paskaidro: "Redziet, par šiem 7 gadiem varbūt jautājums atrisināsies no sevis un nebūs neviens jāizliet. Jo neviens nav mūžīgs uz šīs saules, un 7 gadu laikā atbrīvosies dzīvokļi dabiskā ceļā. Un īpašnieks varēs atrisināt savu jautājumu, negriežoties tiesā, jo līdz ko atbrīvojas kāds brīvs dzīvoklis, vienīgais noteicējs par to ir pats īpašnieks."

Deputāts norāda, ka daudzi atgūstamie nami esot ļoti sliktā stāvoklī. Likums aizsargā īrniekus no tā, ka īpašnieki mēģinātu viņus izlikt, aizbildinoties ar to, ka esot jāveic remonts.

Citu viedokli izteica LNNK padomes loceklis, AP deputāts Eduards Berklavs. Viņš atzinīgi vērtēja to, ka likumīgie īpašnieki un viņu mantinieki visumā savus īpašumus saņems atpakaļ. Bet, pēc Berklava domām, darvas karote medus mucā. No projekta izbalsoja punktu, kuŗā bija teikts, ka pēc otrās kārtas mantiniekiem, kam ir tiesības prasīt nama īpašuma atdošanu, tiek atzīti arī mirušā īpašnieka brāļu un māsu lejupejošie mantinieki. Tā tas bija paredzēts projektos. Apspriežot un pēc tam balsojot, šo punktu izsvītroja. Tātad īpašnieka brāļa un māsas bērni nevarēs būt tā īpašuma mantotāji.

Berklavs turpina: "Likumā par nama denacionalizāciju palika, es pat teiktu, divi amorāli, apkaunojoši punkti. Tajos ir teikts, ka no denacionalizētā nama īrniekus var izlikt tikai gadījumā, ja viņam tūlīt ierāda citu, līdzvērtīgu dzīvojamo telpu. Tātad - iznāk tā, ka nama īpašnieks vai mantinieks, saņēmis īpašumā namu, īstenībā iegūst tikai tiesības maksāt nodokļus par šo namu, remontēt to, uzturēt kārtībā, bet pats sev un saviem tuviniekiem nevar savā mājā iegūt dzīvokļus. Vismaz, pirmos 7 gadus ne, jo tur teikts, ka īrniekus var izlikt tikai tad, ja viņam ierāda īrnieku apmierinošu, citu dzīvojamo platību. Bet mēs jau zinām, ka mums tās nav! Nav mums brīvu dzīvokļu. Domāju, ka daudzus īrniekus nenāksies izlikt, jo nama īpašnieki un viņu mantinieki namu arī tukšus neturēs. Protams, jārēķinās ar to, ka jaunais īpašnieks var noteikt augstāku īres maksu nekā tas ir tagad un prasīt atbrīvot sev un saviem tuviniekiem dzīvokļus. Bet šādas tiesības saimniekot savā mājā likums neparedz."

Kā norāda Berklavs, pastāv dilēma: no vienas puses īpašniekiem ir tiesības atgūt savus īpašumus, no otras - īrniekus uz ielas izlikt nevar. Šajā jautājumā Berklavs un viņa domu biedri LNNK piedāvā šādu risinājumu: "Vēl enerģiskāk mums ir jārisina armijas, viņu ģimenes locekļu un vispār daļas iebraucēju atgriešanos savās agrākās dzīves vietās. Protams, miermīlīgiem līdzekļiem, kā mēs vienmēr esam pasvītrojuši. Mēs netaisāmie nevienu izdzīt ar slotas kātu! Bet pie jautājuma jāķeras konkrēti."

Varētu vaicāt, cik tad lielas ir tās platības, ko aizņem padomju armijas militāristi un viņu ģimenes locekļi? Tieši to vēlējās noskaidrot

AP priekšsēdētāja vietnieks Andrejs Krastiņš. Laikrakstā "DIENA" ziņots, ka viņš bijis pārsteigts par milzīgajām platībām, kuņas galvaspilsētā aizņemot PSRS bruņotie spēki. Centra rajonā vien armijai esot 18 objekti 83,000 kvadrātmētru platībā. Rīgā kopumā, pēc A. Krastiņa rīcībā esošās informācijas, armijas objekti atrodas 250 vietās ar kopējo platību - vairāk kā 17 miljonu m<sup>2</sup>.

Tādēļ Likumīgo Īpašnieku Apvienības valdes locekle Anta Bergmane norāda, ka, lai risinātu namu īpašumu jautājumus, pirmkārt, jāveicina okupantu armijas izvākšana no Latvijas. Kas attiecas uz to pantu jaunajā likumdošanā, kas aizsargā, t. s., labticīgo ieguvēju tiesības, Bergmane norāda, ka šis pants ir pretrunā ar Latvijas republikas 1937. gada Civillikumu: "Es gribētu vēlreiz atgādināt par 1003. pantu no 1937. g. Civillikuma, kas paredz, ka noziedzīgā ceļā dabūtu lietu nevar paturēt ar ieilgumu par īpašumu - ne pats noziedzīgā darījuma izdarītājs, ne arī trešā persona, kas savas tiesības atsavinā no viņa."

Ko par to saka tieši namu īpašnieki?

Sajā sakarībā Radio "Brīvā Eiropa" Rīgas korespondente I. Mediņa runāja ar Neiburga ģimenes locekļiem. Pirmskaņa gados Ludvigs Neiburgs bija būvuzņēmējs, miljonārs, kam piederēja nami Brīvības ielā, Meža parkā un Jūrmalā. Tagad Neiburga ģimene dzīvo nožēlojamā apstākļos. Neskatoties uz to, ka viņiem būtībā pieder lepni nami, tas viņiem neko nedod.

Ludviga Neiburga mazmeita Anda izteicās:

"Likums par nama īpašumu atdošanu bijušajiem īpašniekiem, manuprāt, nostāda tos ļoti muļķīgā situācijā. Šis likums aizsargā tikai ģimenes tiesības, bet ne mazākā mērā īpašnieku. Īpašniekiem paliek tikai pienākums. Bez tam šis likums apdraud pašu īpašumu. Es labprāt gribētu redzēt, kāda izskatīsies Rīga pēc 7 gadiem, kad par īpašumiem būs jārūpējas īpašniekiem bez naudas līdzekļiem. Es nedomāju, ka valdība varēs dot kādus aizdevumus. Īres paaugstināt nedrīkstēs. Rīga tiks drāmatiski nolaista."

Miljonāra mazmeita apraksta patreizējos dzīves apstākļus: "Paši dzīvojam mazā dzīvoklītī 5 cilvēki, bez siltā ūdens, bez ērtībām, ar krāsns apkuri, un mums arī nav nekādu cerību šo 7 gadu laikā saņemt labāku dzīvokli, jo likums vienkārši to neparedz. Mēs nevaram ģimenei ierādīt līdzcilvēku dzīves platību, kuņas mums vienkārši nav. Un mums arī nav naudas tādu iegādāties. Es saprotu ģimenes situāciju, tādēļ man ir grūti pateikt, kā atrisināt šo problēmu. Katrā ziņā pašreizējais risinājums ir ļoti neveiksmīgs. Kaut vai tāds nieks: kas tīrīs trepju telpas, kas tīrīs ielas pie mājām? Mums nepietiks naudas algot sētniekus visām 8 mājām. Situācija var būt tāda, ka mēs brauksim no Pardaugas uz centru, lai tīrītu ielas pie mājās. Un tās būs mūsu vienīgās tiesības šo 7 gadu laikā."

Nelaiķa būvuzņēmēja L. Neiburga vedekla Astrīde Neiburga komentē: "Domāju, ka manai meitai un mazmeitai tomēr ir kādas cerības kādreiz dzīvot cilvēcīgos apstākļos. Manam vīram, kā tiešam mantiniekam, un arī man, es domāju, šo 7 gadu laikā jau būs mūžīgā māja. Tādēļ man neinteresēs šie lielle īpašumi."

Viņas vīrs Andrējs saka: "1940. gadā, kad iznāca nacionalizācijas likums, lieta bija ļoti vienkārša. Saimniekam noņēma viņa īpašumu, kaut kāds augsts čīnavnieks parakstīja papīru, un saimnieks tika izmests no dzīvokļa. Tagad, lai dabūtu atpakaļ savu īpašumu, ir milzīgi sarežģījumi. Jāpierāda īpašuma tiesības utt. Un kamēr viss tas notiks, aizies milzīgs laiks. Tāpat par nama īpašumu uzturēšanu - arī milzīgas problēmas. Agrāk tēvam strādāja milzīgs štats, kas gādāja par namu uzturēšanu kārtībā... Tagad man, kā nakošam īpašniekam, tādu iespēju nebūs, jo ne man būs iespējas algot darbiniekus, ne iespējas pa-

šam to izdarīt, jo tas fiziski nebūs iespējams. Tā jaunais likums nama īpašnieka tiesības aizstāv ļoti mazā mērā."

Kas attiecas uz īpašumu atgūšanu laukos, pēdējos mēnešos atskanējusi kritika, ka arī šeit ir zināmas problēmas. Dažkārt likumīgo īpašnieku tiesības netiek ievērotas. Kādreiz viņiem pat mēģina ierādīt citu zemes gabalu, kas viņiem nepieder. Tādēļ vaicāju Antai Bergmanei, vai no likumīgo īpašnieku viedokļa raugoties, šeit kaut kas uzlabojies? Viņa atbildēja: "Dienā, uzlabojies nav nekas. Pie manis vēl vakar nāca cilvēki, pat tie, kuņiem visi likumi ir viņu pusē, kuņi it kā varētu saņemt atpakaļ zemi. Un tomēr tas tā nenotiek. Pie manis nāk bijušie politieslodzītie, bijušie izsūtītie, kuņi pēc šīs padomju likumdošanas ir reabilitēti un tomēr savus īpašumus atpakaļ ne saņem. Dienā."

Uz jautājumu, kāpēc nesaņem, viņa teica: "administratīvās patvaļas dēļ." Citos vārdos, tajās zemes komisijās, kuņu uzdevums ir izlemt zemes atdošanas jautājumus, joprojām dominē vecā lauksaimniecības birokrātija, kas mēdz aizstāvēt lielsaimniecību intereses.

Nesenā intervijā Latvijas AP priekšsēdētājs A. Gorbunovs šajā jautājumā atbildēja, ka, ja šīs zemes komisijas nāksot ar netaisniem spriedumiem, tad tās ilgi neturēšoties pie varas, jo vēlētāji vēlēšot citas. Pie tam netaisnos lēmumus varot pārsūdzēt augstākās instancēs.

A. Bergmane šo problēmu saskata citādi: "Ne tikai vietējās komisijās tā strādā (pieņemot netaisnīgus lēmumus), bet pēc vietējās zemes komisijas sprieduma tiek pārsūdzēts rajona zemes komisijās, kuņās pilnīgi 99% gadījumos (pēc manas pieredzes 100% gadījumos) tiek apstiprināts vietējās zemes komisijas lēmums. Pēc tam šie cilvēki griežas pie AP zemes komisijas, kur atkal lielāko daļu gadījumu saņem to pašu atbildi, ko ir sniegušas vietējās zemes komisijas."

Vai nav izredžu, ka šīs vietējās zemes komisijas tiks nomainītas? Bergmane: "Es domāju, ka nomainītas tās netiks. Manuprāt, vienīgā izeja likumīgajiem īpašniekiem ir apvienoties, respektīvi, apzināt savu īpašnieku loku pagastā. To viņi var izdarīt ar Likumīgo Īpašnieku Apvienības starpniecību. Jāierodas zemes komisijās nevis pa vienam, bet kā vienotam spēkam, tikai tad mēs varēsim kaut ko sākt atrisināt."

Uz jautājumu, vai nav tomēr ieteicams pieņemt kompensāciju par zemi, lai izvairītos no šādiem sarežģījumiem Bergmanes atbilde: "Nē. Mēs uzskatām, ka nedrīkst pieņemt kompensācijas. Tas jau ir tas, uz ko spiež vietējā patvaļa. Viņi tieši grib, lai cilvēki pieņem šīs smieklīgās kompensācijas, lai atsakās no īpašumiem."

A. Bergmane iesaka visiem, kas atrasa gan lauku, gan pilsētu īpašumus, gan mājas, gan zemi, pieprasīt arī renti par visiem gadiem, kuņos viņi nav varējuši izmantot savu īpašumu, jo viņas vārdiem: "Cik man zināms, tiks uzlikts milzīgs nodoklis īpašuma mantiniekam... un cilvēki tādējādi būs spiesti atteikties no savām īpašuma tiesībām, pārdodot tās par lētu naudu... Es pieļauju, ka šo renti nevarēs izmaksāt, bet tas būs vismaz kaut kāds garants, ar kuņu varētu segt šo lielo nodokļu summu."

Likumīgo Īpašnieku Apvienība sniedz padomus īpašumu atgūšanai. Organizācijas galvenais birojs ir Suntažu ielā 1, Rīgā, kur notiek konsultācijas otrdienās un ceturtdienās no plkst. 16 - 19.

I. CĀZERE.

#### LATVIJAS UN PASAULES LATVIEŠU SAKARI.

TĒVZEMES AVĪZE kaunina emigrantus.

"Mineapolē kopīgi strādāt ar Latvijas delegāciju brīvprātīgi bija pieteikušies Ausma un Visvaris Ģīgas," informē Tēvzemes Avīze Rīgā, savā 29. numurā (1991. g. 10. aug.). Visvaris Ģī-

ga pats uz savu galvu it kā izteicies visu tautiešu vārdā: "Mēs te esam 2,000 latviešu - vai nu 10 cilvēkus neuzņemsim, ... Mineapoles latvieši... pēc A. Čīgas atzinuma, mums ir ziedojuši tūkstoši dolāru." Un drīz vien grupai no Latvijas radušies pārpratumi un konflikti ar šiem Mineapoles latviešiem.

Rīgas laikraksts ziņo: "Ausma Čīga pirmajā vakarā aizgāja uz kādu sanākumi, divas stundas sēdēja blakus mūsu treneri. Neko no visa dzirdētā nepārtulkoja un vēlāk nepārstāstīja (Bet vai trenere prasīja?)." Un Lāsma Kauniste beigās rezumē: "Mineapoles pāris no pirmās dienas darīja visu, lai parādītu, ka it kā ar varu ir piespiesti būt kopā ar mums (Tas jau skan tīri kā "vecos labajos laikos", kad brīvprātīgi iefiltrējās, lai sabotētu!)."

Bet kas tā tāda par Latvijas delegāciju? Tā ir 10 cilvēku liela grupa (6 sportisti - jaunieši), kas agrākās ātrslidotājas Lāsma Kaunistes vadībā 1991. gada vasarā piedalās "International Special Olympics" Mineapolē-Sentpaulā, ASV.

Latvijas delegācijai Ļeņingradā ir nepareizi un uz vēlāku datumu izrakstītas atpakaļlidojuma biļetes. Ko nu? Atklājas, ka 9 delegācijas dalībniekiem apdrošināšanas dēļ nāktos katram piemaksāt 75 dolārus. Tēvzemes Avīze ziņo: "Lāsma Kauniste pieļāva, ka šinī gadījumā izlīdzētos Mineapoles latvieši", atcerēdamās, ka viņu "tik fantastiski sagaidīja Milvokos toreiz, 1970. gadā." (675 dolāri! Cik vienkārši. Sīkums! It kā Mineapoles latviešiem nauda augtu uz ielas! Kad ievajagas, paplūc tikai!). Avīzē rakstīts: "Bet sāpīgi un nepārprotami kādas sarunas laikā izskanēja Visvaļa Čīgas vārdi: Ko jūs esat atbraukuši blandīties pa Ameriku?"

"Atsaucīgs un Latvijas delegācijai izpalīdzīgs bija Ivars Ūpens. Savas aizņemības dēļ gan parādījās diezgan reti..." Bet par "labajiem cilvēkiem" pastāsta Lāsma Kauniste: "Mineapolē mums daudz palīdzēja divas latviešu ģimenes, kuras bija ļoti sirsnīgas un izpalīdzīgas pret bērniem... vadākot viņus pa Mineapoli un tās apkārtni. Šīs ģimenes arī apdāvināja mūsu bērnus."

"Bet dažu cilvēku nevarības vai nevēlēšanās" turpināts TA, "radītie sarūgtinājumi Amerikā pirmoreiz nokļuvušie treneriem un bērniem nebeidzās Mineapolē. Tā arī palika nepiepildīta jau agrāk izteiktā vēlēšanās mazliet tuvāk apskatīt lielpilsētu Ņujorku, braucot no lidostas uz lidostu... Bet Helēnas Celmiņa kundzes telefona automātiskais atbildētājs teica: Jūs esat nepareizi uzgriezis numuru... Tāds bija Ausmas un Visvaļa Čīgas pēdējais tā teikt pakalpojums, solot nelielu Ņujorkas apskati tuvplānā. Mineapolē, olimpiādē, latviešos gūti visai dzīvei paliekoši iespaidi."

Šais rindās skaidri atklāts, ko visu Latvijas delegācija labprāt būtu vēlējusies iegūt un pārdzīvot. Delegācijas vadītāja, padomju laikā daudz pa ārzemēm ceļojusē Lāsma Kauniste, liekas, neizprot to, ka latviešiem Rietumos katru dienu jāiet darbā, lai nodrošinātu savu eksistenci. Ka Rietumos nekas nekrīt no debesīm, ka viss pašiem jānopelna. Nav "valsts", kas brīnumveidā visu sagādātu. Neizprot, ka tagad uz Rietumiem dodas vai grib doties desmitiem un simtiem individu un grupu ar visažādākajiem vēlējumies, par kuŗu iespējamu piepildīšanu viņiem pašiem trūkst jebkādu reālu priekšstatu.

Tēvzemes Avīzē atainotās konfliktsituācijas nebūt nav vienīgās, par kuŗām lasījais vai dzirdējis šo rindiņu autors. Ko darīt tādu novēršanai vai izlīdzināšanai, jo sekas tām var būt visai kaitīgas?

Atklāts ir šāds jautājums: vai atsevišķi indivīdi emigrācijā var rīkoties un uzņemties saistības, materiālu un morālu atbildību it kā kādas sabiedriskas kopības (piemēram, Mineapoles tautiešu, ASV latviešu, trimdas sabiedrības) vārdā? Vai nesamaksāti rēķini, sarūgtinājumi, naidi ir kopīga atbildība, parāds, vaina?

Šausmina Latvijas latviešu neinformētība un

neizpratne par to, ka tautieši visi Rietumos ir nodarbināti katrs savā darbā tā, ka tur nevar nākt un iet, kā patīk! Ka emigrantu rīcībā nav nekādu lieku līdzekļu un fondu tūristu un delegāciju aprūpēšanai; ka preču un pakalpojumu cenas Ziemeļamerikā ir visai augstas; ka ar kapitālisma "brīnumu" - kredītkarti neko nevar iegūt par velti!

Neskarsim šeit radu ciemošanos pie radiem. Nerunāsim par draugu vai gara radnieku satikšanos. Skarsim Latvijas delegāciju, dažādu profesiju grupu un individuālu sabiedrisku (public) darbinieku braucienus no Latvijas uz Rietumiem, kas veidoti kā pilnīga vai daļēja saskarsme ar latviešiem pasaulē un izkārtota ar pilnīgu vai daļēju emigrācijas latviešu materiālo atbalstu. Kas ir tiesīgi kārtot šādus darījumus? Kā tos kārtot?

Ievērosim, ka Latvijai ir sūtniecības, konsulāti, tirdzniecības un citas pārstāvniecības, kuŗu uzdevums un atbildība ir, saziņā ar Latvijas valdību, aprūpēt Latvijas delegācijas un Latvijas pilsoņus ārzemēs.

Ievērosim, ka pasaules latviešiem, savukārt, ir Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība, Daugavas Vanagi, Latviešu Rakstnieku Apvienība, Latviešu Preses Biedrība un vēl citas globālas jeb starptautiskas organizācijas.

Neprasīsim cits no cita (Latvijas latvieši no pasaules latviešiem un otrādi) to, ko mums nav tiesības prasīt! Neapsolīsim citiem to, ko paši personīgi nespējam veikt vai samaksāt! Lai uz vēlmju pilnu domāšanu veidotas, nepamatotas un nepiepildītas cerības nerastu pārpratumus, sarūgtinājumus un atsvešināšanos, lietas jākārtu nepagrīdē un slepeni, ne zagšus pa aizmugurus durvīm, bet oficiāli un Latvijas valsts noteiktā veidā.

TOMS BEZMĒRS.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

PESTĪŠANA - GANDARĪŠANA.

Šo apceri patiesībā būtu jāraksta pirms Ziemsvētkiem, Katoļu adventa laikā, kad jūdu pravietis Izajašs aicina tautas sagatavoties pestīšanas laikam, uzsākot gandarīšanu. Nez', vai cilvēce pirms Kristus bija lielākā sajukumā, kā tā ir ir tagad, kad "dievs ir miris" un labs un ļauns ir tikai relatīvi jēdzieni. Kā tad pestīšana bija vajadzīga, tā viņa ir nepieciešama tagad.

Pestīšanas un gandarījuma idejas parādās dažādās tautās dažādi. Gandarīšanas motīvs bieži atrodams latviešu tautas gara mantās, pasakās. Trešais dēls, muļķis, negaidot paliek bagāts, viņa nicinājumi gandarīti. Nievātā bārenīte, sērdienīte, iziet tautās pie prinča vai ķēniņa. Te redzams, ka caur ciešanām muļķa dēlam un sērdienītei nāk bagāts atalgojums.

Katram cilvēkam dzīvē nāk gadījumi, kad "palsīd kāja" un kad viņš sāk alkt pēc piedošanas, atpestīšanas no pārkāpumu nastas. Saņemot piedošanu, cilvēks jūtas atbrīvots, atpestīts no vainas slodzes. Pestīšana nav uzspiesta, tā ir atkarīga no cilvēka gribas un spējām. Sigrida Undsete saka: "Tiks piedots, ja tu neiespēji; ne mūžam ne, ja negribēji."

Kristus pestīšanas darbs nebija viegls. Viss, ko viņš darīja, prasīja lielas piepūles un ciešanas. Sv. Augustīns sacīja: "Katrs grēks (ļaundarbība) var tikt izlīdzināts tikai caur ciešanām. Uz pestīšanu nav cita ceļa." Psiholoģija māca, ka vainas apziņa var tikt daļēji atvieglota caur labdarību. Pat Svidrigailo (Dostojevska "Noziegums un sods") grib izpirkt savu amorālo vainu, maksājot par sava upura tēva Marmeladova bērēm. Laikam, lielākais šķērslis pestīšanas ceļā ir paštaisnības apziņa. Kādreiz redzēju uz auto plāksnes šādus vārdus: "Ak Dievs, cik grūti būt pilnīgam."

Lai saprastu apcerējuma tālāko saturu, lai ir atļauts uzsvērt sekojošo: Katrs kādas tautas



Pagājušā gada beigās rakstniekam Anšlāvam Eglītim piepildījās 85. Pats rakstnieks gan teicis - viss ir pateikts. Arī visi speči ir izrakstījušies. Vēl varētu teikt, ka, ja Dieviņš kādam ļauj uzkāpt Olimpā, Viņš neļauj nokāpt.

- Ed. Keiļš

loceklis ir atbildīgs par sevi un par savu tautu; katra tauta kopīgi ir atbildīga par katra sava locekļa darbību. Tāda ir pestīšanas jēga, un tāds ir dzīves dzelzs likums.

Individa pestīšana parasti sākas ar pārdomām - introspekciju. Tautas pestīšana var sākties kādā dīvainā veidā.

Žīdu tautas un pasaules pestīšana sākās Betlēmes lopiņu paspārnē, nabadzīgu vecāku acu priekšā.

Polijas strādnieku vadonis parādas kuģu būvētavas pagalmā. Pēc visa spriežot, viņš ir parasts cilvēks, strādnieks, elektriķis. Viņa prasības pēc brīvības poļu strādniekiem likās muļķības, neiespējamības. Tomēr viņš, nākotnes skata vadīts, pacieta vajāšanas, cietumu, jo viņa pārliecībā uzdīga pestīšanas sēkla poļu tautai.

Padomju Savienībā kāds slavens fiziķis uzbūvēja briesmīgu atomieroču. Pamazām viņā atmodās krievu tautas pestīšanas dziņa, kuņas dēļ viņš izcieta vajāšanas, spaidu darbus, trimdu. Tā Lechs Valensa un Andrējs Saharovs ievadīja savas tautas pestīšanas Straumē.

Neliels skaits jauniešu nodomāja braukt uz Helsinkiem, pacelt tur Latvijas karogu un balsis pret sarkano varmāku. Viņi nebaidījās no iespējamām ciešanām - dauzīšanas, cietuma, izsūtīšanas uz Sibīrijas sniega laukiem. Šiem jauniešiem bija garīgā acs, kas skatījās pāri visām bailēm. Viņi redzēja atpestītu tēlu - Brīvo Latviju.

Tāpat Lietuvā un Igaunijā pestīšanas alkas kvēloja zemnieku un fabriku strādnieku sirdīs. Vajadzēja rasties tikai nelielam plīsumam sarkanajā mūrī un brīvības, pestīšanas liesmas ar spēku drāzās cauri mazajai plaisai.

Tālākās rindās par pestīšanu un dzīves dzelzs likumu tiks sacīts tikai attiecībā uz latviešu tautu. Te var piezīmēt, ka dzīves dzelzs likuma apjoms ir ļoti plašs. Tomēr garā laika sprīdī var nosacīt tā iespaidu, bet iespaida seku paredzēšana nav pieejama mirstīgam prātam.

Laikam, kādā 1934.-35. gadā Daugavpils I ģimnazijā bija ieradies no Rīgas kāds Universitātes docents. Viņa lekcijas temats bija "Dzīves dzelzs likums". No saviem pieredzējumiem un citu piemēriem viņš pierādīja, ka katrs liels vai mazs noziegums saņem ļaunu atmaksu. Turpretī, katrs labs darbs, liels vai mazs, īsākā vai garākā laikā, tiek bagātīgi atmaksāts. Atmaksa var nākt materiālajā vai arī garīgajā ziņā - miers un prieks dvēselē.

No cilvēka redzes viedokļa skatoties, dažreiz tauta un atsevišķs cilvēks nokļūst, liekas, nepelnīti grūtā stāvoklī. Tādās reizēs cilvēks vaino citus - pat pašu Dievu. Tā cilvēks ir gatavs vai ķerties Vecītim sirmajā bārdā. Lai remdinātu cilvēka karstos prātus, Vecītis saka: "Tas, kas tevi radīja tev nezina, neatpestīs tevi tev negribot." Mums liekas, ka Dievs soda mūs netaisni. Pēc kristīgās dispensācijas - Dieva atklāto pavēļu un solījumu sakopojuma, kas valda cilvēces dzīvi un darbību, visa latviešu tauta kolektīvi ir atbildīga par katra latvieša darbību tagadnē un pagātnē.

Esmu izlasījis vai visus (izņemot Krievijas revolūciju) Solčeniņsina darbus ar nolūku atrast tur kaut ko par latviešiem. Man sevišķi uzkrīta pāris rindas viņa darbā "Izpod glyb" - "No dziļumiem". Runājot par latviešiem un komūnismu, viņš saka: "Oni etovo i hoteli" - šo viņi vēlējās, gribēja. Ir viņam taisnība?

I pasaules kara un Krievijas revolūcijas vēsture rāda, ka komūnisma nostiprināšanā ņēma dalību vairākas tautas, kā čehi, žīdi, latvieši un citi. Šinī ziņā latvieši izceļas jo sevišķi. Dažas dienas Ļeņins sēdēja kādā no Maskavas mājām un vēroja to, kas notika ielās. Viņš saprata sevi un komūnismu atrodamiel lielās briesmās. Bezizejas stāvoklī, viņš iesauca savā istabā kādu no latviešu strēlnieku pulku komandieriem (uzvārdu neatceros, liekas, bija Vācietis) un drebošā balsī lūdza, lai pulkvedis apģērbj savu pulku parādes drēbēs un liek tam maršēt Maskavas ielās. Pulks dabūja pat baltus cimdus. Pulka maršēšana izkliedēja dumpošanas ielās, un Ļeņins viegli uzelpoja. No tā laika komūnisti sāka ņemt virsroku Maskavā un citās pilsētās. Vai strēlnieki paredzēja komūnismu barbarismu, vai nē, tomēr komūnisma nostiprināšanā Krievijā tiem piekrīt svarīga loma, ja ne izšķirošā.

Nāk 1918. gads. Ļeņins izlasa no Čekas 11 visuzticīgāko komūnistu un aizsūta tos uz Sverdlovsku (agrāko Ekaterinburgu) apsargāt caru un viņa ģimeni Ipatjeva mājā, kuņas pagrabā 16. jūlijā tika noslepkavots cars ar ģimeni. Kolčaka štāba priekšnieka palīgs ģenerālmajors Saharovs savā grāmatā "Belaja Sibir", kas iespiesta 1923. gadā, Minchenē, apgalvo, ka sara ieslodzinājuma apsardzē bijuši latvieši un žīdi. Kāds cits avots saka, ka galvenais bende esot bijis ungārs Jurovskis. Arī divi citi ziņu avoti norāda uz strēlnieku piedalīšanos cara slepkavībā.

Kā pēdējais dokuments manā rīcībā ir kādas latviešu sievietes izsūtīšanas piezīmēs latgaliešu izloksnē ar virsrakstu "Es asmu eļji pōrgojuse jau šymā pasaulī" - sešpodsmit gadu Sibīrijā. Pēc atbrīvošanas 1947. gadā no Karagandas lāģeņa, braucot uz Maskavu, viņa apstājas Sverdlovskā. Cītēju viņas vārdus vidus dialektā: "Apstājoes Sverdlovskā, gribēju redzēt vietu, kur tika nogalināts pēdējais Krievijas cars Nikolajs Romanovs ar savu ģimeni. Runāju ar cilvēku, kuņš bijis galvenais 1918. gada pavēļu izpildītājs. Viņš pastāstīja daudz sīkumu, kuņas agrāk nezināju. Pastāstīja, ka pie cara nogalināšanas lielu lomu ņēmuši latvieši, kas man bija sevišķi sāpīgi. Pēc šī cilvēka stāstiem, pie cara nogalināšanas klāt bija 11 cilvēku - 7 latvieši, 3 žīdi un 1 krievs."

Citas ziņas par strēlnieku lomu cara ģimenes noslepkavošanā varētu apstrīdēt, bet šīs sievietes liecības nepareizību nav iespējams pierādīt. Pie tam, kāds tad būtu viņas nolūks savās piezīmēs ievietot nepareizas ziņas? Ar cara nogalināšanu komūnistiem bija brīvs ceļš uz uzvaru.

Citi sīkākī fakti liecina, ka daudzi latvieši gribēja ievest Latvijā komūnismu.

Rīgas VEF fabrikā brīvās Latvijas laikā pagrīdē darbojās dažas mazas komūnistu organizācijas. Daugavpils I ģimnazijā un krievu ģimnazijā bija komūnistu šūniņas. Valsts pamatskolā, kurā es mācīju bērnus, izrādījās, ka divas skolotājas no Vidzemes bija komūnistes. Skolniece, kurai izsniedzu otrās šķiras pamatskolas beigšanas apliecību, bija komūniste. Vēlāk viņa man gribēja sagādāt grūtas dienas. Kirchenšteins darbojās Latvijas Universitātē. Pelše, Bērziņš (Berezin), Smilga, Mežlauks, Rudzutaks un citisavā laikā bija Staļina uzticības vīri. Kā ziņo no Latvijas, tur tagad ir ne tikai daudz krievu komūnistu, bet arī latviešu.

Savelkot kopā, jāsaka, ka Sļeņicīnam ir taisnība, ka daudz latviešu gribēja komūnismu pagātnē. Tāpēc tagad mūsu mīļā Māte Latvija briesmīgi cieš par savu bērnu pagātnes noziegumiem.

Kā jau minēju agrāk, ciešanas ir vienīgais līdzeklis pārestību izlīdzināšanai, un dzīves dzelzs likuma stingrību tikai Dievs var mīkstināt. Kā liekas, latviešu ciešanu kauss būs drīz pilns un dzimtene tiks izārstēta no bezdievīgā komūnisma uz visiem laikiem.

Attiecībā uz krievu tautu jāsaka, ka tā gāja, iet un nākotnē vēl ies cauri sāpīgai pestīšanas ugunij. Nav jau daudz kas palicis no īstā krieviskuma pašā Krievijā. Pēc dzīves dzelzs likuma krievu tauta vēl piedzīvos grūtākas dienas nekā viņas apspiestās tautas, jo sarkano noziegumos krievu tauta ir atbildīgāka par citām tautām.

JĀNIS LIEPIŅŠ.

MĀRTIŅŠ.

Ar Mārtiņa palīdzību mēs cītīgi taisnojām fronti. Par to jau armijas virspavēlniecība ziņoja vai katru dienu. Viegli tas nebija, bet vai kaŗa kalps vieglumu meklē? Šis Mārtiņš bija sava veida īpatnis, varētu teikt, varonis. Ko gan visu viņš nebija taisījis gatavu. Ja Mārtiņš sāka savus kaŗa stāstus, tad tikai turies. Tādi ģenerāļi vai pulkveži viņam bija špicka. Tos kā kaķēnus sabāz maisā un pamērcē dīķī. Tās trakākās lietas, protams, notika Krievzemē, kur mēs neraisījamies viņam pa kājām. Tagad, Pomerānijas dubļos izmīcījušies un godīgi savu frontes gabaļu iztaisnojuši, varējām kādu stundiņu atstiept kaulus. Šādos brīžos mēs sameklējām Mārtiņu, lai nu šis izskaidro tekošo momentu. Uz to Mārtiņš nebija lūdzams. Vienīgā nelaime, ka Mārtiņu sameklēt nemaz nebija tik viegli. Vienalga, vai tā bija muiža, pils jeb sādžas būda, ko godīgi bijām okupējuši, Mārtiņš tūlīt pazuda. Viņam, kā jau kārtīgam kaŗa kalpam, viss bija jāredz un jāzin. Savās izlūku gaitās pagrabos, klētīs vai guļamkambayos Mārtiņš dažreiz pazuda. Pazuda nekautnīgi ilgi. Tā kā gadījās fronti taisnot bez viņa palīdzības. Laimīgi atkal atgriezies, neslēpa savus aizkavēšanās iemeslus. Parasti tie bija līdzīgi Mīnhauzena stāstiem, tikai ar to mazo starpību, ka Mārtiņš nekad nemeļoja. Jā, melos Mārtiņu netikām pieķēruši. Tātad viss, ko viņš stāsta, ir tīrā patiesība.

Tā arī toreiz, kad visu dienu kārtīgi taisnojām fronti un lādējām fričus, jo tie ļurbas bija pametuši savu frontes sektoru un vienkārši pazuduši, mūs pamezdamī turpat vai pilnīgā krievu ielenkumā. Bet tie ir citi stāsti. Tagad par Mārtiņu. Mārtiņš muižas klētī bija sameklējis miltu maisu un tauku podu. Cepām pankūkas un baudījām kaŗu, jo gudri vīri teica: izbaudi kaŗu, miers būs briesmīgs. Tā, baudot kaŗu un pankūkas, klausījamies piedzīvojušā kaŗa kalpā Mārtiņā.

Toreiz tāds leģions vēl nebija, jo fronte nebija jātaisno, iesāka Mārtiņš. Mūsu 26. Tukuma bataljons atradās Baltkrievijā. Dzīvojām un baudījām kaŗu. Tas joks, ko tagad stāstīšu, notika tā ap Mārtiņiem 42. gadā. Ar sādžas pirmcilvēkiem satikām tīri labi, jo kādu pasauli mums vajadzēja daļīt, jo tādi pat nelaimes putni viņi, kā mēs. Lai jau vācieši kaŗu, tiem tā kašķīgā daba un kungu asinis. Mums, leģiņiem, te, Baltkrievijā, nekāds naidis nav jāceļ. Bijām jau tīri labi apraduši, kā ar dienestu, tā ar krieviem un viņu meitām. Mums ar sādžas vecāko pastāvēja tāda nerakstīta noruna. Neaiztīc tu mūs, mēs neaiztīksim tevi. Ja tavi ļaudis grib spridzināt vilcienu, dariet to vācu sektorā, lai friči galīgi neiemieg. Tā mēs tās dienas deldējām. Lai pierādītu, ka esam kārtīgi kaŗa kalpi, pa rei-

## DZĪVES VIRPULĪ.

No Ed. Keiŗa albūma.



Novembra izdevumā spodrināŗana sākās no augŗas, bet tagad atklāŗas, ka nekas neŗpīd.



Dzimtene ir apturēts pulkstenis.  
- Anēļāve Eglītis.



Taisnas vāgas vilcēju varēja būt vairāk.  
- Viktors Upeslācis.



Laimīgu Jauno Gadu!

/ Turpinājums sekos. /

zei izgājām medībās. Medījām komūnistu bandītus. Un ticiet vai ne, vienmēr atstiepām kādu birumu. Ne jau mēs viņus šāvām vai ķērām, to izdarīja mūsu draugi. Tiem arī bija sasāpējis zobs uz bijušiem varas vīriem un čekistu ziņotājiem. Tāpat kā mēs, viņi komūnistus nevarēja ciest ne acu galā. Ja stulbais vācietis būtu apgājies kā cilvēks, komūnisms būtu jau galā pirmajā kaŗa gadā, bet tagad? Pats ievāŗīja, pats strebĵ.

Atkal gadījās, ka vācu sektorā kāds

kāds vilciens nogāja no sliedēm un vairāki friči nolika karotes. Vācieši sacēla lielo trauksmi. Pieprasīja arī no mums vienu rotu. Ja jau jāiet, jāiet, kaļa kalps daudz runāt pretim nevar. Sataisījamies un gājām. Tas bija mežains un purvains apvidus, īstā vieta partizānu darbam. Mēs savu sektoru pārzinājām labi. Katru ceļu un ceļu bijām izstaigājuši un zaķus šāvuši, jo partizāni jeb kā vācieši tos apzīmēja - bandīti, mierīgi dzīvoja kopā ar mums sādžā un nemētājās pa mežu, kā vācieši to domāja. Mēs pat neatteicām labu ļergu, ko šie šad un tad mums piedāvāja. Ar vārdu sakot, dzīvojām kā kārtīgiem letiņiem pieklājas.

Soreiz gājām palīgā fričiem ievest kārtību. Zinājām, ka viss tas pa tukšo, bet kad jāiet, jāiet. Soreiz bijām pāršāvuši buku. Nebija tā, kā tam vajadzēja būt. Izrādas, ka no Maskavas bija ieradies kāds augstāks komisārs, lai organizētu plašāku akciju. Tam nolūkam bija atvedis kasti kaukāziešus un amerikāņu konzervus, lai pēc paveikta darba varētu zēnus pacienāt. Labi, nolaiduši no sliedēm vilcienu un dažus fričus, arī gājuši svinēt uzvaru. Purvā partizāniem bija iekārtoti daži bunkuri, kur glabājās ieroči, sprāgstvielas un pārtika, gadījumā, ja sādža jāatstāj. Zēni nebija rēķinājušies, ka friči šo lietu ņems nopietni. Parastipēc šādas sīkas akcijas friči saskrien mežā, pašauda, pamēta mīnas un iet mājās, lai ziņotu, ka bandīti padzīti. Laikam, arī pie fričiem bija ieradies kāds augstāks šīška. To lietu ņēma nopietni. Viss notika tā, kā reglamenta paredzēts. Izlūki, priekšgrupas, galvenie spēki, smagie ieroči, sanitāri, ar vārdu sakot, plaša akcija. Mums lika iepemt kreiso flanku, kas daļēji atradās mūsu sektorā. Bunkurs atradās vācu sektorā uz kādas purva salas. Vasarā to sedza krūmi, tad no malas nekas nebija redzams, bet tagad, kad lapas nobirušas, bunkurs stāv kā uz paplātes. Zinājām - fričiem līdzī divi prettanku lielgabali šādu bunkuru apšāudei. Zinājām, ka mūsu draugi ir bunkurā. Par to jau iepriekš bijām informēti. Ko darīt? Zēni jābrīdina, tas skaidrs. Bet ja nu friči tiek pirmie? Norunājām sataisīt ķembastu. Sākām nejauki šaudīties. Friči domāja, ka nupat ir bandītu pozīcijām klāt, un darīja to pašu, jo bailēm lielas acis. Pa to laiku ņēmu taisnāko ceļu uz bunkuru. Protams, zēni bija jau bunkuru pametuši, vienīgi nopelniem bagātais komisārs, piesūcies kā dēle, knapi uz kājām, komandē savu iedomāto armiju. Iedevu vecim pa skaustu, lai nomierinās, un vilku no bunkura ārā. Ja friči pienāks un ieraudzīs bunkuru, tie sāks šaut ar lielgabaliem. Kur tu lopu pavilksi, nobarojies kā pērnā gada suķis, bet, kad piebāzu pistoli pie deguna un pabilstīju ar zābaka purnu, šis tā kā atžirga un sāka kustēt. Kaut kā nostūrēju līdz saviem zēniem. Pateicu, lai drāž uz bunkuru un savāc visu ēdamo un dzeramo. Galds palika kā Mārtiņos. Fričiem atstāt nevar, to zēni zināja. Tad pašiem tikai pirkstus pasūkāt. Nomanevrēju savu gūstekni pie friču oficiera, lai savāc trofeju, jo tas gadījās taisni ceļā. Mūsu Jānītis bija kautkur nolīdis, jo vecim briesmīgas bailes no lodēm.

Friču oficieris bija varenis priecīgs, apsolīja man ordeni. Ieminējos, ka labāk būtu kāds stiprāks padzēriens, jo ordeņiem mans frencis par prastu. Arī to man apsolīja. Dažreiz jau ar kamerādiem varēja sadzīvot tīri labi.

Kad ierados bunkurā, tur gāja kā pa Mārtiņiem. Amerikāņu konzervi un kaukāziešu konjaks. Nav ko slēpt, Staļins savus priekšpulkus apgādā labi. Par to lai tēvam un skolotājam liesmains paldies, jo no tās bagātības arī latviešu kaļa kalps kautko iebaudīja.

"Un kā tad viss tas beidzās?" nenocietos un ieminējos.

Kā parasts, ieradās friči un izdzina mūs ārā. Bet viņiem maz kas tika. Zēni labu tiesu bija paspējuši notiesāt un pievākt. Konjaka pudeles sabāza kabatās. Vēlāk, kad atgriezāmies

sādžā, turpinējām svinēt Mārtiņus. ) - tur gāja stipri augstu. Par mūsu varoņdarbu visi zināja. Pats sādžas vecākais atnesa mums beigtu, svaigi kautu gaili, un partizāņu dižvadonis kannu ar ļergu. Ieradās ciema zeltenītes. Bandīti lēca kažačoku, fašistu kaļa kalpi dziedāja savas kaļa dziesmas, un ciema zeltenītes, kā skudriņas, tekāja apkārt un visādi priecināja tālu no dzimtenes aizvestos zēnus. Gāja kā jau Mārtiņos, tikai tad notika kaut kas pavisam neparedzēts.

Aizelsies ieskrien sardzes vīrs - friči nāk!

Tā nu bija pavisam nejauka ziņa. Jo, ja mūs atrod te kopā ar bandītiem pie viena galda Mārtiņus svinam - ziepes lielas. Trakākais, ka zēni nav valdāmi. Sadzērušies ļergu, tagad gatavi visus fričus ar Hitleru priekšgalā sēdināt uz ecešām un triekt pie velna. "Padod šurp! Lai tik nāk!" un tamlīdzīgi dumji blāvieni pārbiedēja sardzes vīru. Saprātu, ka kautkas jādara. Tā kā man sādžā brūvētā ļerga neko pie sirds negāja, cik biju bunkurā ierāvis kaukāzietī, tik bija. Man vairāk tie skuķi. Tai frontē man pretinieku nebija. Kuļa grābu, tā gar zemi. Tā arī tagad, no grābu vienas.

"Nāc, iesim sagaidīt fričus!"

Šī no bailēm vai slāpājumu sataisīja. Skaidri redzams, ka visus paņēms cieti un apšaus, tik daudz arī man vajadzētu saprast. Tādas bija šīs, Staļina saulītē audzētās daiļavas domas.

"Bēgsim, kamēr nav par vēlu!"

Ienaidnieku ar bēgšanu nepieņems, bet ko tāds skuķis no kaļa mākslām ko jēdz. Izstūmu laukā un stingri paņēmu aiz rokas, lai nedomā bizot. Gājām godam saņemt fričus. Kāda runa, tur jau viņi nāca no mūsu vadoņa mītnes. Kāds vācu resnītis ar pītiem uzplečiem, tā tad kautkāda pulkveža čina. Blakus vēl viens oficieris ar pāris zaldātiņiem. Laikam, šofēri un denčiku. Viņiem pa pēdām sekoja mūsu Jānītis. Par Jānīti mēs savu vada komandieri nokristījām tādēļ, ka viņš tāds arī bija. Cilvēks, kā visi cilvēki - divas rokas, divas kājas, viena galva. Tikai tā galva bija derīga cepures uzlikšanai. Kā jau kaļa skolā ietrenēts, kur pašam sava domāšana jāatstāj uz plaukta, jo priekšniecība ir tā, kas domā tavā vietā. Tā tev pasaka, kas darāms un kā darāms, tikai rīkojies tālāk. Kad mūsu Jānītis atnāca uz rotu, bija varen lecīgs, spēlēja Jāni Briesmīgo. Draudēja ar kaļa tiesu un citādām jocīgām lietām. Laikam, no kaļošanas viņam bija maza jēga. Zēni viņu nomierināja. Skaidri pateica, vai nu tu ļausi zēniem darboties kā nākās, jeb kaļa beigās tev neredzēt. Vecis saprata un nobijās. Tagad, kā izrūnīts, ne redz, ne dzird, ko mēs darām. Un labi ir, sadzīvojam uz godu. Kaimiņu rotā arī viens tāds Jānis Briesmīgais sāka komandēt savu vadu. Un kas iznāca? No vada palika tikai smaka. Noguldīja uz jaunās Eiropas altāra.

Varēja redzēt, ka mūsu Jānītis, sekodams friču dižajiem, bija varen nobijies. Tik dumjš viņš nebija, ka nezinātu, kas te notiek, bet kas man. Nosveicināju resnīti, pastūmu skuķi uz priekšu un braši noziņoju.

"Tā kā jūs saņēmat manu Maskavas sūtni, es paturu šo te kaļa trofeju. Zēni svin uzvaru un lūdz arī jūs pievienoties."

"Tas lab, ta vajg. Es dzird, te lette. Grib runāt. es dzims iekš to Lettland un vienmēr to mīl tur atminēt. Man aizrav uz to Deičland, kad bij mazs puik iekš to pirmo kaļ. Ies uz iekš un evinēs to uzvar. Man patīk tie lette. Tie ir fein ķerl."

Šis vācietis izrādījās pavisam pieņemams ķerls. Bandīti gan noraustījās, kad ievēdu visus dižos. Liku mierīgi turpināt. Resnītim iestāstīju, ka tie ir mūsu šķūtnieki, nupat atgriezušies, lāga čaļi. Tagad svinam uzvaru un arī mūsu nacionālos svētkus Mārtiņus.

"Tas lab, tā vajg," šo teicienu resnītis vēl bieži atkārtoja. Pie trešās krūzītes friči tīri omulīgi iejutās mūsu Mārtiņos. Jānītis gan

neizturēja, izspruka un atpakaļ vairs nenāca. Labi arī tā. Nosvinējām Mārtiņus, pavadījām fričus ar brašu dziesmu, un tā arī viss tas beidzās.

Ej tu sazini, vai tā bija, vai nebija.

Klāt neviens no mums nav bijis, bet Mārtiņš jau bija čalis, kas nekad nemeloja.

ARVĪDS MEMENIS.

### KLAUSIES - DZIMTENE RUNĀ!

Vēstis no dzimtenes, kas šo krastu sasniedza tikai pirms pāris dienām, ir gaužām drūmas un bēdīgas. Grūti ticēt, ka vīrs - Gorbačevs, kas tikai nesen saņēma Nobela miera prēmiju par cenšanos radīt mieru un kārtību mūžam nemierīgā un netaisnīgā pasaulē (vai šī augstā atzinība bija pelnīta - ir cits jautājums), šodien ar visu krūti meties apmelotāju, postītāju un nemiera dzinēju pulkā, pievienojoties meliem, kas visiem spēkiem cenšas nomelnot Latvijā pastāvošo iekārtu un tās valdību. Cik daudz mazā Latvija un abas pārējās Baltijas valstis "nodarījušas pāri" cittautiešiem Latvijā? Kas lielajam miera prēmijas laureātam deva tiesību stāties šis "apspiestās nabaga krievu tautas" aizstāvja lomā un Vissavienības televīzijā nolikt Latvijas valdību, pierakstot tai apspiešanu un netaisnību pret citu nāciju ļaudīm Latvijā? Tā Maskava ar Gorbiju priekšgalā sāk kurināt naidu pret latviešu tautu un Baltijas valstīm, žēlojoties, ka Baltijas zemēs atdzimstot nacionālisms un fašisms un ka mazākumā esošā "tautas daļa" tiekot neattaisnojami apspiesta. Sausi un kaili meli, kas tomēr tiek sadzirdēti ne tikai Krievijā, bet, diemžēl, arī jau dažā labā rietumvalstī. Tikai nesen Maskavā dažu simtu liels pūlis, apzināti sakūdīti, prasīja Latvijas patreizējās valdības tiesāšanu un šī jautājuma nostādīšanu Apvienoto Nāciju izvērtēšanai. Ar gudru ziņu un vecās čekas pārēmieniem līdz šim neauglīgā un mierīgā zeme tiek sagatavota auglīgas sēklas sēšanai, pie tam ļaunākais, ka šos kailos melus un viltīgās ziņas jau saklausījuši viens otrs Rietumu laikraksti un sākuši šo jautājumu apskatīt, piemēram, zviedru un kanadiešu. Dabīgi, ka jauna puča gadījumā (lai Dievs dotu, ka tas neatkārtotos) apvērsuma izvedēji un iniciatori aizbildināsies, ka, lūk, baltieši paši jau vien vainīgi, ignorējot minimālās tiesības minoritātēm. Arī tas ir meli, jo arvien vēl minoritātē ir patī latviešu tauta, izsmieta, nicināta un kūdīta, pazemota un sašķelta. Šodien ir jautājums, kā gan mūsu tauta un valdība spēs aizstāvēties citu, vērotāju un rietumnieku acīs? Vai, tiešām, tie ticēs mūsu iebildumiem un centīsies izpētīt patiesos apstākļus un atrast melus un mūsu tautas nīdējus un nomelnotājus, vai šaubās paraustīs plecus, atbildot - tā, kungi, jūsu pašu darīšana.

Neizmirsīsim, ka vēl arvien ap 200,000 kaņavīru atrodas mūsu dzimtenē, apbruoti līdz acīm, neieskaitot tos, kas nogāja pagrīdē ar visiem ieročiem.

Tādas šodien nāk ziņas no mūsu dzimtenes, kur vēl arvien tautu, kā dzimtenē, tā svešumā, dala tikai daļēji atrisinātais pilsonības jautājums, sašķeldams tautu, nemaz nerunājot par mūžam nesamierināmiem mūsu bijušiem un vēl tagadējiem ienaidniekiem un apspiedējiem.

Mūsu patreizējā valdība dzimtenē, pēc daudzu domām un vērtējuma, esot ar mīkstu mugurkaulu, atrodas nežēlīgās un neatveramās spilēs. No vienas puses to spiež tautas vēlēšanās izdzīvot, pārdzīvot šo smago murgu laiku, saglabājot pašas latviešu tautas identitāti, nacionālās un garīgās vērtības, latviešu valodu, latviskos tikumus un likumus, kuņus tiesīga izlemt tikai pati latviešu tauta. No pretējās puses to spiež liela cittautiešu daļa, bailēs par savu silto vietu, labā darba un līdz šim saņemto priekšrocību zaudēšanas, kas var notikt, nevēloties iekļauties latviešu tautas latviskā vidē, atsakoties apgūt latviešu valodu un vēlēšanās paturēt jau

sabrukušo, mežonīgo un nekam vairs nederīgo sistēmu - komūnismu. Līdzīgi mūsu nacionālai apziņai, kas sāka uzliesmot mūsu dzimtenē pirms tikai pāris gadiem, sāk attīstīties un uzplaukt krievu tipiskais šovinizisms, ar nespēju saskatīt latvietī sev līdzīgu un tiesīgu cilvēku, kaut arī pats būdams svešā zemē. Dziļas un platas aizas priekšā šodien stāv latviešu tauta un jautā pati sev un tautai svešumā - kādu ceļu mums iet, lai izglābtos no iekrišanas, jo izkāpšanas ceļš, ja tāds vispār būs atrodams, būs gaužām ērkšķains un garš.

Arī citas ziņas, kas tikko atplūdušas no mūsu dzimtenes, nav daudz gaišākas, jo Latvijas mantība un tautas saražotie pārtikas līdzekļi un apģērbi, apavi neapturami aizplūst pāri nekontrolētai un vēl arvien neapsargātai Latvijas robežai, atstājot trūkumā tos, kam tie bija domāti. Ja bijušajai Ļeņingradai un Maskavai trūkstot gaļas, tad par to esot vainojamas Baltijas valstis, visvairāk Latvija un Lietuva, bet, kad Baltijas valstīs trūkst degvielu un citu izejvielu, vainojamas straujāspārmaiņas bijušā Padomju Savienībā.

Latvijas Tautas Frontes (LTF) 4. kongress, kas notika nupat Rīgā, pieprasīja Latvijas Republikas AP starpvaldību sarunās panākt atlīdzību no okupācijas varas vai to tiesību mantiniecēm par Latvijai un latviešu tautai nodarīto postu, kā arī aicināt AN un Eiropas parlamentu iesaistīties okupācijas režīma laikā izdarīto noziegumu izmeklēšanā, vainīgo atrašanās un saukšanās pie tiesas. Vēstulēs no dzimtenes ir ieteikumi, lai šādas komisijas radīšanā tiktu iesaistīti ārzemēs dzīvojošie latvieši, kuņus pieredze varētu labvēlīgi iespaidot pozitīvu rezultātu panākšanu.

Radio "Brīvā Eiropa" ziņoja, ka Igaunijas ārlietu ministrs Lēnarts Meri Bonnā izteicies, ka Igaunijai būšot jāaicina AN sūtīt bruņotas kaņaspēka vienības, lai palīdzētu atrisināt problēmas, kas saistītas ar padomju kaņaspēka atrašanos tajā. Līdzīgi izteicies Lietuvas prezidents Landsberģis, atsaucoties uz Gorbija meliem par tūkstošiem saņemto krievu tautības locekļu vēstulēm no Baltijas valstīm par minoritāšu apspiešanu, norādot, ka šis bīstamais apvainojums būtu jāizvērtē starptautiskām iestādēm.

Dziesmas patiesību "Latvijas meitenes, jūs daļās zeltēnes" un tur izteikto domu apliecina arvien pieaugošo sludinājumu skaits dzimtenes laikrakstos, domājams, lai pārceltos uz dzīvi Amerikā. Līdzīgi sludinājumi, tikai mazliet retāk, parādījušies Anglijas un Austrālijas laikrakstos. Kaut arī tie dievina latviešu sievieti un tās daļumu, skatoties no demogrāfiskā viedokļa, atsaucībai realizējoties, paātrināsies mūsu tautas sarukums.

Latvijas laikraksts Neatkarīgā Cīņa savā 5. decembra izdevumā tuvāk apraksta Latvijas pagastus Latgalē, kuņus nelikumīgi piesavinājās Padomju Savienība pēc 1944. gada, ar kopējo 1293.6 kvadrātkilometru zemes platību. Tie ir Kacēnu, Upmales, Linavas, Purvmales, Augšpils un Gauru pagasti, kopā ar 107,648 hektāriem saimniecībām izmantojamas zemes un 8,683 lauksaimniecībām. To izteiksmīgi raksturo šajā laikrakstā Oskars Gerts: "Tas ir daudz vai maz pasaulei, bet mazai Latvijai - daudz par daudz!" Līdz ar šiem pagastiem un saimniecībām Latvija zaudēja 44,566 iedzīvotājus. Mazai Latvijai tas ir par daudz! Ta Abrenes apriņķa atgriezumam Neatkarīgā Cīņa vēltījusi vairāk kā veselu lappusi, sīki un detaļās izklāstot, kā tas 1944. gada 22. augustā tika nelikumīgi, bez latviešu tautas piekrišanas nodots Padomju Savienībai. Šos nodošanas dokumentus parakstījuši latviešu tautas kangari - bēdīgi slavenais prof. Dr. A. Kirchenšteins ar K. Priēži.

Atver acis un atdari ausis un klausies kā dzimtene runā!

SKRASTIŅU INDULIS

Materiāli FORUMAM gaidīti. Redakcijas darbinieki FORUMĀ nepiedalās.

Red.

## PAŠMĀJU REĀLPOLĪTIKA

Ko rietumi darīs tālāk? Ko mēs varētu pieprasīt par labu Baltijai?

T.s. 'sociālisma' pēkšņais sabrukums austrumblokā izraisījis visādus 'palīdzības' lūgumus pie starptautiskām organizācijām, rietumu valdībām, bankām, firmām, utt. 'Pāreja' uz jaunu kārtību, acīmredzot, būs grūta. Katru dienu lasām smagus pareģojumus — piem., Gorbačeva par 'badu, civilkaru, neparedzāmām sekām', ja Ukraina aiziet neatkarības ceļā (un aizgāja!). Televīzija rāda ziņojumus par jaunu puču padomijā (t.i., pāri palikušā), intervijās zaldāti un virsnieki saka, ka 'ilgi tādus apstākļus necietīs'. Eiropas valstis rīko īpašas konferences sakarā ar 'austrumbēgļu jautājumu', asiltiesību likumus visur padara stingrākus, jaunfašistu bandas uzbrūk 'svēšiniekiem'. Tāds, kā sasprindzinājums — ko nu, pēc 'kapitalisma' uzvaras?

Palīdzības sniegšana ir arī 'lipīga' lieta — kā nekā, ja visu laiku austrumu virzienā gājuši 'demokratizējaties' mudinājumi un nu reiz tie 'uzklausīti', tad arī būtu morāls pienākums jaundemokrātijām palīdzēt nostiprināties un veidoties ar 'praktisko'. Bet — kā? Jāpārvar pāris nopietni šķēršļi. Un impulsam jānāk 'no otra gala'.

Rietumi, lai cik apmierināti ar 'maiņām', arvien gaida konkrētus austrumbloka soļus brīva tirgus un privātpašuma atjaunošanas virzienā — it īpaši bijušā 'savienībā' — un te risinājas nopietnas debātes par palīdzības sniegšanu režīmiem, kas 'skaitās reformēti', bet 'operē' pa vecam, ar pavēlēm un draudiem. Uzkrīt, piemēram, krievu militaristu stāja (armijā arvien iesauc jaunkareivjus!) laikā, kad vajadzētu pāris miljonu spēcīgu roku likt produktīvā darbā, kaut vai pie kartupeļu rakšanas un dzīvokļu namu celšanas. Kas noticis ar demobilizāciju un okupācijas karaspēka pārvešanu mājās? Vai pastāv iespēja, ka 'neies', ka piedzīvosim klejojošas, laupīšas jaunbermontiešu bandas? Kāpēc aptuveni 30% Krievijas fabriku turpina ražot tankus, raķetes, utt. — vai nav 'dzirdēti' citi rīkojumi? Kādas izredzes daudzdzīvotai 'stabilitātei', ja viss agresīvais iespūndēts daudz šaurākā katlīnā? Un kāpēc, galu galā, tādu režīmu 'jābaro' — ja palīdzība ļauj atlikt nopietnas izvēles?

**Pirmā prioritāte:** panākt steidzīgu padomijas un Krievijas demilitarizāciju, lielu karaspēka demobilizāciju, ierindas vienību saukšanu mājās no ārzemju 'bazēm'. Paātrināt visu atbrūošanās procesu un panākt ciešu starptautisku kontroli. Mūsu pienākums šeit būtu mītnes valstīm nemitīgi atgādināt, ka tikai tādi gājieni pelna konkrētu palīdzību, kuru finansē nodokļu maksātāji.

**Otrā:** tāpat atgādināt dažādām firmām un pasākumiem neieļauties darījumos ar 'vecās sistēmas' ļaudīm, lai kāds tiem mundieris mugurā šodien. Tāda neapdomāta rīcība austrumos sarūgtina plašas aprindas un ievēd pret 'brīvu tirgu' grūti izravējamu cinismu.

Baltijai, skaidrs, jāizceļ absolūta krievu militaristu aiziešanas nepieciešamība. Starplaikā, neatlaidīgi jāpārņem militāro rūpniecību un militāras iestādes (piem., ostas), tās jāliek produktīvā darbā. Padomijā tieši šis sektors baudījis lielākos valsts 'ieguldījumus' un ir vismodernākais; tagad tas pie pārveidošanas visvieglāk pievilks rietumu palīdzību.

Ja reiz debatēja — kur labāk palīdzību sūtīt? — tad skaidrs, ka nekāda 'centra' vairs nav, palīdzībai jāiet tieši uz 'republikām' (vai jau neatkarīgām valstīm), un varbūt nemaz valdībām, bet precīzi 'iniciatīva vienībām', jaunprivatizētām firmām, utt.

**Trešā prioritāte:** mudinājums šejienes valdībām un firmām meklēt 'darba' partnerus austrumos, nevis birokratus. Tāpat — mudinājums Baltijas valdībām nospraust 'rokas nost' politiku, necelt jaunu (lai cik 'nacionālu') 'socialismu', bet visādi veicināt privātā sektora atjaunošanu. Rietumos trūkst specifiska informācija — kur griezties, kā iesākt, kuri likumi attiecīgi, utt. Turklāt, jānokārto valūtas/naudas jautājums, jo 'koka rublim' vairs nekādas nozīmes nav. Nepieciešama reāla, droša bāze ieguldījumiem un pasākumiem — ar 'solījumiem' nepietiek.

Pārejas posmā rietumi (varbūt pārāk daudz) uzmana 'cilvēku tiesību' dosjē, t.s. 'minoritāšu' stāvokli. Par rietumu stulbumu (vai tie zin kas ir 'migrants') un divkosību (kā ar tām tiesībām bija *pirms* 'maiņām') nav ko smīnēt — Kanāda, piem., ievēd jaunu politiku, kas skaidri ziņo: kur parādās cilvēku tiesību pārkāpumi, tur mūsu palīdzība neies. (Lai nu tā būtu Afrikā — mēs ietaupītu miljonus...!)

**Ceturtnā prioritāte:** Baltijai skaidri jāpiesaka pilna pievēršanās cilvēku tiesībām un nenogurstoši jāizskaidro kā jaunie pavalstniecības un darba valodas likumi reizē aizstāv ne tikai vairākuma kopumu un attīstību, bet arī veido likumīgu valsti, kurā katram pilsonim būs iespējas brīvi izteikties un piedalīties sabiedriskā dzīvē. Tas ir absolūti centrāli 'kredibilitātei'. Nedrīkst pielaist tādus izlēcienus kā lietuviēšu ar 'kara noziedzniekiem'; drīz derētu tiesāt Rubiku — lai redz, kāds tas kompartijas bordels bijis.

Viscauri nedrīkst aizmirst, ka rietumi 'palīdzības jautājumā' vienmēr ierēķina pašmāju politiku. Principi ir jauki, bet, ja palīdzību sniedzot, no farmeriem var atpirkt kviešus — vēl labāk. Ja var atrast jaunus klientus un veicināt eksportus — lai iet. No otras puses, rīcība vienmēr ir uzmanīgāka gadījumos, kur 'atspoguļojas' pašmāju problēmas: lieku reizi, piem., Kvebekas separatisti Baltijas un Ukrainas neatkarību salīdzinājuši ar savām (ačgārnām) 'prasībām'.

**Piektā prioritāte:** Baltijai nākotnē uzmanīgi jāvēro rietumvalstu iekšējā politika tā, lai palīdzības un sakaru jautājumi nesapinas ar vietējiem 'sāpju punktiem', kas iespējamu sadarbību padara daudz grūtāku. Sagādījumos — jāskaidro atšķirības.

Iespēju netrūks. Šodien avīzes ziņo par Kanādas ārlietu ministrijas 'stratēģijas' dokumentu, kuru oficiāli laidis gaismā pēc pāris dienām. Nozīmīgā vietā tas pareģo:

"Given the growing demands for assistance and political support by a significant number of countries which are making efforts to transform themselves to pluralist, market-based democracies, this year will be a year of high expectations and limited capacity to respond. The signals we send by adjusting our instruments of assistance, and in our political posture, will be important both bilaterally and multilaterally."

Ar vārdu sakot: valdība jūt spiedienu mainīt t.s. 'palīdzības politiku' un nems vērā tieši tos pieprasītājus, kuri redzami iet istu reformu ceļu. Nav vairs iespējams spēlēt 'bagāto cukuli' pa labi, pa kreisi — jāpalīdz tur, kur var sagaidīt rezultātus. Un tieši šo 'praktisko' arī Baltijai būs jāievēro.

Juris Mazutis

1991. g. 7. decembrī

## MĒRKIS ATTAISNO LĪDZEKĻUS.

Padomju Savienībai sabrūkot, esam sasnieguši ilggadīgo mērķi: brīvu un neatkarīgu Latviju. Mūsu valsts neatkarību juridiski atzinušas visas Eiropas valstis, arī PSRS un Krievija. Kad Baltijas valstis vienbalsīgi uzņēma Apvienotajās Nācijās, likās, ka esam uz droša brīvības ceļa. Tad sāka parādīties ziņas presē par grūtībām Latvijas atjaunošanas darbā. Ar šo gribu analizēt patreizējās problēmas un meklēt līdzekļus mūsu mērķiem.

Laikrakstos Latvijā un ASV presē atrodam ziņas par Pad. Sav. armijas palikšanu Latvijā līdz 1994. gadam un pavalstniecības piešķiršanu P. S. migrantiem, kas mūs ir terorizējuši visus okupācijas gadus. Vēl nāk klāt jaunas briesmas, kas pieminētas Laika 2. novembra numurā, ziņojumā "Kurš ir parādnieks ( I. S. ). Baltijas valstīm būšot jāmaksā PSRS parādi un "varam droši sagaidīt, ka lielās un bagātās valstis ( ASV, Vācija, Japāna, Francija, Lielbritānija, Itālija un Kanada ) prasīs, lai baltieši palīdz maksāt PSRS parādus, jo no okupācijas mēs esot guvuši arī labumus." Par šiem parādiem ir uztraukumi pat Amerikas presē. The Home News ( New Brunswick, NJ ) 6. novembra izdevumā P. J. Buchanan raksta: "... te ir arī juridiska taisnības lieta. Kāpēc spiest brīvos cilvēkus no Krievijas, Ukrainas un Baltijas republikām nomaksāt aizdevumus, ko Eiropas bankas dod Padomijas tirraniem, kas izvaroja viņu zemes?" Sāpīga ir ziņa, ko PSRS aizsardzības viceministrs P. Greseva teicis žurnālistiem Oslo: "Padomju armiju neizvāks no Baltijas, kamēr baltieši nebūs spējīgi samaksāt par tās izvietošanu." Domājot par šo baltiešu parādnieku stāvokli, jānāk pie loģiska slēdziena, ka uz papīra esam brīva Latvija, bet praktiski krievi un P. S. plāno turēt mūs savā gūstā un izspiest, tāpat kā līdz šim. Respektīvi, kā neatkarīgas valstis baltieši strādās vēl vairāk, lai samaksātu mūsu apspiedēju parādus un lai celtu "mūsu okupantu armijai" jaunus dzīvokļus Krievijā.

Tās ir jaunās briesmas. Te jānāk tūlīt mūsu pretspiedienam. Latvijā atrodas lielas kolonizācijas nolūkā ievestas cilvēku masas, kas brēzē Latvijas atjaunošanu par latvisku Latviju. Šodien Rīga vairs nav latviska pilsēta. Tāpēc tūlīt jāķeras pie nākošajiem mērķiem un jāmeklē līdzekļi to atrisināšanai. Tie ir Latvijas pavalstniecība, PSRS armijas izvākšana, mūsu nākotnes saistības ar Krieviju un latviešu dzīvā spēka pacelšana.

LATVIJAS PAVALSTNIECĪBAS jautājuma smagumu vislabāk raksturo LTF politiskās komitejas vadītājs Uldis Augstkalns DIENAS 2. oktobra izdevumā: "... valsts uz papīra ir atjaunota. Saņemti kā Maskavas brīvlaišanas, tā arī starptautiskās atzīšanas papīri. Taču uz stabilitāti valstī būs problemātiski cerēt, jo vairāk kā 1/3 iedzīvotāju atklāti un pasīvi noraida šīs valsts likumību."

Padomāsīm, ko darīt ar šiem migrantiem. Vai tad mēs varam dot viņiem pavalstniecību, ja viņu mērķis ir mūsu valsti iznīcināt? Ja sāktos jauns militārs apvērsums, ko mēs nevaram aizkavēt, viņi būs atkal Sarkanarmijas rindās un pie mūsu rīklēm, tāpat kā visus okupācijas gadus. Ja dosim viņiem pilsonību, nekad vairs nevaram cerēt uz latvisko Latviju. Mēs ātri sadīsim paši savā dzimtenē. Latviešu tautas vairs nebūs Latvijā, tāpat kā šodien tatāru Krimā.

Domāju, ka migrantu pavalstniecības likumu vajaga dalīt 2 daļās. Pamata likumā Latvijas pavalstniecību nedot nevienam okupantu armijas un P. S. valdības iebraucējam. Respektīvi, atgādināt, ka jūs Latvijā ienācāt varmācīgi un piedalījaties mūsu tautas un zemes iznīcināšanā. Otrkārt, pamata likums ir papildināts ar humanitāro lēmumu, ka, ņemot vērā 50 gadu okupācijas sekas un Latvijā dzimušo migrantu bērnus, Latvijas valdība izvētēs individuālos lūgumus no tiem migrantiem, kas Latvijā dzīvojuši vismaz 16 gadus un apsola

uzticību Latvijas Republikai.

Pieminētais likumprojekts var izsaukt stipru pretakciju, tāpēc tā galīga pieņemšana pagaidām jāatliek, kamēr Latvijā vēl ir P. S. armija. Politiski runājot, jāstiepj gumija un starplaikā jāatver acis migrantiem par viņu noziedzībām un mūsu holokostu. Te mums jāpielieto ēbrēju politika - mērķis attaisno līdzekļus. Mūsu līdzekļi ir juridiski pierādījumi par noslepkavotajiem latviešiem un izpostīto zemi un īpašumiem. Ēbreji prasīja daudz par katru holokosta upuri. Mēs taču varam prasīt PSRS vismaz "puscenu".

Migrantu pārskološanai derētu pielietot pašu okupantu vecās metodes. Kad P. S. "brālīgā tauta" okupēja mūsu zemīti, tā bieži sasauca pilsētās un pagastos, t. s., mītiņus, kuņos stāstīja par to, cik grūti dzīvoja darba ļaudis Latvijā. Tad sāka likt pie namiem lielas lapa, Staļina un citu padomju varoņu bildes. Tagad ir pienācis laiks, kad migranti runā par pilsoņu vienlīdzību, likt pie migrantu dzīvokļu kvartāliem lielas bildes ar latviešu kauliem masu kapos. Ļoti iespējami būs migrantiem redzēt ģenerāli Gopperu ar sasisto galvu, ko izraka Rīgas centrālcietumā, kad čekisti aizbēga 1941. gadā. Noteikti vajaga iespiest krieviski īsus aprakstus par mūsu bērnu miršanu deportācijas vagonos. Kaut mani ciņas līdzekļi izklausās atbaidoši, es tomēr jūtu, ka tie mums Latvijā palīdzēs. Arī ASV un Eiropā, kad pārmetīs migrantu apspiešanu. Mēs drīkstam lietot tikai "maigo terroru" ar patiesības saukļiem, meklēt Baltijas genosīda noziedzniekus un atgādināt vienmēr "Laiks" 18. septembrī I. S. teikto: "Padomju Savienībai būtu jāmaksā Baltijai, lai atlīdzinātu par lielo postu, ko tā nodarījusi tautai, saimniecībai un dabai. Šo faktu pieminēšana var aizsniegt arī Eiropas lielvalstu nedzirdīgās ausis par mums nodarītajām pārestībām."

Sinī plāksnē mums var palīdzēt lielā prese un televīzori. Piemēram, ja mēs ielūgtu Barbaru Valteri un Tedi Koppelu uz Rīgu, lai viņi papēta to, kā mēs "dzīvojam" "sarkanajā paradīzē". Tad viņi redzētu, ka jaunajos dzīvokļu rajonos "blukš" tikai krieviski un vecajās budžu mājās dzīvo partijas biedri; latvieši, turpretim, - vecajos namos 3 ģimenes vienā dzīvoklī. Šeit vajaga labu vadību. Būtu vēlams, ka Gordona kungs brauktu līdz, jo viņš prot abas valodas un pats ir piedzīvojis Padomju paradīzes taisīšanu pēckaŗa Latvijā.

NĀKOTNES BALTIJA UN KRIEVIJA. Vienmēr jāņem vērā, ka mēs, kā mazie kaimiņi, nekad netiksīm vajā no krieviem. Tāpēc jāstūrē uz draudzīgu politiku. Mums viņi tagad jāizmanto ekonomiskā laukā. Tirdzniecība caur mūsu ostām ir tikai viens ceļš.

Lielie kaimiņi tomēr vienmēr cenšas apspiest mazos. Tāpēc vislabāk mēs sadzīvotu ar krieviem, ja Baltijas tautas apvienotos Baltijas valstī ar vienu naudu, vienu armiju un ārpolitiku. Iekšējās lietas Baltijas tautas kārtotu tāpat kā ASV pavalstīs ( štatos ) ar parlamentu, ministriem un prezidentu. Baltijas savienības valdība un prezidents varētu mainīties katrus 5-7 gadus rotācijas kārtībā. Es jūtu, ka Baltijas Savienība tiktu respektēta vairāk no Krievijas un Rietumeiropas. Arī migranti brauktu ātrāk mājā no Latvijas, kad sāktu redzēt Rīgas ielās igauņus un lietuviešus.

Šīs manas domas ir rūgušas ilgus trimdas gadus, un Baltijas Savienības nepieciešamībai es ticu tāpat kā Latvijas pirmais ārlietu ministrs Zigfrīds Meierovics. Ja viņš toreiz būtu izvedis savu ideju, droši vien, mēs nebūtu piedzīvojuši mūsu iznīcināšanu. Mēs, trīs mazas tautiņas, atsevišķi nevaram pārdzīvot iespējamās briesmas starp diviem lieliem kaimiņiem. Mūsu vēsturiskās un politiskās kļūdas redzamas jau no 10. g. s. Izlabosim kļūdas tagad. Lai PBLA priekšnieks Gunārs Meierovics izved savu tēva tālredzīgo politiku līdz laimīgām beigām. Veidosim jaunu Baltijas cietoksni!

TAUTAS DZĪVAIS SPEKS. Ja arī mūsu migrantu lieta beigtos lāvēlīgi, tomēr nevaram pastāvēt ilgi kā tauta, ja nepaceļam latviešu skaitlisko

pieaugumu. Tā ir veca problēma, par ko mēs nevaram vainot komunistus. Mēs pat tai šodien negribam ķerties klāt.

Dzīvā spēka atrisinājums ir tikai viens, proti, mums jāvairojas. Kad esmu to vai tīri militāri pieminējis savās runās: "... ja jau valsts var prasīt cīnīties un pat krist par dzimteni, tad taču var arī prasīt vairoties par Latvijas pastāvēšanu." Pēc tādiem vārdiem parasti redz neticīgus smaidus. Turpretim, ja es runāju par tanku divīzijām, acīs iemirdzas patriotisms. Mūsu dzīvā spēka problēma ir jāizsludina nekavējoties par tautas būt vainebūt problēmu, ko piemin visur un pat katrā dievkalpojumā. Mūsu skolotājiem un mācītājiem ir jāsak jauns krusta karš un jāatbalsta izcili kuplās ģimenes valstiski; vecākajām paaudzēm ir jāpalīdz bērņus audzināt, tāpat kā to darīja mūsu senči.

Dzimtenē mums jādod bērnu ģimenēm labākie dzīvokļi un bērnu aprūpe. Reiz runājot par šo problēmu, man atbildēja Rīgas jaunkundze: "Ja tu dosi man Rīgā jaunu dzīvokli, es došu tev trīs bērņus." Es teicu, ka man jārunā ar ALAs vadību, ko gan es vēlāk baidījos darīt. Tagad ir jāsak šo problēmu kārtot praktiski. Ja ar vieniem Līgo svētkiem vairs nepietiek, kā Senlatvijā, tad jāsak meklēt papardes zieds arī citos svētkos. Tautas dzīvā spēka mērķis ir skaidrs un līdzekļi vienkārši.

JĀNIS GABLIKS.

#### KĀDU DEMOKRATIJU?

##### JUGOSLĀVIJU VAI ŠVEICI?

"Igaunija, Latvija un Lietuva atgriežas Eiropas tautu saimē (...). Īstais pārejas posms no verdzības un apspiestības uz demokrātisku valsts iekārtu nu tikai sācies. Tas būs viens no visgrūtākajiem uzdevumiem, kas prasīs diplomātiju, prasmi un daudz vēl ko citu. Politiskās un ekonomiskās pārmaiņas, kādas sekos, uzliks jaunus pienākumus, kas būs jāveic ar iecietību un apdomu."

Tā raksta redaktors Mārtiņš Štaubers savā MLB Ziņotāja 1991. gada oktobra izdevuma ievadā.

Par iecietību un apdomu latviešiem būtu daudz jārunā un jāraksta. Latviešu 20. g. s. vēsture nav iecietības un apdoma vēsture.

Kādu demokrātijas modeli izvēlēšies Latvijas iedzīvotāji mūsu dienās?

Patiesi demokrātiskā valstī ir ievērotas visu iedzīvotāju grupu intereses un nesaskaņas tajā cenšas saskaņot. Vai latviešu etniskā vienība to sapratīs un pēc tā cīnīsies?

Šveicē saskaņā un mierā sadzīvo vairāk kā trīs dažādas etniskas grupas. Oficiālās valodas Šveicē ir trīs: vācu, franču un itāļu. Visas trīs ir atzītas par tiesiskām vienas valsts valodām.

Jugoslāvijā viena etniska grupa kaņo ar otru un otra ar trešo. Neviena otru neuzklausa, bet katra pūš pati savā tautiskā stabulē. Katrai grupai ir sava propagandas prese, savi televīzijas raidījumi.

Ko izvēlēšies Latvijas iedzīvotāji - Šveices vai Jugoslāvijas paraugu? Vienā ir stabila valsts iekārta, otrā valda dzīves nedrošība, savstarpējs karš.

##### STĀVOKLIS LATVIJĀ.

Šo mēnesi man bija izdevība noskatīties 11. oktobra televīzijas raidījumu no Latvijas. Dienas ziņas bija par pēdējiem notikumiem Latvijā un pasaulē.

Redzētais televīzijas raidījums liek skatītājam domāt, ka demokrācija Latvijā virzās uz Jugoslāvijas "demokrātijas" parauga pusi.

11. oktobra ziņās bija tikai par vienu Latvijas iedzīvotāju grupu un tās interesēm, it kā šī grupa būtu vienīgā. Liekas, ka daļa Latvijas iedzīvotāju polarizējas, lai atbalstītu vienas

etniskas grupas centienus.

Domāju, ka Latvijā šo stāvokli vajadzētu nopietni pārrunāt.

Kādu demokrātijas sabiedrība vēlas?

"Demokrātijas", kas ved uz pilsoņu kaņo, vai demokrātijas, kas ved uz mieru un sadarbību?

##### APGABALU PĀRVALDE.

Katra valsts sadalīta pārvaldes apgabalos. 1978. gadā Šveice palielināja savu pārvaldes apgabalu skaitu (kantonu) no 22 uz 23.

Ar likumu tika sadalīta Bernes kantona teritorija, dodot vietu jaunam apgabalam. Jaunā teritorija saucas Jura. Kāpēc šāds jauna nosaukuma kantons?

Bernes kantona lielākā daļa iedzīvotāju ir vāciski runājošie protestanti. Lai franciski runājošiem katoļiem būtu pašu pārvaldīts kantons valstī, tika radīta Jura.

Šveice piedzima 1291. gadā ar vienu konfederāciju, kurai starp 1332. un 1353. gadu pievienojās 5 citi kantoni. Kopš tā laika apgabalu skaits ir audzis līdz mūsdienai 23.

Vai latvieši spēš izvirzīt cilvēkus, kas varēs tālredzīgi plānot visu Latvijas teritorijas iedzīvotāju vai tautu saskaņo?

Vai latviešu sabiedrībā varētu rasties partija, kas nostātos pret tautinieku tuvredzību?

##### PARTIJU NOZĪME DEMOKRATIJĀ.

Par partijām latviešu sabiedrībā ir greizuzskats. Ir grupas, kas pārļiecinātas, ka partijas valstī nozīmē šķelšanos. Šāda pieeja ir tālu no patiesības.

Demokrātiskā valstī ar likumu regulētas partijas ir vienotājs elements. Partijas māca, kā dažādu etnisku vai sociālu struktūru grupas var sadarboties. Ar likumu regulētas partijas rada valstī mieru un saimniecisku labklājību. Katrā modernā valstī vai sabiedrībā pastāv dažādu interešu grupas - tās ir jāsaskaņo.

Vadoties no sekmīgu demokrātijas paraugiem (Šveice, Kanada, ASV), Latvijā būtu izdodams likums, ka republikā var būt divas, augstākais trīs partijas. Dažādu interešu grupām tad būtu jāsadarbības vai nu ar vienu, vai otru partiju.

Radītāja mērķis ir mācīt Zemes iedzīvotājiem dzīvot saskaņīgā sabiedrībā.

Kas varētu kavēt divu partiju likuma izdošanu? Pret to nostātos demokrātiskās valsts iekārtas pretinieki.

##### PRET DEMOKRATIJU.

Pretinieki nāk gan no kreisā, gan labā sparna diktatūras atbalstītājiem. Vēl arvien daudzi latvieši Latvijā un emigrācijā atrodas diktatūras sistēmu ietekmē. Līdzīgi hitleriešiem, kas tic Hitlera, staļinistiem - Staļina, peronistiem - Perona, falangistiem - Franko, ulmaniešiem - Ulmaņa valdīšanas perioda pārākumam.

Diktatūras gaidītāji kompromitē demokrātiskās valsts iekārtu un aģitē par savas, vienas partijas vai grupas noteikšanu valstī.

##### AR "NACIONĀLO" PARTIJU?

Cik tālu aizbrauksim ar "Latviešu Nacionālo" partiju?

Viena no universālajām likumbām: katra darbība izsauc pret darbību. Vienas tautas nacionālisms izsauc otras tautas nacionālismu, veicinot abu grupu agresīvu nostāju vienai pret otru, nereti pat ar ieročiem rokās.

Vai tā daļa latviešu sabiedrības, kas vēl nav zaudējusi loģisku un racionālu spēju spriest, vēlas šādu nacionālisma sentimenta nostiprināšanos savā zemē?

Šveices saskaņīgās demokrātijas likteni vada trīs politiskas partijas:

Kristīgo demokrātu partija,

Radikālo demokrātu partija,

Sociālo demokrātu partija.

Atšķirība starp partijām nav liela un tās viena ar otru sadarbojas.

Kas kavē "Kristīgo demokrātu" partijas izveidošanos Latvijā?

To kavē divas nostājas: Latviešu kristīgās baznīcas nostāja un Baznīcas pretinieku nostāja. Ievērojams skaits mācītāju un baznīcā gājēju domā, ka Kristus misija un principi nav savienojami ar sekulāru valsts pārvaldi.

Tas ir maldīgi. Kristus misija un principi nav viens un tas pats jēdziens.

Kristus principus var īstenot arī sekulāra valsts pārvalde. Līdz šim vēstures rezultāti ir bijuši pārsteidzoši labi.

Kādi ir pamatprincipi?

Pirmais: "Nedari otram Latvijai iedzīvotājam to, ko tu nevēlies, lai kāds dara tev."

Praktisks piemērs: Ja latvieši nevēlas, ka viņiem uzspiež citu valodu, tiem jāizturas līdzīgi pret citām valodām. "Nedari otram to, ko tu nevēlies, lai kāds dara tev."

Otrais "Kristīgo demokrātu" princips:

"Es, Kristus, drīz atgriezīšos un katrs par savu darbu un pūlēm saņems atmaksu."

"Kristīgais demokrāts" atzīst, ka visas pasaules valstu valdības, ieskaitot Latvijas, ir tikai pagaidvaldības. Viņš apzinās arī to, ka par savu darbu viņam būs jāatbild Radītājam.

IZGLĪTOTĀ SABIEDRĪBA.

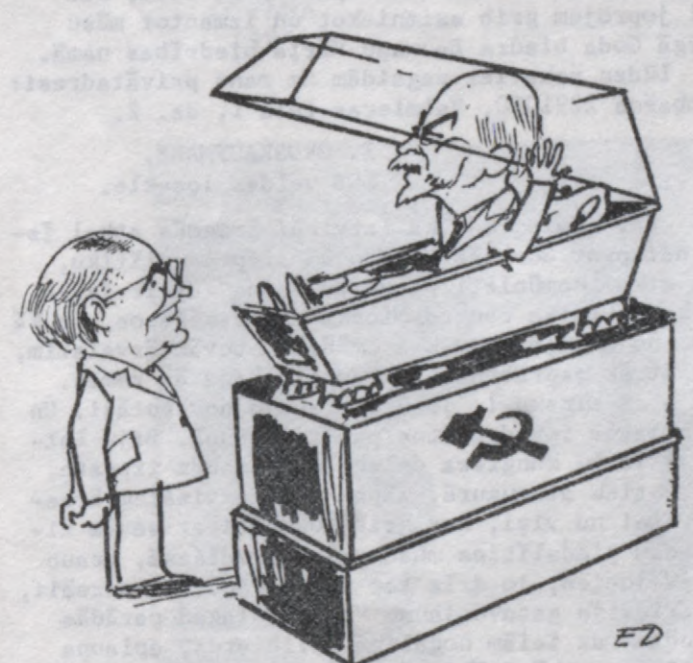
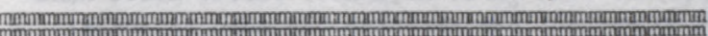
Mūsu dienās viens no galvenajiem elementiem, kas nosaka harmoniju demokrātiskā valstī, ir masu komunikācijas līdzekļi: prese, televīzija un radio.

Demokrātiskā valstī masu komunikācijas līdzekļi ir sabiedrības izglītošanai. Sabiedrībai jānācās, kā citas, panākumiem bagātas demokrātijas panākušas dažādu interešu grupu saskaņošanai.

Masu komunikācijas līdzekļi var virzīt sabiedrību arī pretējā virzienā. Atsevišķu etnisku grupu vai šķiru "vēsturisko netaisnību" vai "pārākuma apziņas" kultivēšana ar preses, televīzijas vai radio starpniecību var sabiedrību virzīt uz pilsoņu karu.

Kādu demokrātijas paraugu sniegs Latvijas prese, televīzija un radio divdesmitā gadsimta pēdējā dekādē?

JĀNIS PURVIŅŠ JURJĀNS.



- Kāpēc jūs mani pārdevāt amerikāņiem?  
- Vladimir Iljič, pats labi zini, ka velns bada laikā ķer mušas un dejo par naudu.

Piedalieties LASĪTĀJU FORUMĀ! Domu izmaiņa un uzskatu dažādība rosina un mudina lasītājus izteikt savas domas. Redakcija.

I

Sirsnīgs paldies par saņemtajiem Ziņotājiem. Viņi man ir devuši daudz prieka, jo autori ir ar iejūtīgu sirdi un asu prātu... Jūsu ceļojuma apraksts deva skaidru priekšstatu par atjaunotās Latvijas cēlējiem un par viņu problēmām...

Pēdējā Ziņotājā ir raksts "Brīvības saule vēl miglā". No tālās Brazīlijas raugoties un saņemt vēstules no Latvijas, liekas, ka tā ir dziļa patiesība. Šeit viesojās TTT meiteņu basketbola komanda ar pavadoniem. Viņi jau gan ir cerību pilni. Trūkstot tikai dolāru... Lai tiktu uz ceļa, vajadzētu vienu biljonu rūpniecības iekārtu iegādei. Tik liela jau tā summa nav, salīdzinot ar Brazīlijas 120 biljonu parādu, bet ar aizdošanu bankieri kavējas, jo neviens ( aizdevumus ) negrib atdot.

Sirsnībā novēlu svētku prieku un Dieva svētītu jauno 1992. gadu!

Māc. J. Mekšs,  
Brazīlijā.

II

Cerīgu un labu ziņu bagātu Jauno gadu! No sirds un pateicībā sveicu visus redakcijas locekļus un ļaudis, visus autorus un izdevuma balstītājus. Katra Ziņotāja saņemšana ir notikums manā ģimenē un arī visur, kur lasa un pārlasa izdevumu. Paldies, ka turaties un esat tuvu patiesībai. Patreiz Jūsu visa veida atbalsts ir vajadzīgs vairāk kā jebkad. Mūsu prātos un realitātēs brīvību tiktiko samānām, tādēļ arī nelīksmojam, lai gan vēl un vēl paldies sakām Jums visiem, ka nepagurāt, ka ticējat, ka pienāks atpestīšana no "Sātana" varas. Klājas ļoti gūti, pinamies, klūpam, krītam, par mums pirdz gan naidā, gan izsmieklā.

Mēs, tikai kopā ticot un uzticoties, piedodot un mīlot, varam šo ceļu pretī brīvībai iet.

LEOPOLDS OZOLIŅŠ,  
Jūrmalā, Latvijā.

III

Vēlam Jums, kā arī visiem tautiešiem Montreālā un visur - Priecīgus Ziemsvētkus un visās jomās sekmīgu jauno 1992. gadu!

Zināmā mērā situāciju pie mums var izteikt ar šādām rindām:

Cik steidzīgs laiks, cik pārvērtību maz!  
Kas bijis sīks, tas palicis par tādu.  
Ja mainas kas, tad bieži - čaumalas,  
Bet čūska lien tā pati jaunā ādā.  
Un, ak, cik viegli tā uz priekšu tiek,  
Pa jaunu taciņu ar niķiem veciem.  
Un liliputi - veikli ķēdes liek  
Ap Gulivera muskuļainiem pleciem...

Ir jau gan arī vēl krietni cilvēki. Situācija ir ļoti drūma un tumša. Augstākā Padome ir kļuvusi nespējīga pieņemt kardinālus lēmumus un likumus. Un tomēr - ir jāuzvar, un mēs uzvarēsim, ja nenotiks plaša mēroga bruņots apvērsums, kam, ne-maz sevišķi neslēpjoties, nopietni gatavojas. Bet mēs cīnīsimies. Atpakaļ ceļa nav. Zēl, ka pasaules varenie mūs negrib saprast.

EDUARDS BERKLAVS,  
Rīgā, Latvijā.

IV

1991. gads

Visapkārt sveša mēle skan  
un kļūst arvienu klusāks zvans  
kas aicināja saulē būt  
un pastāvēt un nesagrūt

Dievs parādīs kur soli likt  
no miglas gūsta gaismā tikt  
vien tad līs acīs prieka šalts  
un viss būs gaišs un svēts un balts

Sveicieni Ziemas Svētkos un Jaunā Gadā!

GUNĀRS FREIMANIS,  
Rīgā, Latvijā.

Es pievienojos Arvīdam Zaķim no Stouffville, Ontario. Man arī ļoti patika M. Štauvera raksts "Jāveido valsts". Ed. Keiša "Svētku dāvanas" arī ir ļoti interesantas.

Laimīgu Jaungadu Jums visiem,

DZIDRA KNOCHS,  
Adelaidē, Austrālijā

-----  
GUNĀRU ASTRU PIEMINOT...

Ir pagājuši vairāk kā trīs mēneši kopš 1991. gada 21. augusta, un neesmu ne dzirdējusi, ne lasījusi, ka Latvijas neatkarības pasludināšanas laikā Gunāra Astras vārds būtu pieminēts. Neesmu arī dzirdējusi, ne lasījusi, ka Astras kunga atrašne būtu aicināta no AP piedalīties šajās liktenīgajās dienās.

Gunāru Astru 1983. gada 15. decembrī notiesāja uz 7 gadiem "par noziegumu pret savu tautu un dzimteni". Šo nozieguma spriedumu parakstīja latviešu komunisti, prokurors J. Dzenītis "ar palīgiem" un galīgi apstiprināja KGB ģenerālmajors Boriss Pugo. Astras kunga notiesāšanas sarakstā ir vēl daudzi uzticīgo "varas vīru vārdi!" kā A. Gorbunovs, I. Ķezbers, S. Zukulis, A. Rubiks u. c.

Vai Gunāram Astram pienācās "nāves sods", ka viņš vienā no savām pēdējām runām pieminēja faktu, ka viņš jutās nievāts un pazemots, dzirdot, cik nicīgi krievu iecerotāji izturas pret latviešu valodu un latviešu tautu vispār?

Es citēju: "Mani šeit ir atvedusi mīlestība un cieņa pret manu tautu un varmācīgie pasākumi, kas vērsti uz manas tautas dvēseles nonicināšanu un noplicināšanu."

Dažus gadus vēlāk, rūpes par latviešu valodas saglabāšanu sakustināja pašu tautu, kuŗu rezultātā latviešu valodu pieņema par valsts valodu. Gunāram Astram latviešu valoda bija svēta. Un par šo savu pārliecību viņu tiesāja...

1987. gadā Latviesu valodas likuma pieņemšanas lapā tekstus parakstīja A. Gorbunovs, tagadējais LR AP priekšsēdis, kuŗš tad teica: "Es kategoriski iebilstu pret to, ka priekšplānā tiek izvirzīta prasība pēc latviešu valodas prioritātes visās republikas sabiedriskās dzīves sfairās, tās pretstatījumā krievu valodai."

Nesaprotu, kas tagad noticis! Cilvēks, kuŗš patriotiski visu apzināto mūžu cīnījās par brīvu, neatkarīgu Latviju un tīru latviešu valodu, ir gluži aizmirsts! Un cilvēks, kā A. Gorbunovs, kuŗš vēl nesen kategoriski ir bijis pretī visam latviskam, kļūst par LR AP priekšsēdi!

BRIGITA BĒDELE,  
New Berlin, ASV.

-----  
LIMBAŽU SAVIESĪGĀ BIEDRĪBA.

LSB gatavojas Limbažu 770. gada dienas svinībām, kas notiks 1993. g. jūlijā, tūlīt pēc 21. dziesmu svētkiem. LSB dibināta 1884. gadā. Tās goda biedrs uz mūžīgiem laikiem ir latvju tautas lūgšanas, Latvijas Valsts himnas "Dievs, svētī Latviju!" komponists un autors Baumaņa Kārlis. Biedrība atjaunotā 1989. g. 31. maijā, un tā Baumaņa Kārļa piemīņu tur svētu. Latvieši visā tālā pasaulē dzied mūsu latvju lūgšanu, bet, kad cieņojas Latvijā, aizmirst nolikt kādu ziedīņu uz dižgāra kapa. Par to LSB sēdēs izskan izbrīns.

No okupantu armijas atgūts Rīgas Latviešu Biedrības nams Merķeļa ielā 13. Tajā pārstāvēju LSB kādā sanāksmē, kuŗā bija pārstāvji gandrīz vai no visiem Latvijas novadiem un pat no Tallinas, Sv. Pēterburgas un Maskavas. Problēmas visiem līdzīgas. Izrādās, ka neviena pašvaldība, kas būtībā ir komunistu politikas turpinātāja, negrib atdot latviešu kultūrbiedrību namus īstajiem īpašniekiem. Uz kultūrbiedrību sanāksmi bija ieradusies Austrālijas TF atbalsta grupas pārstāve V. Liepiņa. Viņa pastāstīja par Sidne-

jas latviešu biedrības namu, par radio raidījumiem latviešu valodā, par visu, kas tur atļauts. Tas mūsu drūmajās domās ienesa gaišuma sajūtu. Aicināju viņu uz Limbažiem, kur viņa piedalījās mūsu biedrības kopsapulcē. Mēs viņu uzņemām par LSB biedri. Tas mūsu biedrībai augsts pagodinājums. Viņa apskatīja Puikules muižu - pili (20 km no Limbažiem), kur tagad iekārtota pagasta pamatskola. Viņa izteica brīnumjauku ideju - restaurēt pili, iekārtot parku pēc seniem zīmējumiem, lai tur nākotnē varētu dzīvot vec ļaudis, it sevišķi tie, kas gribētu uz Latviju atgriezties no tālās Austrālijas. Austrālijas latvieši palīdzēsot ideju īstenot. Idejai tūlīt atsaucās Limbažu novada vadība. Jāpiezīmē, ka Limbažu novadā ir vairākas pusaizlaistas pilis. Un kamēr tās nav nopirkušas kādas komerc vai biznesa firmas, latviešiem ārzemēs derētu iekārtot vairākas veco ļaužu pilis, lai nodrošinātu skaistu vientuļo dzīvi vecumā.

Lai palīdzētu latviešiem visā pasaulē nokārtot dažus svarīgus jautājumus savu personisko un sabiedrisko jautājumu kārtošānā, LSB jāpasteidzina sava nama atgūšana. Tajā vēl joprojām mitinās komunistu iekārtotās organizācijas. Mūsu pilsētas Izpildkomitejas pašvaldība pat atļaujas prasīt, lai mēs dokumentāli pierādītu, ka nams piederot LSB biedrībai.

Visiem ir zināms, kakomunisti varmācīgi iznīcināja mūsu biedrību, mūsu dokumentus, iznīcināja daudzās Baumaņa Kārļa grāmatas, gleznas, dārgās mēbeles, aizveda 1939. gadā dārgi pirktos koncertflīģeli. Izpostīts, nabadzīgs, acīm neskatāms ir šodien mūsu nams. Un pat to, kāds tas ir, Limbažu pašvaldība negrib atdot.

Esam nolēmuši tiesāties un neatlaidīgi cīnīties. Šajā sakarībā meklējam latviešus visā pasaulē, kas dzīvojuši Limbažu novadā vai kuŗu piederīgie bijuši piederīgi, vai kam bijis kāds cits sakars ar LSB. Varbūt ir kāds latvietis, kas gribētu draudzēties vai uzturēt sakarus, vai atbraukt ciemos, lai dzīvotu LSB biedru ģimenēs, jo viesnīcās vairs nav droši.

Lūdzam rakstīt par visu, kas Jums zināms par Limbažu Saviesīgo Biedrību. Atsūtiet savus ierosinājumus, kādai jābūt mūsu biedrībai, lai katrs latvietis mūsu namā justos kā īstās mājās, lai visu, ko vien varam atjaunot, varētu nodot nākamajām audzēm. Šīs vēstules būs mūsu taisnīgai cīņai morāls atbalsts un spēks pret tiem, kas vēl joprojām grib saimniekot un izmantot mūsu dārgā Goda biedra Baumaņa Kārļa biedrības namā.

Lūzdu rakstīt pagaidām uz manu privātdresli: Limbažos 2291000, Valmieras ielā 1, dz. 2.

I. GROSKAUFMANE,  
LSB valdes locekle.

PS. Jāpiezīmē, ka latvieši ārzemēs atkal īstī neizprot Gorbačeva īsto un slēpto politiku, lai atkal komunisti pārņemtu varu. Tas ir jauns triks: iztaisa centru Minskā kā maskēšanos, it kā prom no Kremļa, tuvāk atombāzēm, tuvāk ārvalstīm, lai ātrāk sagrābtu un izlaupītu bagātās zemes. Tur - uz Minsku ir jāsūta ārzemju novērotāji. Un jums savos ievadrakstos par to jārunā. Biju Latvijas TF 4. kongresa delegāte un daudz izpratu, kas notiek aizmugurē. Tāpat par latviešiem ārzemēs. Lai nu viņi, kas grib konkrēti ar savām zināšanām piedalīties mūsu valsts vadīšanā, brauc nekavējoties, jo drīz tas var izrādīties nereaļi, jo Krievija gatavo jaunu "puču". Tagad parādās draudi - uz ielām nogalina policistus, aplaupa cilvēkus, apķērīgākie ārzemnieki skrien uz savām mītnes valstīm, atstājot mūsu brīvības saucējus vienus izmisumā un nezināmā nākotnē.

Varbūt es pat nepagūstu nākošo vēstuli Jums uzrakstīt, varbūt mēs, visi pēc brīvības alkatošie, tiksīm iznīcināti... atceraties, cik gan mums vajadzēja viltīgas gudrības, lai izvestu šo brīvību, lai arī Jūs varētu brīvi atbraukt un justies savā dzimtenē kā mājās. Esiet savos pārsteidzīgos novērtējumos par mums smalkjūtīgāki.



CANADA

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

Mila and our children join me in extending our warmest wishes for a joyful and festive holiday season.

As we celebrate with family and friends, we can take this opportunity to reflect on the blessings we share as Canadians, and to rejoice in the good will and promise this festive season holds.

At this special time of year, it is my hope that Canadians will have an opportunity to reflect on all that we have accomplished together, and all that remains to be done to build a stronger and more prosperous country.

To each of you, our very best wishes for a joyous holiday season and good fortune in the coming year.

Mila et les enfants se joignent à moi pour vous souhaiter d'agréables Fêtes.

En ce temps de joyeuses retrouvailles entre parents et amis, nous avons l'occasion de méditer sur les bienfaits dont nous sommes comblés en tant que Canadiens et de nous réjouir du climat d'espoir et de bonne volonté qui règne en cette saison.

Je formule le voeu que tous les Canadiens pensent à tout ce que nous avons accompli ensemble et à ce qu'il reste à faire pour bâtir un pays plus fort et plus prospère.

Nous vous souhaitons à tous et à toutes de très joyeuses Fêtes et une très bonne année.

OTTAWA  
1991



MCDUGALL ANNOUNCES OPENING OF RIGA OFFICE, AGRICULTURAL ASSISTANCE FOR BALTIC STATES.

The Secretary of State for External Affairs, the Honourable Barbara McDougall, today ( December 13, 1991 ) announced the official opening of the Office of the Canadian Embassy in Riga, Latvia. The Minister also announced a \$ 2.7-million technical assistance project in the agricultural sector for the three Baltic States. These funds are part of a \$25-million technical assistance fund announced by Prime Minister Brian Mulroney at the London Summit of the Group of Seven ( G-7 ) in July.

"The opening of our office in Riga is another sign of the healthy and growing relations between Canada and the Baltic States," said Mrs. McDougall. "Canada opened a similar office in Tallin, Estonia, in November, and I look forward to being able to announce the opening of an office in Vilnius, Lithuania, early in the new year."

The Riga office is a satellite of Canada's Embassy in Stockholm, which is accredited to Latvia. Through the Riga office, Stockholm-based Embassy officials will provide trade and investment promotion assistance, as well as visa and consular services.

As part of Canada's continuing program of technical assistance to the Baltic States, External Affairs and International Trade Canada's Task Force on Central and Eastern Europe has approved a three-year, \$2.7-million project to assist dairy farmers and veterinarians in Latvia, Estonia and Lithuania. The need for properly trained dairy specialists and veterinarians in those states is enormous, in light of the rapid privatization of collective and state farms.

The new project will allow 100 Baltic dairy farm managers and veterinarians to receive training at the International Livestock Management Schools (ILMS) of Kemptville, Ontario. Top graduates from the Canadian courses will assist in follow-up training in the Baltic States. Through this process, it is expected that up to 1,200 people will receive instruction.

This is one of 14 Canadian technical assistance projects for the Baltic States currently completed or approved. Other projects include assistance to the foreign ministries and parliaments of Lithuania, Latvia and Estonia, and technical and practical advice to firms adapting to a market economy.

NEWS RELEASE No. 285

A REPORT

on the emergency situation with food supplies in the Republic of Latvia.

When compared with 1940, agriculturally arable land areas in Latvia have been diminished by 1 million hectares. Starting from 1985, grain production in the republic began to increase, and a national program concerning grain production has been developed, however fulfillment of this program will take a certain period of time.

The most acute problem demanding an emergency solution is the impending bread shortage in Latvia. Beginning in December of this year, and until the new harvest, it is necessary to obtain 75,000 tons of rye and 200,000 tons of wheat for bread baking.

Because of the nature of Latvia's specialized economy up until now, from 60 to 70 percent of necessary concentrated feed for cattle breeding production was imported from the USSR. Relatively low prices and the reliance on exchange for cattle breeding products discouraged intensive grain production in Latvia.

Grain supplies from USSR have stopped as of November 1. For the moment, previous contacts with the former USSR republics are not fully operational due to food supply difficulties in these

regions. On November 1, the Republic of Latvia had 346,000 tons of feed left, with a monthly consumption of 180,000 tons. Presently, there is no feed grain left in state grain elevators. Imported grain is fully consumed in 32 pig-breeding farms/complexes and 14 poultry factories, which respectively produced 30% of the pork, 80% of the poultry and 70% of the eggs of the total Republic of Latvia output.

Our agrarian reform program envisages a further increase of pork and beef output. However, the implementation of new cattle-breeding technologies and the restructuring of our herds is expected to reduce the demand for concentrated feed. In the interim, however, we cannot reduce our reliance on imported feed. Otherwise, inhabitant supply with cattle breeding products will not be guaranteed. In 1992 we expect a decrease in meat production output by 43%. Eggs will only be supplied by small farms. The liquidation of Latvia's specialized poultry and pig farms will cause unemployment for 10,000 people and basic capital of 120 million rubles will be kept idle.

In order to stop the rapid decrease of cattle breeding production output and stabilize food supplies for the inhabitants of the Republic of Latvia, it is necessary to purchase 725,000 tons of feed grain and 150,000 tons of soya beans to process 1 million tons of combined feed. Subsequently, we need to obtain at least 200,000 tons of feed grain in January.

The Ministry of Agriculture of the Republic of Latvia has commenced activities with Finland, Czechoslovakia, Hungary, Sweden, Canada and other countries in order to acquire feed grain. However, a shortage of hard currency and unresolved credit issues are making this extremely difficult.

During the initial stage of our property transformation period and farm privatization program, it is of vital importance that we maintain the genetic and production potential of our cattle breeding industry. If we are unable to do this, our ability to supply food to Latvia's inhabitants could be seriously hampered. This in turn could have serious political consequences in our Republic.

December 6, 1991  
DAINIS GEGERS,  
Minister of Agriculture  
Republic of Latvia.

SUMMARY OF NEEDS:

Necessary for bread and flour:

- 200,000 tons wheat
- 75,000 tons rye

Necessary for concentrated feed production:

- 725,000 tons of grain
- 150,000 tons of soya beans

The purchased concentrated feed is used to ensure the production of 32 pig-breeding complexes and 14 poultry farms. These facilities produce 30% of the pork, 80% of the poultry meat and 70% of the eggs in the Republic of Latvia.

Grain usage and Supply as of December 1, 1991

	Available supply	Daily consumption	Days of remaining supply
Rye	31,000 t	516 t	60
Wheat	15,800 t	830 t	19
Feedgrain	18,300 t	2,000 t	9

Note: In the coming days, we are expected to receive 7,000 tons of feedgrain from Finland and 5,000 tons from other sources. As a result of barter agreements with several republics we are anticipating 6,000 tons shortly. We continue to seek other sources of grain.

Your contributions and comments are most welcome.  
Ed.

Kamēr Latvijas presē publicētas visai kritiskas analīzes par LTF 4. kongresu un par LTF tālāko lomu Latvijas politiskajā attīstībā, trimdas presē šādi raksti pagaidām nav manīti. Tādēļ piedāvājam šo interviju ar Vācijā dzīvojošo sabiedriski-politisko darbinieku, Latviešu tautas augstskolas ABRENE direktoru un jaunievēlēto LTF Domes locekli AUSTRI GRASI. Viņš, pēc atgriešanās no LTF kongresa, norāda, ka, pirmkārt, kongresa gaita daudzējādā ziņā tika manipulēta un pašā TF redzmas visai nedemokrātiskas tendences. Otrkārt, manāma virzība TF pārveidot politiskā centra partijā, kas ar laiku varētu aizstāvēt samērā šauru aprindu intereses. A. Grasi decembra sākumā intervēja I. Cāzere.

IC: Esat atgriezies no Latvijas, kur piedalījaties LTF 4. kongresā un tikāt ievēlēts LTF Domē ar lielu balsu skaitu, otro lielāko aiz Vācijā dzīvojošā jurista Egīla Levita. Interesanti, ka pat pašas LTF laikrakstā "Atmoda" vairākos rakstos norādīts, ka kongress novadīts diktatoriskā veidā. Viens no šī kongresa vadītājiem, deputāts Juris Dobelis, pat citēts kongresa laikā sakām, ka "diktatūra ir demokrātijas sastāvdaļa". Tādēļ jāvaicā: vai, patiešām, kongresu vadīja ar tādu dzelžainu stingrību un, ja jā, kā tā izpaudās?

AG: Jāsaka, ka šis Juža Dobeļa izteiciens, kas, varbūt, bija domāts kā joks, tomēr pēc 3 kongresā pavadītām dienām, vairs nemaz nelikās joks, jo tādā veidā, tiešām, kongress tika vadīts, pēc ļoti stingra un skaidri izplānota scenārija. Pie tā piederēja kaut vai tas, ka tika mainīta ierastā darba kārtība tādā ziņā, ka LTF priekšsēdētāju ievēlēja jau pirmā dienā, tātad pirms pieņēma programmu, kas būtu jāīsteno un pirms viņam bija iespēja kongresam atskaitīties par paveikto darbu. Ne tik vien man, bet daudziem tas likās nepieņemami. Un kaut vai pieņemot to, ka Romualds Ražuks būtu ievēlēts par LTF priekšsēdētāju tā vai tā, sekojot kongresa gaitai, man liekas diezgan droši, ka, ja vēlēšanas būtu notikušas trešajā dienā, viņam nebūtu tik labi klājies.

Vēl viens piemērs, kas raksturoja to, kā šis kongress tika vadīts, bija tas, kam vārdu piešķīra vai nepiešķīra. Te manipulācija bija stipri manāma un par to rakstīts Latvijas presē. Savā runā, kad pēc nodaļu protesta trešajā dienā tiku pie vārda (pieteicies biju jau pirmajā), es arī uz to norādīju. Zinu, ka runāju daudz kongresa dalībnieku vārdā, jo daudzi pēc tam man pienāca un pateicās. Visai zīmīga bija kongresa vadītāja J. Dobeļa reakcija. Satiku viņu tikai nedaudz vēlāk trepju telpā. Viņš teica (citēju): "Jūs varat blaut, cik jūs gribat, man tas ir pie vienas vietas!" - Kāda "brīnišķīga" attiecība pret demokrātiju.

Jāpiemin fakts, ka visiem kongresa dalībniekiem, kopā ar kongresa materiāliem, izdalīja LTF Domes vēlamu kandidātu sarakstu, respektīvi tika uzskaitīti tie kandidāti, kas būtu pieņemami kongresa vadībai. Tas daudziem kongresa dalībniekiem likās visai dīvaini. Pie tam mainīja LTF Domes kandidātu izraudzīšanas kārtību. Nebija vairs iespējams kongresā uz vietas izvirzīt kandidātus. Agrākos kongresos bija tā, ka ar 20 parakstiem varēja izvirzīt kandidāturu, bet šoreiz to mainīja, lai to varētu izdarīt tikai nodaļas vai darba grupas. Tas nozīmēja to, ka mums, trimdas pārstāvjiem, kas formāli piederam kādai nodaļai Latvijā, bet neesam ar to vienmēr ciešā saskarē, būtu bijis jāiet "diedelēt", lai kāda nodaļa mūs izvirza par kandidātiem.

Tāpat ārkārtīgi spilgts piemērs bija tas, ka LTF Domes loceklis Juris Putriņš iesniedza statūtu grozījuma projektu, kam bija vajadzīgs delegātu parakstu skaits, lai to varētu iesniegt apspriešanai; tā vienkārši nenotika. Putriņam noņēma vārdu un tālāk vairs pie vārda nelaida, projektam nenākot balsošanā. Ja tā nav nedemokrātiska darbība, nezinu, kas ir nedemokrātiska darbība.

Viņa iesniegums skara tiesi to punktu, ka LTF priekšsēdētājam, kā to nolēma pagājušā kongresā, ir tiesības pusi valdes locekļu izvirzīt no savas puses. Domei atliek tikai šos valdes locekļus apstiprināt. Pie tam šiem priekšsēdētāja izraudzītajiem valdes locekļiem nav pat jābūt no Domes sastāva. Arī šis ir nedemokrātisks punkts, par ko mēģināju runāt jau 3. kongresā, bet konsekvēnti netiku laists pie vārda. Arī šajā kongresā neļāva šo jautājumu likt uz balsošanu.

IC: Tātad, teorētiski ir iespējams, ka LTF priekšsēdētājs valdē ieceļ savus ciešos sabiedrotos. Tad valde turpmāk balsos tā, ka viņš vēlēties. Respektīvi, "par" priekšsēdētāja ierosinājumiem nobalsos 50% plus 1 balsis, t. i. pašā priekšsēdētāja balsis.

AG: Tā tas ir. Lai gan, protams, priekšsēdētājs teiks, ka Dome visus šos valdes kandidātus apstiprina. Bet tas ir pietiekami liels varas līdzeklis, ja pašam priekšsēdētājam ir tiesības izraudzīt šos kandidātus. Sevišķi demokrātiska rīcība tā nav.

IC: Rodas jautājums, kādēļ kongress nebija demokrātisks? Kam tas kalpoja?

AG: Sevišķi demokrātiski nav bijuši arī iepriekšējie kongresi. 4. kongresā vērtīgam skatītājam bija skaidrs, ka TF virzās uz centra partijas pusi, uzsverot savu spēju apvienot tautu un to, ka nav vēl izveidojušās stipras partijas. Jājautā: kā lai tās izveidojas, ja netiek radīti priekšnoteikumi to izveidošanai.

Ar vienu vārdu sakot, nolūks ir tāds, lai līdz Saeimas vēlēšanām LTF nerastos pārāk daudz sāncenšu. Līdz ar to zem TF karoga varētu tikt ievēlētas attiecīgi vēlamas personas. Ja TF tādā veidā ies uz Saeimas vēlēšanām, tad tā ir kļūveši par partiju un tad tas būtu godīgi jāpasaka. Tādēļ uzturēju savu kandidatūru LTF Domei, lai mēģinātu līdz Saeimas vēlēšanām šo vienvirziena ceļu novērst un tomēr iziet uz to, kas lielai daļai tautfrontiešu likās skaidrs vēl pirms mēnešiem, proti, ka TF izies kā koalīcija, kā tā, kas koordinēs šos demokrātiskos spēkus pret neobolševikiem.

IC: Kur tad būtu tas ļaunums, ja TF būtu tāda liela, vienojoša centra politiska partija, kas izietu ar savu sarakstu Saeimas vēlēšanās?

AG: Ļaunums būtu tas, ka tad Latvijā būtu vienpartijas sistēma. Tad jau nav vērts vispār runāt par daudzpartiju sistēmu. Un kādas tad ir garantijas, ka savādāk domājošiem būtu iespējas vispār tikt pie politiskas teikšanas?

Precedentu redzam jau iepriekšējās AP vēlēšanās. Toreiz demokrātiskie spēki vēlējās pārņemt varu AP. Pret to daudzi oponēja, bet tas tomēr likās tas prātīgākais ceļš. Rezultāts bija tas, ka LTF gāja ar savu kandidātu sarakstu un uzvarēja vēlēšanās. Un kas notika pēc tam? Izveidojās AP TF frakcija, kas beigu beigās rīkojās pretrunā ar LTF principiem. 4. LTF kongresā TF pat nācās pašai no savas frakcijas distancēties. Tātad, acīmredzot, nav panākts tas, ko gribēja panākt.

Ja šādu stratēģiju vēl pirms gada, pirms diviem varēja pieņemt, jo tādi bija apstākļi un tas, varbūt, bija vienīgais ceļš, rīt, kad būs nākamās Saeimas vēlēšanas, apstākļi vairs nebūs tādi. Tagad nav tikai viens vienīgais ceļš. Tagad būtu jāveicina demokrātisko partiju veidošanās un jāveido jau laikus šīs koalīcijas, lai mēs nepiedzīvotu tādas Saeimas vēlēšanas, kurām vēlētajiem nav sagatavoti, politiskie spēki nav sagatavoti, un visu dominē tikai viens centra partijas bloks, kas ļoti apzināti izvirzīs savus cilvēkus varas pozīcijās. Tad tā būs vienpartijas sistēma.

IC: No kāda Latvijas AP deputāta dzirdēts spriedums, ka LTF top par valdības partiju, kas it kā aizstāvēs pašreizējās valdības un it īpaši Ministru Padomes priekšsēdētāja Ivara Godmaņa intereses. Vai ir kādi norādījumi, ka tas tā, tiešām, ir?

AG: Es par to negribu pārāk spekulēt. Norādījums gan tas ir, lai gan pats par sevi nav nekas negatīvs. Ministru Padomes priekšsēdētājs Godmanis piedalījās praktiski visā LTF kongresā, tātad, uzskata, acīmredzot, to par ļoti svarīgu. Tas, protams, varētu norādīt, ka tāda zināma ievirze varētu būt.

IC: Teicāt, ka nav vēl rasti priekšnoteikumi partiju dibināšanai. Latvijā šobrīd ir daudz politisko partiju, kam gan biedru skaits ir mazs. Kas ir tie priekšnosacījumi, kas trūkst partiju dibināšanai?

AG: Pirmkārt, jānosaka Saeimas vēlēšanu termiņš. To es teicu pirms viena gada, ka Latvijas pagaidu valdībai - un es to joprojām uzskatu par pagaidu valdību - būtu laiks paziņot, kad būs Saeimas vēlēšanas. Tikai tad var sākt veidoties partijas. Otrkārt, nepārtraukti presē rakstīts - un šeit, diemžēl, vainojams arī LTF priekšsēdis R. Ražuks, izsakoties, ka partijām neesot pienācis laiks, ka vienīgais vienojošais spēks esot TF, ka līdz Saeimas vēlēšanām neizveidosies partijas utt. Kā lai tadā gaisotnē tad izveidojas šīs partijas?

Pilnīgi pareizi, politiskās partijas Latvijā biedru skaita ziņā ir mazas. Domāju, ka vaina, galvenokārt, meklējama šajā negatīvajā gaisotnē, ko dabīgi veicina lielākā partija, reformkomunistu grupējums, Latvijas Demokrātiskā Darba Partija, un tai tuvu stāvošie preses orgāni. Destruktīvs faktors ir arī tas, ka visās šajās partijās un daudzās citās demokrātiskās struktūrās Latvijā no sākta gala tiek iesēta šī šķelšanās sēkla, un, man liekas, ka jābūt stipri naivam, lai to uzskatītu par nejausību vai par sagādīšanos. Tas bija redzams Latvijas Sociāldemokrātiskajā Strādnieku Partijā un arī daudzās organizācijās, pat reliģiskās.

IC: Un tomēr - R. Ražuks līcis saprast, ka LTF būs tas vienojošais spēks Latvijā, ar kuras palīdzību varēs nomest komūnisma jūgu. Respektīvi, ja tauta Saeimas vēlēšanās ietu zem LTF karoga ar kopīgu kandidātu sarakstu, tadā veidā varētu uzvarēt komunistus un reformkomunistus. Vai šī prognoze ir reāla?

AG: Es neteiktu, ka šī prognoze nav reāla, jo citādi nepiedalītos šīs politiskās kustības darbā. Atkārtot, ko teicu kongresā: jā, LTF var spēlēt šādu lomu, bet, ja tā negrib līdz galam pievilt savus piekritējus visā Latvijā, tai šodien, uzsvēžu, šodien ir jāsāk demokratizācijas process savā darbībā. Nevar turpināt šīs diktatoriskās metodes, šīs manipulācijas. Ja gribam tikt no komūnisma un postkomūnisma vajā, mums ir jāsāk būvēt sava organizācija kā demokrātiska, un ļoti jāskatās, lai demokrātiskie pamatprincipi tiek ievēroti. Ja tas tā nebūs, TF nekad nepanāks to, ko tā ir sludinājusi.

IC: Kā vērtējat to, ka par jauno LTF priekšsēdētāja vietnieku ievēlēts Uldis Augstkalns, kas ir bijis Rīgas Politehniskā Institūta zinātniskā komūnisma katedras vadītājs?

AG: Kā lai to vērtē? Domāju, ka tas ir ārkārtīgi bēdīgi. Man personīgi nav nekā iebilstama pret U. Augstkalnu kā personu. Viņš atstāj simpātisku iespaidu. Jājautā - vai tiešām cilvēks, kas ir mācījis visas šīs muļķības, šo noziedzīgo teoriju un ideoloģiju, kas mūsu tautu novedusi līdz galīgam postam, ekoloģiskam ārpūtam, līdz smadzeņu mazgāšanai un tā tālāk un tā tālāk - vai tāds ir kvalificēts mūs politiski vadīt jaunā nākotnē? (Vai viņam nebūtu kādu laiku jāstāv malā un jāpievērš, ka ir mainījies un sācis domāt demokrātiski, pirms uzdrošinās ar savu pagātņi vadīt citus politiskā darbā?)

Vai jāklasās komunistu pašreizējā mācībā, ka viņi ir vienīgie spējīgie cilvēki valstī un ka nav citu, kas dara? Vairbūt jāļauj citiem darīt - tad redzēs, ko tie var. Mani personīgi tas nevar apmierināt, ka kādreizēja postepa iepemšana komūnistiskajā partijā it kā kvalificē cilvēku arī šodien iepemt augstu amatu. Šāda parādība redzama visos līmeņos šobrīd Latvijā. Ar ko tad mēs apkaņosim veco ideoloģiju? Ar tiem pašiem vecās ideoloģijas nesējiem?

Vai, tiešām, nekāda atbildība par Latvijas Komūnistiskās Partijas noziegumiem pret latviešu tautu un Latvijas valsti negulstas uz partijas bijušajiem vadītājiem? Tas tātad nekas, ka AP pašreizējais priekšsēdētājs ir bijušais komūnistiskās partijas sekretārs. Tas nekas, ka jaunais Iekšlietu ministrs Čevers sev pieredzi guvis kā Rīgas pilsētas komjaunatnes pirmais sekretārs. Tas nekas, ka it kā tik demokrātiskas partijas (bijušā LKP pēctece) kā Latvijas Demokrātiskās Darba Partijas priekšsēdis ir, ak, tik demokrātiskais un bijušais čekists Juris Bojārs? Šo sarakstu vēl varētu turpināt ilgi.

IC: Gan trimdas presē, gan Latvijas presē, it īpaši laikrakstā "Diena", bieži lasām vārdu radikāļi. Piemēram, tie paši LNNK biedri tiek saukti par radikāļiem. Tiek norādīts, ka viņi visu vēloties panākt jau rīt ap brokastu laiku, un var noprast, ka šie radikāļi tiek uzskatīti par kaitniecisku elementu. Kā uz šo skatāties?

AG: LTF priekšsēdētājs Ražuks vēl nesen kādā intervijā runāja par "superradikāļiem", un es teicu, ka viņam varbūt nāksies šos vārdus norīt. LTF priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanās, t. s., "superradikāļi" sastādīja gandrīz 50% balsotāju. Tātad - sāksim akceptēt to, ka ir izveidojusies politiska opozīcija. Demokrātiskā procesā tas ir pilnīgi normāli.

Laikrakstā "Brīvā Latvija" Jānis Muchks raksta par radikāļiem, kas visu gribot panākt jau rīt. Atcerēsimies to, ka vēl pirms 2 gadiem LTF aprindās prasība pēc neatkarīgas Latvijas tika uzskatīta par radikāļu. Sākumā TF par to dzirdēt negribēja. Bija runa par brīvu Latviju brīvā Krievijā, par Latviju kā PSRS sastāvdaļu, tikai ar lielāku autonomiju. Liela daļa, t. s., "radikāļu" pozīcijas LTF taču ar laiku ir pārņēmusi, izvirzījusi par savām prasībām.

Kāpēc tad runāt par radikāļiem, kas Rietumu pasaulē ir ar nievājošu pieskaņu? Sāksim politiskā dzīvē lietot normālu politisku terminoloģiju. TF veidojas opozīcija. Sākt citus saukt par radikāļiem un nievāt tikai tamdēļ, ka viņi domā citādi, tas tikai rāda šo politisko nenosvērtību un demokrātiskas domāšanas trūkumu.

Šai opozīcijai TF aprindās jāstrādā ar demokrātiskām metodēm un jāmeģina panākt to, ka LTF īsteno šo koalīcijas ideju un nevis vienpartijas sistēmas, uz ko tā pašlaik iet. Domāju, ka tas nav vēl nokavēts. Ja tas neizdosies, pārāk labu galu nesaredzu.

IC: "Brīvā Latvija" ziņoja, ka esat TF kongresa laikā asi vērsies pret Latvijas pašreizējo valdību. Pastāstiet par to!

AG: Tas ir mazliet maldinoši. Par valdību savā runā vispār nerunāju. Runāju tikai par to, ka LTF savā laikā izvirzīja savus kandidātus Augstākajai Padomei, bet jau 4. kongresa laikā TF nācās pašai distancēties no savas frakcijas AP. Tātad - vēlamais rezultāts netika panākts. Nākotnē, izejot ar vienas partijas sarakstu, mums nav nekādu garantiju, ka tas atkal nenotiks. Tad tālāk runāju par pašu TF, ka tajā jāuzsāk demokratijas process, pirms rāda ar pirkstu uz citiem. Neatceros, ka es šai runā būtu kritizējis valdību, lai arī šajā valdībā būtu daudz kas kritizējams.

IC: Pēdējā laikā, it īpaši tas nāk no latviešiem Amerikā, dzirdēts tāds spriedums, ka trimda esot beigusies, ka trimdas organizācijām vairs neesot lielas nozīmes un ka tauta Latvijā tagad pati spriedīsot par savu nākotni. Tādēļ trimdiniekiem tur neesot daudz ko iejaukties. Kā to vērtējat?

AG: Es to vērtēju ļoti vienkārši. Mēs, trimdā, esam vienmēr uzsvēruši, ka latviešu tauta visā pasaulē ir vienota. Tas pats parādījās diskusijās par pilsonību. Ja sāk tagad teikt otrādi, ka tikai latvieši Latvijā noteiks un ka mums vairs nav teikšanas nedz līdzdalības šai procesā, tad mēs, turpat 50 gadu par velti, atzīstam komunistu nepārtraukto propagandu par "tautas atlūzušo zaru". Tad mēs atpakaļejoši sankcionējam to, ko

esam gadu desmitus apkaŗojuŗi. Domāju, ka tā ir tautas pašnāvība. Neviena tauta, it seviŗķi ne tāda, kā mūsu, kas atrodas tādā demografiskā situācijā, nevar brīvprātīgi atteikties no 10 vai 15 % no savas substances. Ja mēs tagad nolaidīsim rokas un ļausim, ka varas pozīcijās nostabilizēties vecās nomenklatūras jaunais vilnis, mēs faktiski visus 50 trimdas gadus būsīm izstriŗojuŗi no vēstures. Domāju, ka trimdai vēl ir daudz ko darīt. Arī tad, kad būs demokrātiska, 18. novembra Latvijas Republika, tautas kopības daļa ārpus Latvijas var būt ļoti efektīvs un labvēlīgs faktors nācijas atīstībā. Arī tas nenozīmētu, ka mums jābeidz eksistēt.

IC: Vai ņobrīd tiek veidota ņī 18. novembra republika?

AG: Ja seko visām diskusijām par pilsonību, ja skatās, kā lēmumi tiek vai netiek izvesti dzīvē, ja padomā par to, kā man ar Latvijas Republikas pasi bija grūtības iebraukt paŗā Latvijas Republikā, tad paŗlaik neizskatās pēc tā, ka celtu 18. novembra republiku. Nesen laikrakstā "Diena" kāds komentētājs raksta, ka, ja arī okupācijas laikā

būtu saglabājusies Latvijas pilsonība visiem Latvijas Republikas pilsoņiem ārzemēs, tad nepārprotami ar 21. augustu viņi ir savas pilsoņu tiesības zaudējuŗi. Tā tādā gadījumā ir nepārprotama 21. augusta republikas definīcija. Lai katrs sprieŗ pats. ņobrīd neredzu tādu virzību, ka tiktu celta 18. novembra republika. Joprojām spēkā ir LPSR konstitūcija, nav atjaunota LR Satversme visos punktos, nav izsludinātas Saeimas vēlēŗanas un pie tam mēŗina mainīt 18. novembra republikas pilsoņu kopumu.

Tai paŗā laikā gan politiskajā, gan saimnieciskajā dzīvē bijusē nomenklatūra, tas, ir, vecās komunistu ideoloģijas pilāri, arvien vairāk nostiprina savas pozīcijas. Tas nozīmē, ka līdz Saeimas vēlēŗanām kļūdas vairs nedrīkst pielaist. Trimdai ir jāizŗķiras par to, kurus spēkus atbalstīt. Ja Saeimā pie varas atkal tiks vecā nomenklatūra, tad padomju Latvija būs legāli apstiprināta. To tad gan sauks par Latvijas Republiku, bet mainījies nebūs nekas.



## 18. NOVEMBRIS 73. LATVIJAS VALSTS NEATKARĪBAS SVĒTKOS.

Pirmo reizi kopŗ 1939. gada mūsu tautas brāļi un māsas dzimtenē spēj atklātā manifestācijā apliecināt savu tautas piederību un savas valsts juridisko esamību. Latvijas Republikas valstiskais stāvoklis ir atjaunots, bet Latvija vēl nav brīva no okupācijas varas, kas vēl joprojām mīt Latvijā.

LATVIJA IR ATJAUNOTA, BET NAV ATBRĪVOTA.

Ja 1918. un 1919. gadā igauŗi un poļi mums palīdzēja atbrīvoties no sveŗā kaŗaspēka vienībām, tad ņobrīd tik tuvu draugu un kaimiņu mums nav. Brīvā Rietumu pasaule un, it seviŗķi, Amerikas Savienotās Valstis atbalsta mūsu pašnoteikŗanas centienus, bet jo vairāk stutē mūsu ilggadīgo ienaidnieku un ņīs dienas okupantu.

Latvijas Republika - ņis daiļi rotātais upuru trauks ir novietots tagad redzami pasaules valŗķu forumā. Mūsu sarkanbaltsarkanais karogs plīvo kopā ar 166 valŗķu karogiem pie Apvienoto Nāciju Organizācijas celtnes ņujorkā.

ņī starptautiskā diplomātiskā atīŗšana, ņis sasniegums, ņis nopelns, mīļie tautieŗi, ir arī jūsu - trimdā dzīvojoŗo latvieŗu upuris. To pierāda tas, ka tik īsā laikā pēc neatkarības atjaunoŗanas deklarācijas tik daudz valŗķu pārstāvji steidzās atjaunot diplomātiskos sakarus ar neatkarīgo Latvijas Republiku.

Ja mēs varbūt nesagatavojām tautu dzimtenē ņai dziedoŗai revolūcijai, tad, nenoliedzami, mēs, ārpus Latvijas dzīvodami, ņajos aizritējuŗos gados bijām sagatavojuŗi ņo labvēlīgo noskaŗu savās patvēruma zemēs, kas veicināja diplomātisko sakaru atjaunoŗanu ar Latvijas Republiku.

Ja 100,000 latvieŗu nedzīvotu Amerikā, pirmajā braucienā Latvijas pagaidu valdības pārstāvji nebūtu tikuŗi Baltajā Namā. Sodien bez mūsu morālā, saimnieciskā un politiskā atbalsta Latvijas pagaidu valdība netiks tur, kur viņi cer, un tur, kur viņiem būtu jātiek.

Bet mēs par agru sākām dzīgot savā eiforijā. Vai tikai tāpēc, ka mūsu valsti sauc pareizā vārdā un mūsu Pagaidu valdības pārstāvji redzami bauda pasaules preses un valstsvīru uzmanību? Jau 90 valstis ir atzinuŗas Latvijas Republiku un vairākums no tām atjauno vai nodibina diplomātiskās attiecības.

Mēs zinām, ka Rietumu preses uzmanības posms ir īss, bet vēl īsāks ir politiķu atmiņas sprīdis. Jau pagājuŗās nedēļas laikā mums strupī norādīja, ka mums pašiem jātiek galā ar bijuŗās Padomju Savienības okupācijas kaŗaspēka izvāŗšanu. Padomju Savienība lietuvieŗiem pieprasa līdzekļus, lai būvētu pajumtes okupācijas kaŗaspēkam Krievijā. Mums un lietuvieŗiem uzstāda tādas pašas soda naudas prasības kā kaŗa iesācējiem - vācieŗiem.

ASV finanŗu ministrs Beidijs pat piedraud, ja Latvijas valdība nepalīdzēs segt tekoŗos Padomju Savienības parādus, tad lai necerot uz nekādu saimniecisku atbalstu no Amerikas Savienotām Valstīm.

Bet kas tad ir atbildīgs par postu, kas izdarīts Latvijā?

Ar lielu politisku ņestu Amerikas vice prezidents Kveils ( Quayle ) ir apsoliŗis aizdevumu garantijas Amerikas rūpniekiem, kas uzsāks saimnieciskus pasākumus Latvijā. Ideja apsveicama: \$ 3.50 uz katru Latvijas iedzīvotāju. Lai mēs varētu salīdzināt - Izraēlas valsts no Amerikas saņem 5,000.- dolāru lielu pabalstu gadā uz katru tās iedzīvotāju!

Nenoliedzami svarīga ir mūsu piederība pie Apvienoto Nācijas Organizācijas, cerot, ka krīzes brīdī mēs spēsim tur sūdzēt savas bēdas un pat iegūt sev aizbildņus. Bet ņobrīd, cik no 166 pasaules nācijām apzinās mūsu tautas traģēdiju? Mūsu tautas izmisuma kliegzieni NAV atskanējuŗi Apvienoto Nāciju Aulā! Mūsu Pagaidu valdības pārstāvis savā pieņemšanas runā diplomātiski un pieklājības rāmjos cildinoŗi runāja par atgrieŗanos valŗķu savienībā, par mūsu cilvķu tiesību pienākumiem un par cerību uz gaiŗāku rītdienu. Bet ne vārda par mūsu 50 prombūtnes gadiem, mūsu tautas brutālo izvaroŗanu, slepkavoŗanu un aplaupīŗanu; pat pastāvošā okupācija netika uzsvēŗta.

Latvieŗu tauta būs allaŗ pateicīga par vēsturē ierakstīto ņī gada 21. augusta dienu. Augstākās Padomes priekŗsēdim Anatolijam Gorbunovam un premjērministram Ivaram Godmanim ir nenoliedzams nopelns, ka viņi bija nomodā un spēja reaŗēt uz notikumiem Maskavā, izmantojot krīzes stāvokli, deklarējot un atjaunojot Latvijas Republikas neatkarību. Bet kādas bija viņu motivācijas? Mēs tās ņobrīd nezinām. Kuŗi no mūsu Pagaidu valdības vadoŗiem runā, vai spēj runāt, vai izsaka savu vīziju par Latvijas nākotni?

Rietumu pasaulē gan augstī vērtē Pagaidu valdības Ministru Padomi kā reālu un saimnieciski spējīgu kabinetu, tomēr arī nosoda: tur mīt vadoŗi bez vīzijas! Aiz viņiem stāv vecā padomju iekārtas birokrācija, kas netraucēti turpina dzīvi, it kā pēdējos pāris gados nekas nebūtu mainījies.

Neaizmirsīsim, ka Augstākā Padomē tika ievēlēts liels skaits komunistu partijas biedru. 121 no 132 deputātiem ir bijuŗie partijas biedri.

Pēdējais mēnesis ir bijis īpaŗi uztraucoŗs mums, trimdā dzīvojoŗiem latvieŗiem. Likumprojekts ko Augstākā Padome pieņēma 15. oktobrī, rāda, ka Augstākā Padome mūs, trimdiniekus, noraksta kā nevajadzīgus pilsoņus Latvijas celŗanā!

MUMS SADA RĪCĪBA NAV PIENĒMAMA!

Mēs nesen bijām sajūsmā, kad vairākums Latvijas iedzīvotāju nobalsoja par vēlmi tiekties pēc neatkarīgas Latvijas, bet neaizmirsīsim ne uz mirkli kā ņis Augstākās Padomes sastāvs tika ievēlēts.

## MUMS LATVIJĀ VĒL NAV BIJUŠAS BRĪVAS DEMO - KRATISKAS VĒLĒŠANAS!

Ja šie deputāti pārstāv okupācijas karaspēku, migrantus un citus labuma meklētājus no Austrumiem, nebūsim pārsteigti, ja deputāti nevēlas tādu Latviju, kāda tā bija līdz 1940. gadam.

Sobrīd mums ir jācenšas atgādināt tautiešiem Latvijā, kādas pilnvaras tika dotas Pagaidu valdībai.

Augstākai Padomei nav tiesību grozīt 1922. gada Satversmi. To spēj darīt tikai Saeima. Līdz ar to Augstākai Padomei nav tiesību izšķirt pilsonības jautājumus.

## PAGAIDU VALDĪBA NAV TIESĪGA MUMS ATŅEMT LATVIJAS PAVALSTNIECĪBU!

Augstākās Padomes primārais pienākums ir atjaunot Latvijas Republiku saskaņā ar 1922. gada Satversmi. Lai atjaunotu Latvijas Republiku, ir nepieciešams ievēlēt Saeimu ar likumiem, kādi tad bija spēkā.

### MĒS BRĪVPRĀTĪGI NEAIZBRAUCĀM NO LATVIJAS!

Aizklātā balsošanā Augstākā Padome ir deklarējusi savu nekaunību, ka viņi piešķir lielākas privilēģijas krieviem nekā ārzemju latviešiem.

Visi starptautiskie likumi specifiski norāda, ka valstij ir jābūt brīvai no okupācijas vai svešas valsts karaspēka pirms var izvest brīvas vēlēšanas.

Neskatoties uz to, ar ko nodarbojas Pagaidu valdība, mūsu prioritātes ir un tām jābūt skaidrām:

1. Cik vien ātri iespējams, jāizvāc un jālikvidē okupācijas karaspēks un svešu valsts administratīvās organizācijas. Okupantu privilēģijas nedrīkst turpināties pēc okupācijas likvidēšanas.

2. Brīvās vēlēšanās ievēlēt jaunu Saeimu. Saeima ievēl pastāvīgu valdību. Saeimu vēlē Latvijas pilsoņi saskaņā ar 1922. gada Satversmes noteikumiem. Piltiesīgi balsotāji ir personas, kas bija Latvijas Republikas pilsoņi 1940. gada 17. jūnijā un viņu pēcnācēji.

Juridiski šo procesu sākt no vidus ir absurdi; - personām, kas bez valsts atļaujas nelegāli iebraukušas, dotu privilēģiju balsot par nācijas valdību!

Kā var īstenot privatizāciju un īpašumu tiesību jautājumus, kamēr Pagaidu valdība dzīvo pēc Padomju Savienības likumiem un Latvijas PSR likumu kodeksa? Kā var sagaidīt jaunsaimniecību atplaukšanu, ja kolchozu vadītāji grib palikt par to īpašniekiem, noraida zemes atdalīšanu, nerunājot nemaz par kolchozu likvidēšanu?

Ņemot vērā tikai daļu no iepriekš minētā, kā ar tīru sirdsapziņu spēj mūsu Brīvības fonda pārstāvji šobrīd domāt par savāko līdzekļu dāvināšanu šai Pagaidu valdībai?

Pagaidu valdība nav spērusi nevienu soli, lai dekolonizētu vai sāktu atbrīvot Latviju no okupācijas un kolonizācijas redzamām brūcēm un sekām - mūsu atkarību šodien no nepieciešamām izejvielām un resursiem. Ja Padomju Savienība nogriezīs elektrību, eļļu vai nepirks Latvijā ražotos produktus, mums būs jāslēdz fabrikas un Latvijas valstij uz kakla būs viens miljons bezdarbnieku!

Bet daudziem mums zemapziņā un dažiem trešā izpratnē ir skats, kurā redzam, ka tumši mākoņi vēl sedz Latvijas zemi.

Mēs zinām, ka mūsu daļi rotātais upuru trauks ir izraisījis un kāpinājis mūsu pašlepnumu kā latviešiem, bet mēs arī apzināmies, ka ārpus šīs ārējās manifestācijas Latvijā valda liels trūkums - ideju un ideoloģijas tukšums.

Ja ticība Dievam tika noliegta 50 gadus, tad šobrīd latviešu tauta vēl nesteidzas atgūt zaudēto. Dievs radīja brīnumu, lai mēs ticētu, bet ne jau mūsu izturības dēļ, bet gan par nopelniem, kas neatgriezās.

Ja patiesi gribam atkratīties no bezdievju sekām, mums iederas ieklausīties Vecās Derības Otro laiku grāmatā.

"...Tad tas Kungs parādījās Zalamanam naktī - sapnī un viņam sacīja: Es esmu uzklājis tavu lūgšanu. Bet ja jūs no Manis novērsīsities un atstāsiet Manus likumus un Manus baušļus, ko Es esmu

jums devis un iesit vai kalposit citiem dieviem, tad Es iznīdēšu jūs no Manas zemes, kur Es jums esmu devis.

Bet ja mana tauta pazemosies un pielūgs, un meklēs Manu vaigu un atgriezīsies no saviem ļaunajiem ceļiem, tad Es no debesīm uzklāšu un piedošu viņu grēkus un dziedināšu viņu zemi!

Lai zeme atplauktu un tautai dziļi cirstās brūces sadzītu, mums ir atklāti jāapzinās, ka ļaunums arī apkamj naivus un nevainīgus cilvēkus, ka marksisma komūnisms briesmīgi sadragāja sabiedrības morālo stāju.

Pat Latvijā šodien komunistus neienīst viņu varmācības vai viņu ideoloģijas trūkuma dēļ, (bet gan aiz skaudības, valdošo personu privilēģiju un bagātības dēļ).

Ja Tautas Frontes pirmsākums bija Vides Aizsardzības klubs, kas cīnījās pret sistēmu, kas apdraudēja visu dzīvību Latvijas robežās, tad šobrīd dabas piesārpošana vai radiācijas izstarojumi un atomspēkstacijas kaimiņos nevienam no Pagaidu valdības deputātiem vairs neinteresē.

Ja aiz Latvijas robežas Baltkrievijā saindētā radiācijas joslā vēl dzīvo 2 miljoni cilvēku, 800,000 no tiem bērni, vai tad mēs drīkstam būt tik vienaldzīgi?

Vai nav ārpriekš, ka Latvijā ievēd spēkbarību no Ukrainas un Baltkrievijas tāpēc, ka citi to nepērk!

Ja mēs turpināsim pieprasīt, lai lietuvieši mums pārdod lētu elektrību no savas atomspēkstacijas, kas nav drošāka par to, kas Černobilā, tad tas Demokla zobens turpinās karāties mata galā virs visām trijām Baltijas valstīm.

Padomju Savienība kratās vaļā no Kubas, bet mūsu priekšsēdis Gorbunovs kāro pēc cukurniedru sīrupa. Sapēmis vēstuli no Fidela Kastro, Gorbunovs ir gatavs virzīt lietas uz priekšu, lai nodibinātu diplomātiskos sakarus uz apmaiņu sūtņus.

Lietuvieši ir apzinājuši savus tautas brāļus un māsas Sibīrijā - dzīvos un nomocītos. Iezīmēts ir miljoniem rubļu, lai atsauktu mājās izklīdušos lietuviešus un paglābtu mirstīgās atliekas viņu svētajā zemē.

Ko dara mūsu Pagaidu valdība? Mums nav skaidrs, kas tiek darīts, bet mēs visi redzam, kas netiek darīts!

Par Latviju domājot, mums ir daudz sāpju. Bet mēs nedrīkstam ļaut, lai mūsu domas novirzās no mūsu sirdsēstiem uz rītdienas rūpēm par tukšākiem vēderiem.

Mēs zinām, ka pārtikas rindas kļūs garākas un pacietība īsāka. Krievi, kas pārdzīvoja II pasaules karu, pārdzīvos arī šo krīzi. Vai tad latvieši nav sīkstāki par slāviem?

Ja Rietumu žurnālisti jau grib rakstīt akmeņi, ka komunistu iekārta ir sabrukusi un komūnisms ir miris, tad nebūsim lētticīgi, lai parāda mums, kur ir tie kapi! Tāpat kā viena bezdelīga neatnes pavasari, tā viens Rubiks aizrestēm nepadara Latviju tīru. Ja Rietumos ir 1,2 miljardi iedzīvotāju, kas uzskata sevi par brīviem, tad tik pat daudz iedzīvotāju vēl cieš zem komūnisma jūga Ķīnā, Ziemeļkorejā, Vjetnamā, Laosā, Kambodžijā un Kubā.

Ja šī gada augustā, pirms Padomju Savienības sabrukšanas, Rietumu slepenie dienesti un pasaules finanču centri lēsa, ka Maskavā bija 2,500 līdz 3,000 metrisko tonnu zelta, tad šobrīd jaunā Jeļcina valdība atzīstas, ka tai esot knapi 240 tonnas. Ja Jeļcins ir spējis apķīlāt tikai 3 miljardu dolāru no apzinātiem komunistu partijas banku kontiem un īpašumiem, nebūsim pārsteigti, ja pietiekami daudz līdzekļu ir paslēpti jaunai revolūcijai.

Komūnisma rēgs un tā iespaids var vēl ilgi biedēt mūs un visu pasauli. Tomēr mums ir tā iespēja mācīties no citām Austrumeiropas valstīm, kas ir atkratījušās no Maskavas virskundzības, bet vēl joprojām slimo no ilggadīgas

komunistu iekārtas.

Krasākais piemērs ir Rumānija, kur komunisti iezīdušies tik dziļi visā sabiedrībā, ka, neskatoties uz divām atklātām vēlēšanām, bijušie partijas cilvēki turpina uzpeldēt virspusē. Lielā traģēdija ir, ka katra valdības gāšana ir bijusi saistīta ar lielu asins izliešanu.

Polija, kur nav vēlējušies riskēt atvadīties no komunistu partijas, vismaz, lai būtu vainīgie, ja brīvais tirgus un demokratizācija neiedarbojas, oficiāli nodeva komunistu partijai trešo daļu no parlamenta posteļiem. Divus gadus vēlāk, atsaucot šādu privilēģēto sadali, poļu tauta nevēlas iet cauri tik radikālām pārmaiņām, lai atkratītos no sociālisma. Demokratiskā ceļa otrās vēlēšanās ievēl komunistus par otru lielāko frakciju.

Mums ir jāpatur prātā Vaclava Havela Čehoslovākija, kas ar savu "samta revolūciju" jau divus gadus vēlāk cenšas saturēt zem viena jumta čechus un slovākus. Lai radītu uzticību čehu un slovāku tautās, pieņēma "attīrīšanās (lustrace) likumu, lai valdība varētu atvadīties no visiem bijušiem komunistiem un slepenās policijas kolaborantiem. Šī publiskā grēku sūdze ir guvusi lielu atsaucību tautā, bet Rietumu liberāļi tās dēvē par "raganu medībām", kur it kā nevainīgi cilvēki tikai kalpojuši valdošai sistēmai.

Bulgārijā, šī gada 9. novembrī, 240 delegātu parlaments ievēlēja Ministru Padomi bez neviena bijušā komunistu partijas biedra.

Arī mums, latviešiem, nevajadzētu baidīties drīz nomazgāties un tikt vaļā no visiem bijušajiem partijas biedriem, pat arī tiem, kas savas labklājības dēļ it kā nevainīgi kalpoja mūsu tautas apspiedējiem. Tikai tad mēs varēsīm cerēt uz deputātiem, kas atstās personīgās intereses un sāks domāt un strādāt par kopējām latviešu tautas interesēm.

MUMS VAJAGA VADOŅUS, BET ŠOBRĪD PĀR MŪSU TAUTU VALDA "APARATCIKI".

Mēs esam izturējuši šo dzīves pārbaudi, mēs esam sagaidījuši saules lēktu neatkarīgai Latvijas Republikai.

Mūsu misija šodien ir un var būt tikai viena:

OKUPĀCIJAS VARAI NAV VIETAS LATVIJAS ZEMĒ!

Lai Dievs svētī un rada mīlestību latviešu tautā un lai katram Latvijas pilsonim pukstētu latviska sirds. Man un jums nevajadzētu mācīties krievu valodu, lai mēs praktiski spētu dzīvot un palīdzēt tautiešiem Latvijā.

18. novembra atceres nedēļā Latvijā viesosies liels pulks Rietumu pārstāvju; pārstāvji no sūtniecības Vašingtonā, DV, PBLA un ALAs priekšsēdži. Es palieku cerībā, ka šie latviešu trimdas organizāciju pārstāvji spēs apgaismot Augstāko Padomi, norādot, kādam ir jābūt ne tikai mūsu, bet visu latviešu prioritātēm.

Mūsu tautas mīlestība nav izdzisusi 50 gados un šobrīd, vairāk nekā jebkad, mēs esam vajadzīgi un nepieciešami viens otram.

Mums ir jāsaklausa mūsu tautas balss, lai mēs varam būt ceļrāži viņiem uz Rietumu pasaules dzīvi un lai viņi būtu mūsu ceļa rādītāji mums atpakaļ uz dzimteni.

Lai Dievs uz to mums palīdz!

AIVARS JERUMANIS,  
Latvijas goda konsuls.

### TRĪSREIZTRĪS 1992. LATVIJĀ.

Trīsreiztrīs 1992 Engurē vadītāja Dzintra Kolkovska, Trīsreiztrīs 1992 Višķos vadītājs Jānis Zūgova, Trīsreiztrīs Latvijā padomes priekšsēdis Jānis Gulbis un PBLA Izglītības padomes priekšsēde un Latvijas Trīsreiztrīs padomes locekle Līga Ruperte satikās 1991. gada 22. novembrī, Rīgā, lai pārrunātu nākošās vasaras nometnes un to programmas, lektoros, telpas un dalībniekus. Kopš katrs no ārzemju dalībniekiem

kļūst par sava veida misionāru, iepazīstinot Latvijas latviešus ar savu pieredzi mītnes zemē, savā darba laukā un trimdas sabiedrībā, ārzemēs dzīvojošo latviešu līdzdalība nometnēs ir ļoti nozīmīga, lai kopā varētu sanākt tik ilgi atšķirtas tautas daļas. Latvijas Trīsreiztrīs saime gaida mūs!

Nometne Engurē notiks no 1992. g. 25. jūlija līdz 1. augustam. Nometne Višķos notiks no 2.-9. augustam. Raksts par šo nometni bija MLB Ziņotāja 1991. gada novembra numurā, 7. lpp..

Ārzemju dalībniekus uzņems pieteikšanās kārtībā, un tie var pieteikties uz vienu vai abām nometnēm. Dalības maksa ārzemju dalībniekiem, ieskaitot apmešanos, ēšanu un transportu starp Rīgu un nometni, ir \$ 150.- ( ASV ) no personas, bet ne vairāk kā \$ 400 no ģimenes, par katru nometni. Ārzemju dalībniekus lūdzam pieteikties līdz 1992. gada 1. janvārim ( nekavējoties - rakstu redakcijā saņemam pēc decembra numura publicēšanas - Redakcija ).

Austrālijas dalībniekus lūdzam pieteikties pie Arpa Siksna, 153 Jesmond Rd., Indooroopilly, Qld. 4068, Australia, bet pārējos ārzemju dalībniekus pie Arnolda Ruperta, 2141 Brunson N. E., Grand Rapids, MI 49503, U. S. A.

LĪGA RUPERTE,  
PBLA Izglītības padomes pr-de.

### TV KONKURSA "LATVIJAS SKOLOTĀJS PASAULES CEĻOS" NOLIKUMS.

Konkursu "Latvijas skolotājs pasaules ceļos" organizē, lai veicinātu pozitīvas pārmaiņas skolu dzīvē, izzinātu populārākos, radoši strādājošus un meistarīgus skolotājus kā Latvijā, tā arī citās valstīs, palielinātu skolotāju darba prestižu sabiedrībā.

Konkursu organizē Tautas izglītības ministrija, TV raidījums "Apvārsnis", Latvijas izglītības biedrība, PBLA Izglītības padome, laikraksts "Izglītība" un Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība.

#### Konkursa uzdevumi:

- atklāt talantīgus, radoši strādājošus un sabiedrībā populārus skolotājus;
- izzināt viņu dzīves un darba pieredzi, to popularizēt TV raidījumos un preses izdevumos;
- iesaistīt sabiedrību sarunā par mūsdienu un nākotnes skolotāju Latvijā;
- apzināt izcilos skolotājus, kuri strādājuši 1920.-40. gados, veidot šo skolotāju TV portretskices un aprakstus presē.

#### Konkursa dalībnieki un piedalīšanās kārtība.

Konkursā var piedalīties uz brīvprātības principiem visu tipu mācību iestāžu skolotāji, audzinātāji, arodapmācības meistari, augstskolu pasniedzēji, māmiņas un tēvi, kā arī jebkuras profesijas pārstāvji, kuŗu dzīve un darbs bijis saistīts ar skolotāja darba sūtību, uzrakstot un iesūtot Žūrijas komisijai rekomendācijas vēstules, albumus, dažādu materiālu apkopojumus u. c.

Žūrijas komisija lūdz rakstīt par tagadējiem un bijušajiem skolotājiem.

Vēstulēs jānorāda skolotāja vārds un uzvārds, mācību iestāde, kuŗā viņš strādā vai strādāja, dzīves vietas adrese.

Vēstuļu iesūtīšanas adrese:

226018, Rīga,

Zaķusalas krastmala, 2

TV raidījumam "Apvārsnis"

Konkursam "Latvijas skolotājs pasaules ceļos"

Konkursa organizācija.

Žūrijas komisija gaida sūtījumus līdz 1992. gada 1. aprīlim.

Konkursa finālā būs iespēja piedalīties visiem, par kuŗiem saņemsim vēstules, kā arī vēstuļu rakstītājiem.

Konkursa fināls notiks aprīlī.

Apbalvošana

Visi konkursa finālisti tiks apbalvoti. Pār-

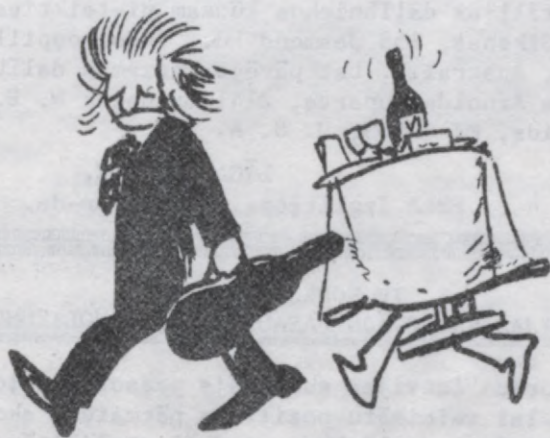
steiguma balvas saņēms arī interesantāko materiālu autori.

Zūrijas komisija: E. Aldermane, TIM Valsts inspekcijas priekšniece, priekšsēdētāja; S. Sūna, TV raidījuma "Apvārsnis" redaktrise, komisijas priekšsēdētājasvietniece; L. Ruperte, PBLA Izglītības padomes priekšsēde, komisijas priekšsēdētājasvietniece; locekļi - J. Birzkops, LĪB priekšsēdētājs, J. Bokāns, TIM Mācību satura departamenta direktors, J. Gulbis, Žurnāla "Skola un ģimene" redaktors, I. Gaugers, TIM Valsts inspekcijas galvenais speciālists, I. Jankovska, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības izpildbiroja referente, un A. Mangale, laikraksta "Izglītība" redaktrise.

LSPC

## VALODAS KURSS II

Ed. Keišs



... Pēc koncerta sekoja bankets...

## LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA.

LSAK 40 gadu darbības atceres sarīkojums notiks sestdien, 25. janvārī, plkst. 19:00, Toronto Latviešu centra augšējā zālē. Sarīkojumā piedalīsies arī bijuši LSAK priekšsēdētāji. Piedalīšanās atceres vakarā ir \$ 35.-, ieskaitot siltas vakariņas, vīnu un alu. Sakarā ar ierobežoto vietu skaitu, lūdzam savlaicīgi rezervēt vietas pie galdiem, zvanot Z. Griķei, 416-621-8022, V. Adminei, 416-245-7277, vai J. Zivtiņam, 1-416-473-1856.

LSAK 42. kongress notiks 1992. gada 26. janvārī, plkst. 10:00, Toronto DV telpās.

Sakarā ar Latvijas neatkarības atgūšanu ir iesācies jauns laikmets latviešu sporta dzīvē pasaules mērogā. Arī Kanadas latviešu sporta dzīve ir pārmaiņu priekšā. Sevišķi nozīmīga būs kongresa domu izmaiņu attiecībā uz jautājumiem, kas saistās ar sadarbību ar sporta saimi Latvijā. Darba kārtībā ir arī LSAK valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu vēlēšanas.

Pēc kongresa būs kopējas pusdienas, kurās turpināsies neoficiālas pārrunas. Piedalīšanās pusdienās ir iepriekš jāpieteic, jo saimniecēm ir aptuveni jāzin, cik personas tajās piedalīsies. Pieteikties var pa tālruni, zvanot Jurim Tēraudam, 416-225-5534.

LSAK.

## AIZSAULES CEĻOS:

PROF. DR. HERONIMS TICHOVSKIS

1991. gada 20. novembrī, Toronto, miris prof. Dr. Heronims Tichovskis. Noslēdzies lielas personības darbīgais mūžs.

H. Tichovskis dzimis 1907. gada 22. septembrī, Ludzas apriņķa Pildas pagastā. Pēc Ludzas Valsts ģimnazijas beigšanas 1926. gadā, iestājies Latvijas Valsts Universitātes Filoloģijas un Filozofijas fakultātes Baltu valodu nodaļā.

Universitāti beidzis ar Maģistra grādu 1933. gadā. Kā latviešu valodas skolotājam viņa pirmā darba vieta bija Rēzeknes Valsts komercskola un pēc tam Ludzas Valsts ģimnāzija no 1934.-1939. gadam. Pēc tam saņēmis Tautskolu vicedirektora vietu Izglītības ministrijā. 1944. gadā izceļojis uz Vāciju.

Jau kā students H. Tichovskis izpelnījās atzīnību ar saviem rakstiem Izglītības ministrijas mēnešrakstā un citos periodiskos izdevumos. Par tautas folkloras krāšanu un pētīšanu saņēmis Latvijas Kultūras Fonda un Kr. Barona Fonda balvas. Publicējis grāmatu 1939. gadā - Kāzu paražas Latgalē.

Vācijā H. Tichovskis atjaunojis studijas Bonnas Universitātē, iegūstot Dr. Phil. grādu ģermanistikā 1949. gadā.

Kopā ar sievu Annu iecēlojis Kanādā 1950. gadā un pieņēmis darbu Ontario Izglītības ministrijā kā tulks un kā padomdevējs ārpusskolas izglītības jautājumos.

Viņa sieva Anna 1953. gadā noorganizēja un vadīja grāmatu izdevniecību "ASTRA", izdodot galvenā kārtā Z. Mauriņas darbus. Apgādā "Astra" H. Tichovskis strādāja kā redaktors.

Viņš pats sastādīja un izdeva šādas grāmatas: Latviešu trimdas 10 gadi, 1954. gadā;

Ave Maria, dzeju antoloģijas, veltīta Jaunavai Marijai, 1958. gadā;

Bīskaps Jāzeps Rancāns, rakstu izlase, 1977. gadā;

Bīskaps Jāzeps Rancāns, dzīve un darbi, 1973. gadā;

Dr. Zentai Mauriņai veltīts rakstu krājums, 1977. gadā.

H. Tichovskis nav kavējies pielikt roku arī sabiedriskā darbā. Viņu jāpieskaita pie Rakstnieku biedrības trimdā kā vienu no atjaunotājiem. No 1953.-1960. gadam vadījis šīs biedrības Kanadas kopu. Kopš 1952. gada darbojies Kanadas Latviešu Nacionālās Apvienības (LNAK) valdē un padomē.

Sākot ar 1960. gadu pārcēlies uz ASV un pieņēmis profesora vietu Konnektikatas Valsts Universitātē. 1967. gadā pārcēlies uz North Caroline Valsts Universitāti kā mācību spēks krievu un vācu valodās. 1969. gadā ieguvis krievu un vācu valodu pilna profesora stāžu.

Pēc pensionēšanās atgriezies Kanādā. 1976. gadā ievēlēts LNAK padomē un valdē. Vadījis Preses biedrības Kanadas kopu Brīvās Pasaules Latviešu Apvienības Kultūras Fondu. Kādu laiku vadījis arī Bīskapa Jāzepa Rancāna fondu.

Daudz rakstījis par valodas un vēstures jautājumiem latviešu, angļu, vācu un krievu periodiskos izdevumos. Viņa referāti bija labi pazīstami un cienīti kā angļu, tā arī latviešu sabiedrībā.

Prof. Dr. Heronims Tichovskis ir atstājis dziļas pēdas latviešu sabiedrības kultūras dzīvē, un viņa piemīpa vēl ilgi nezudīs.

Te vēl jāpiezīmē, ka Heronima sieva Anna Marija, dzimusi Eisaka, šķīrās no šīs dzīves 1991. gada 17. jūlijā.

Mūžīgo mieru dodī viņiem, Kungs!

H. Tichovskis un viņa kundze apbedīti York kapsētā, Toronto.

T. PUISĀNS.

## IEVA ZDANOVSKA, dz. Vīgups

1991. gada 29. decembrī acis uz mūžu slēdza Ieva Zdanovska.

Viņa dzimusi 1907. gada 30. septembrī, Latvijā. Bija Montreālas Latviešu Pensionāru Apvienības biedre. Čakli piedalījās tās darbā un bija gandrīz itin visu sarīkojumu apmeklētāja. Atbals-tīja visdažādākos pasākumus un liela publicētā vārda cienītāja.

31. decembrī viņu pēdējā gaitā izvadīja no St. Augustine of Centerbury katoļu baznīcas liels pavādītāju pulks. Latviešu centrā pensionāru apvienības dāmas bija klājušas atvadu mielastu, kurā runāja V. Paegle, V. Varslavāne un dēls Juris.

## IZDEVIES ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ.

Ja pēc 3 lieliem sarīkojumiem - DV gada svētkiem, 18. novembra atceres un vanadžu gadskārtējā Ziemsvētku tirdziņa bija palikusi pāri nauda, ko tērēt, tad tas varētu nozīmēt tikai dāvas iespējas - vai nu montrealieši sevi pieskaita pie turīgiem vai arī pie sevišķi devīgiem. Tirdziņš, kuŗa peļņu vanadzēs atvēl palīdzībai Latvijā, deva gaidītos rezultātus, varbūt pat pārspēja iecerēto.

Jau no plkst. 11 līdz pat vēlai pēcpusdienai lielās latviešu centra durvis reti kad bija aizvērtas, kas pierāda, ka mūsu sabiedrība šim sarīkojumam ir sevišķi atsaucīga, jo mērķis ir cēls un atbalstāms. Cik nu centrā ir telpu, tās visas bija aizņemtas, gan ar dažādo priekšmetu un rokdarbu bagāto klāstu, gan ar plašo apmeklētāju skaitu.

Centra kamīna zālē ienācējs varēja par dolāru iegādāties trīs loterijas biļetes, uz kuŗām varēja laimēt kādu no 300 laimestiem, kuŗu vidū vairāki pārsniedza \$ 30 vērtību. Pie plašā, dažādu priekšmetu galda veikli tirgojās Elza Ķīvīte un Spīdola Zariņa. Viņām kaimiņos pircējiem draudzīgus padomus un paskaidrojumus deva Verne-ru Ģimene pie savu kokgriezumu stenda. Darbos dominēja latviski meti un raksti. Cenas bija pieejamas. Kas gan būtu vanadžu tirdziņš bez KALUPES darinātām rotām zeltā un sudrabā. Tās iepriecināja sirdis un lika atvērt maku daudziem.

Elizabete Kirstukas un Valija Grunde darbojās ap stendu, kuŗā varēja iegādāties latviskās kakla saites (austas), Ziemsvētku kartiņas, kalendārus, dažādas skaņu un video lentas ar latviskām dziesmām un pēdējā laika notikumiem dzimtenē. Plašs bija keramikas priekšmetu galds, pie kuŗa strādāja Lūcija Zeltiņa un Alīse Grīntāle.

Centra priekštelpā ar latviešu grāmatām tirgojās MLB bibliotekārs J. Birze, kamēr apakšstāva mazajā zālē ar saviem darbiem tirgojās māksl. Oskars Vīndedzis.

Lai padzirdinātu izsalkušos tirdziniekus, pie bufetes uz maipām glāzes pildīja Jūlijs Me- tums un Viesturs Hūns; lai tos paēdinātu, cīsiņus ar kāpostiem, viltoto zaķi un maizītes gatavoja Tatjana Gaile, Elza Ķīvīte, Betija Metuma un Vilma Ulmane. Pie lielā un garā galda centra lielajā zālē, netrūka toršu, dažāda veida cepumu, saldo maizīšu un labas pupiņu kafijas, veikli darbojās pati vanadžu priekšniece Ērika Vītiņa ar palīdzēm Māru Valdmani, Rutu Gabrušu un Hedi-ju Ozolīpu. Žanina Reveliņa bija ziedojuši riekstu šokolādes oliņas, kuŗas sainītī (100) varēja iegādāties par pusotriem dolāriem.

Dr. Imants Freibergs grāmatu draugiem piedāvāja nopietna rakstura grāmatas ar mūsu tautas dziesmu izlasi.

Par labo izdošanos liecina ap \$ 2,000.- lielais atlikums. Saskaņā un vienotība valdīja vanadžu darbā, kas nav izmērams, bet paveicams tikai tiem, kas var lepoties ar čaklām rokām un siltu sirdi, kuŗas balsi šodien vairs sadzird tik gaužām maz; tieši šodien, kad tā tik skaļi mūs visus aicina.

### DV GADA NOBEIGUMĀ.

14. decembra valdes sēdē DV Montrealas nodaļa atskatījās uz pagājušā gadā paveikto, uzklau- sīja valdes locekļu ziņojumus un pārrunāja at- balsta un palīdzības sniegšanu gan šeit, gan dzimtenē, pieņemot vairākus lēmumus.

Aizvadītā gadā kopējie vanagu atbalsti, kas saziņējas gan no ziedojumiem mūsu nacionāliem mērķiem, gan tiešiem drēbju, apavu un pārtikas sūtījumiem uz dzimteni, gan arī atbalstos dažā- diem fondiem, mācības iestādēm un vietējām vaja- dzībām, pārsniedz \$ 5,000.-. Jāpieskata vēl va- nadžu devums - \$ 3,500.-, kas iegūti pašu darbī- bas rezultātā.

Aprūpes daļas vadītājs J. Leitēns ziņoja, ka Ziemsvētku līdzekļu vākšanas akcijā no 93. ziedo- tājiem ienākuši \$ 3,317.- un ka no ziedojumiem

nodaļai bez norādījumiem tai paliek tikai viena trešā daļa. Pārējā summa jānosūta DV Kanadas val- dei Toronto.

Vanadžu priekšniece E. Vītiņa ziņoja, ka nesen nosūtījusi paku par \$ 161.- uz Latviju kāda inva- līda atbalstam un \$ 500.- Toronto ev.-lut. Aus- trumu draudzes mācītājam A. Celmam pārtikas iegā- dei sūtījumam uz Latviju. Sūtījuma tvertne To- ronto atstāšot 27. decembrī. Nodaļas priekšnieks J. Norvels ieteica vēl otrus E 500.- atvēlēt no vanagu puses. Ierosinājumu pieņēma.

Sarīkojumu daļas vadītājs V. Hūns kopā ar J. Leitenu un E. Vītiņu Ziemsvētku apmeklējumiem sa- ziņējuši ap 40 veco un slimo ļaužu. Tos apciemos svētku laikā ar mazām dāvanām. Sajā mīlestības darbā vēl piedalīsies O. Rozentāls un L. Dedelis. Valde dāvanu iegādei atvēlēja \$ 350.-. Vēl valde piešķīra \$ 100.- BATUN darba turpināšanai un \$25.- Ziemsvētku apsveikuma samaksai MLB Ziņotājā.

Viesturs Hūns, viens no visčaklākajiem un at- saucīgākajiem vanagu un latviešu biedrības valdes locekļiem ziņoja par MLB Ziņotāja ieceri iegādā- ties datoru rakstzīmēšanas vietā un lūdza atbals- tu. Valde atzinīgi pozitīvi vērtēja izdevuma pastā- vēšanas nozīmi Montrealas latviešu sabiedrības dzīvē un pārrunās centās atrast veidus kā atviegl- lināt izdevuma iznākšanu. Par jautājumu atkal ru- nās nākamajā valdes sēdē.

Aizvadītajos nodaļas gada svētkos rosīgākā va- naga atzinību izpelnījies Viesturs Hūns, kam J. Norvels pasniedzis grāmatu, bet čaklākās vanadzēs - Elza Ķīvīte, kas no E. Vītiņas arī saņēmusi grāmatu. DV Kanadas valdes atzinības rakstus sa- ņēmuši - Aina Paegle, Žanina Reveliņa, Arnolds Zariņš un Jēkabs Mežinskis.

J. Norvels ziņoja par 12. decembra Montrealas latviešu organizāciju padomes sēdi, kuŗā galve- nais pārrunu temats bijis palīdzības saīņu sūtīša- na uz Latviju. Sēdes dalībnieki vienojušies, ka izkārtojama veselās kuŗa tvertnes nosūtīšana tie- šī no Montrealas f e b r u ā r a vidū. Informā- ciju par šo akciju izziņos MLB Ziņotāja februāra numurā. Starplaikā tuvākas ziņas iegūstamas pie Māras Demandt-Valdmanes, Ērikas Vītiņas un Jāņa Tērauda. Interesanti, kas vēlētos šo pasākumu at- balstīt un kas vēlētos ar šo tvertni nosūtīt paci- ņas saviem tuviniekiem, lūgti gatavoties un sazi- nāties ar augšminētām personām. Akcijā var iesais- tīties arī organizācijas un draudzes.

Palīdzības saīņus sagatavos centrā, kur arī pieņems individuālos sūtījumus. Sūtījuma sagata- vošanā būs vajadzīgi talcinieki. Piesakaties! Darba būs daudz. Sūtījuma maksa paredzama šāda: \$ 7.- par kubikpēdu plus \$ 5.- par pievešanu mā- jās.

SKRASTIŅU INDULIS

### ZELTKĀZNIEKI MONTREALĀ.

Klusi pagājušā gada 20. decembrī E l z a un J ā n i s Ķ Ī V Ī S I atzīmēja savas laulības piecdesmito atceres dienu. Viņus salaulāja māc. R. Zariņš 1941. gada 20. decembrī, Doma baznīcā, Rīgā, kur jaunais pāris apmetās uz dzīvi.

Jānis strādāja Iekšlietu ministrijā, bet vēlāk pilsētas valdes dzīvokļu pārvaldē.

1944. gada oktobrī dodas bēgļu gaitās un apme- tas pie Elzas māsas - zobārstes, kas dzīvo Bla- nenburgā, Harca kalnājā. Drīz pēc kuŗa beigām skaistā vieta jāatstāj, jo Tīringiju pārņem krievi. Ieslaicīgi uzturās vairākās nometnēs līdz no- nāk Mērbekā. Strādā UNRRā un piedalās vietējā latviešu komitejā.

Kā mājkalpotāju pāris 1948. gada 20. decembrī (zīmīgā datumā!) ierodas Kanadā un strādā Hali- faksas tuvumā. Pēc līguma laika nostrādāšanas, 1950. gada augustā pārceļas uz dzīvi Montrealā. Līdz aiziešanai pensijā, Elza 28 gadus strādā Montrealas bērnu slimnīcā, bet Jānis - 18 gadus Viktorijas slimnīcā.

Latviešu sabiedrībā aktīvi piedalās Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzē, Daugavas

Vanagu organizācijā un Montrealas latviešu pensionāru apvienībā, kur Elza vairākus gadus ļoti sekmīgi pildīja galvenās saimnieces pienākumus. Neatsakās piedalīties arī citos latviešu pasākumos un sarīkojumos. Sabiedrībā iemīļota ar strādību, satiecību un garšīgo kūku cepšanas māku.

Saujiņu prieka,  
Siecīņu laimes,  
Veselu pūriņu veselības -  
laimīgajam pārim nākošajiem gadiem novēl  
Montrealas latviešu saime.

VALDIS.

### KĀ CENTRS PULSĒ?

18. decembra Centra valdes sēdē J. Tērauds ziņoja, ka sakarā ar Lašinas pilsētas galvas G. Descary aiziešanu mūžībā, nosūtījis vaiņagu, piedalījies bērēs un izteicis līdzjūtību atraitnei no visas Montrealas latviešu saimes. Zinājām, ka aizgājējs bija liels latviešu draugs un bija sevišķi gandarīts, ka tieši viņa pilsētā atrodas visu latviešu centrs, kurā labprāt iegriezās, lai iepazītos ar uzlabojumiem un patērētu ar cilvēkiem. Bērēs vēl piedalījās Montrealas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis Andris Spura.

18. novembra dievkalpojums baznīcā un pēc tam svinīgā sanāksme Centrā bija labi apmeklētas. Starp daudzajiem apsveikumiem rakstisks, ir personīgs apsveikums bija no politiskās PQ partijas (Gaŗāks raksts par 18. novembra svinībām atrodams MLB Ziņotāja decembra numura 24. lpp.).

Jaungada apsveikumu Centrs un latviešu sabiedrība saņēmusi no Kvebekas provinces premjera Roberta Burasas (Bourassa).

Gaŗāks rakstisks ziņojums saņemts no BATUN. Tajā pastāstīts par līdzšinējo darbību un lūgts finansiāls atbalsts. Atvēlēja BATUN \$ 500.- no Izturības fonda līdzekļiem. No tā kases vēl oturs \$ 500.- atvēlēja Latviešu skolai Montrealā un \$ 1,000.- Montrealas latviešu biedrības ZIŅOTĀJAM, kam pieauguši iespēšanas izdevumi un ar 1992. gada 1. janvāri pasta likmes. Atzina, ka izdevums ir nozīmīgs latviešu sabiedrībai un tādēļ atbalstāms.

Centra izdaiļošanai saņemts novēlējums no D. Kokeres - divas J. Kalmīša gleznas un no J. Mūrnieka - L. Treimanis glezna.

Deju kursi pēc Ziemsvētku pārtraukuma atsāks dejušanu 11. janvārī, plkst. 19:00, Centrā. Apmāca arī balles deju māku. Aicināti visi interesenti.

Nākošā valdes sēde notiks 15. janvārī, plkst. 19:30, Centrā. Centra valdes sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties jeb kurš interesents.

L. KALNIŅŠ.

### ZIEMSVĒTKU EGLĪTES PĒCPUSDIENA DRAUDZĒ.

Balta bija ev.-lut. Trīsvienības draudzes rīkotā eglītes pēcpusdienu 1991. gada 15. decembrī, Latviešu centrā. Pēcpusdienu kuplināja Latviešu skola Montrealā.

Ar svētbrīdī to ievadīja draudzes mācītājs G. Hūns. Pēc visu dziedātām kopējām dziesmām pēcpusdienas programmu izpildīja skolas audzēkņi. Skatuvē, divu, sveču un puzuru rotātu, eglīšu vidū bija novietots silītē guļošais bērns Jēzus. No zāles nākdami, uz skatuves ap silīti nostājās Jāzeps un Marija, trīs ganiņi, seši epģeliņi un arī trīs gudrie no Austrumiem, tērpušies piemērotās drānās. Visi kopā nodziedāja "Klusa nakts", otro pantiņu atstājot solistei, 6 gadus jaunai Selgai Vītols.

Turpinājumā pie klavierēm Ēriks Porietis-Bedard nospēlēja "Rūdolfu, un 3 Ziemsvētku meldijas - Dāvids Porietis-Bedard.

Pēcpusdienas uzvedumu šoreiz dominēja rūķi,

Aizsaules ceļinieku saimei pievienojusies un Dieva mīlestības pagalmos nonākusi

mana mīļā māte un mana māsa

I E V A Z D A N O V S K I S

dz. Vīgups

Dzimusi 1907. g. 30. septembrī,  
Latvijā;

Mirusi 1991. g. 29. decembrī,  
Montrealā.

Viņu dārgā piemiņā patur

māsa Helēna un  
dēls Juris.

gan krāsaini, gan parastās drānās. Lielie rūķi bija tērpušies gan tumši zilās, violetās, zaļās, dzeltenās, sarkanās, gaiši zilās, gan arī apelsīnu krāsās. Parastās krāsās bija mazie rūķi.

Uzvedumam Nora Valtere bija devusi nosaukumu "Aizmāršīgais rūķis Ulis" - un ar savu cauro maisu viņš bija aizmāršīgs pārlieku.

Pēc uzveduma skolas koris labi nodziedāja Rūdolfis ir ziemeļbriedis un Vai priedīte, vai eglīte - Andrēja Vītola klavieru pavadijumā.

Tad uztraukums pāršalca zāli, it īpaši mazos, jo nosidzis balts ieradās vienmēr gaidītais Ziemsvētku vecītis. Uz skatuves vecītim, tā izskatījās no zāles puses, paspruka vaļā dāvanu maiss un, kā jau pienākas, viņš gan mīļiem, gan bargiem vārdiem izdalīja līdzatnestās dāvanas. Tā daudzi kļuva pavisam laimīgi, kā tas jau Ziemsvētkos pienākas.

Pēc visa notikušā kuplā Ziemsvētku pēcpusdienas saime, draugu un paziņu vidū, kavējās pārrunas pie Dāmu komitejas klātiem kafijas galdiem.

Draudzes Dāmu komitejas priekšiece Inta Kalniņa vadīja piparkūku mājiņas izlozi, atlikumu nododot organizācijai "Saule" bāreņu aprūpei Latvijā. Drīz pēc tam pēcpusdienas dalībnieki devās mājās - līdz nākošiem Ziemsvētkiem.

J. P.

### PĀRMAIŅAS.

Ar 1992. gada 1. janvāri MLB ZIŅOTĀJA gada abonements maksā \$ 27.50; MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 22.50.

Mainītas arī gaisa pasta piemaksas un atlīdzība par paziņojumu iespēšanu. Gaisa pasta uz ASV turpmāk - \$ 6.-, bet uz zemēm ārpus Ziemeļamerikas kontinenta - \$ 20.-. Par paziņojumu maksām lasiet izdevuma pēdējā lappusē.

Ar šī gada Jaungada numuru esam apcirpuši līdzšinējo metienu par 150 eksemplāriem; izdevumu vairs nesūtām tiem, kas nav atsaukušies aicinājumam nokārtot izstāvošos maksājumus. Iespējams, ka šis drastiskais solis būs vēl jāatkārto, ja samaksu no Jums par 1992. gadu nesapemsim turpmāko 2 mēnešu laikā!

Iespēšanas un izsūtīšanas izdevumi ir tā auguši, ka nevaram vienkārši atļauties izdevumu sūtīt tiem, kas par to nemaksā. Tā ir pavisam vienkārša lieta.

Tāda ir šodienas īstenība. Ja domājat, ka MLB ZIŅOTĀJS ir ko vērts, atsaucieties ar saviem maksājumiem. Citādi - tā pienākšana apstāsies. Mums nav citas izejas. Gaidām Jūsu atsaukību ar ATBILDES PASTU. Ja uz adreses lipekļtā ir SARKANS APLĪTIS, tā ir zīme, ka gaidām no Jums čeku. Par to Jums iepriekšējs paldies! Ja nevēlaties izdevumu SAŅEMT, lūdzam par to ziņot NEKAVEJOTIES, lai varam attiecīgi pakārtot redakcijas darbu.

REDAKCIJA.

19. decembra sajetā pensionāru saime svinēja savus Ziemsvētkus. Caklās saimnieces bija klājušas un dekorējušas svētku galdus. Sakarā ar lielo decembra mēnesī dzimušo jubilāru skaitu (12) bija daudz puķu, neskatoties uz to, ka arī bija liels sals. Turklāt vēl uz katra galda dižojās šampānieša pudele.

Sanāksmi ar Īsu uzrunu atklāja saimes priekšnieks V. Paegle. Māc. G. Hūns teica svētrunu. Dziedājām Ziemsvētku dziesmas J. Metuma mūzikālā pavārijumā. Uz galdiem dega svētku sveces. Uz skatuves zāles galā zaigoja kupla egle, tērpta mirdzošās svecītēs. Tai apkārt bija vesela dāvanu kaudze. Tās sanestas savstarpējai apdāvināšanai.

Domas joņo tālā pagātnē, kad bērniņā, redzot šādu svētku greznumu, sirds pukstēja straujāk un prātā atausa dzejnieka vārdi: "...Man ir it kā gars paceltos tur augstumos, kur debess teltis pulcējušas eņģeļus, kur āres spīd, kā košais zelts..." Ir Ziemsvētku ieskaņa.

Veronika Vārslavāne varonīgi veic savu tradicionālo darbu, apsveicot katru jubilāru ar kartītē ierakstītu, rūpīgi izmeklētu pantu. Un dažs labs izpelnījies pa ziedam un pat pa bučai. Sī ir skaista tradīcija.

J. Metums nolasa Ziemsvētku stāstu un otru, Īsāku apcerējumu angļu valodā. E. Kīrstuka skandē dzeju.

Tad zālē ierodas Ziemsvētku vecis, sarkanā, tradicionālā tērpā un ar gaļu bārdū, sarkanu cepuri galvā un dāvanu maisu pār plecu. Viņš ( Jāzeps Začs ) ir atnesis dāvanas - priekšautus saimniecēm, kuņas tos saņem aplausu pavadītas. Tā ir maza pateicība par neatlaidīgo darbu.

Sīs dienas svinētājus ar siltām pusdienām, kas veltītas mātai Helēnai Bērziņai par godu ( t. s., apaļo gadu jubilārei ), sagādājusi māsa Ieva Zdanovska ar savu dēlu Juri, kas ir Helēnas krustdēls. Viņiem arī jāpateicas par daudzajām šampānieša pudelēm. Bez visa tā galdā vēl tortes, klipģeži un citas labas lietas, ko sagādājuši pārējie šī mēneša jubilāri. Bagāti ir šie pensionāru Ziemsvētki. Kaut tikai Dieviņš visiem dotu labu veselību!

Pārrunā un pieņem priekšlikumu janvāra un februāra mēnešos sarīkot tikai vienu sanāksmi, jo aukstais laiks un sniega apstākļi daudziem šajos mēnešos apgrūtina ierašanos. Par turpmākiem datumiem ieteicams pārbaudīt MLB Ziņotāja Sabiedriskās dzīves laikrādī.

E. R.

PATEICĪBA.

Izsakām sirsnīgu pateicību mācītājam A. Pekšam par divreiz noturētu aizlūgumu, māc. Gunāram Hūnam par morālu atbalstu. Sirsnīgs paldies visiem mīļiem draugiem un paziņām, kas mūs morāli atbalstīja, palīdzēja un piedalījās

I E V A S Z D A N O V S K I S

izvadīšanā uz pēdējo dusu.

Liels paldies Lilijai Rudzāts kundzei un visām mīļām dāmām par mielasta sagatavošanu. Paldies par atvadu vārdiem Voldemāram Paegles kungam un Veronikai Vārslavānes kundzei.

Paldies par skaistajiem ziediem ( tos viņa tik ļoti mīlēja ) un ziedojumiem.

Pateicībā

dēls Juris Zdanovskis  
un  
māsa Helēna Bērziņš.

Montrealas latviešu katoļu draudzes Ziemsvētku eglītes sarīkojums arvien pulcina daudz dalībnieku, kuņu vidū ir daudzi, kuņus reti redzam citos latviešu sarīkojumos. Tas nebija citādi šogad.

Eglīte notika sestdien, 4. janvārī, Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē un bija pulcinājusi pāri par 100 pieaugušo un ap 20 bērnu.

Pulcējušos uzrunāja katoļu mācītājs Roberts Harris ( draudzes prāvests Tēvs J. Krastiņš patlaban nevar savus pienākumus veikt veselības dēļ ). Viņš šobrīd vada angļiski ik mēnesi draudzes dievkalpojumus.

Priekšnesumu daļā dziedāja Montrealas latviešu jauktais koris Andreja Vītola vadībā. Koris bija izvēlējis 6 dziesmas, kuņu vidū bija vairākas agrāk nedzirdētas Ziemsvētku dziesmas, kas labi iederējās svētku gaisotnē. Koristu vidū solistu uzdevumus veiksmīgi un izjusti veica Kristīne Ortmane-Thompson un Jānis Mateus. 17 balsu koris ( 9 sievietes un 8 vīrieši ) labi sadziedājis un ar jūtamu vieglumu seko diriģenta prasībām. Andrejs Vītols seko sava tēva Daumanta pēdās. Varam priecāties, ka korim bez Andra Gūtmaņa, kas pēdējos 3 mēnešus pavadījis Latvijā, lai papildinātos savā mūzikālajā izglītībā un diriģēšanas mākā, nu ir vēl otrs diriģents. Nav šaubu, ka koris izveidojies par interesantu mūzikālu vienību, kuņai dziedāšana tuva. Gribētos teikt, ka tai jānāk sabiedrībā biežāk. Tā par to būs sevišķi pateicīga.

Sevišķi iepriecināja tautas deju vienība Ačkups ar savām divām dejām. Vienība pastāv un spēj atjaunoties ( ar to tā var lepoties! ), pieņemot arvien jaunus dejotājus un atrodot vadītājus jaunās audzes vidū. Tas ir panākums. Arī Ačkups varētu uzstāties biežāk.

Varbūt koris un Ačkups varētu sarīkot kopēju kulturālu sarīkojumu? Montrealieši, droši vien, to saņemtu atplēstām rokām.

Vēl vienu dziesmu atjautīgi nodziedāja vidējās paaudzes trio - J. Mateus, A. Vītols un M. Ozoliņš.

Draudzes Dāmu komiteja, B. Gasparovičs vadībā bija izkārtojusi gadskārtējo bazāru un plašāku izlozi, kas ienesa līdzekļus draudzes turpmākajam darbam.

Pie kafijas galda visus ar laipnu smaidu sagaidīja Malvīne Aboliņa.

Apmeklētāju saimē bija arī agrākais draudzes gans, turpat 89 gadus vecais prāv. A. Pekšs, kas savas dzīves novakaru pavada Notre Dame bazilikā, kuņā kalpojās daudzus gadus. Bija gandarījums patērzēt ar šo garīdznieku, kas vēl arvien rūpīgi seko notikumiem Latvijā un ir ļoti labi informēts par dažādajām pārmaiņām.

Draudzes priekšnieks St. Opolnieks bija ceremoniju meistars un prata visu pakārtot bez sevišķas piepūles.

Pēc līdzpaņemtā azaida deju cienītāji varēja pārbaudīt savu māku pie skaņu lenšu mūzikas.

Tie bija lieli ģimenes svētki, kas iesildīja sirdis. Bija patīkami tur būt.

M. ŠTAUVERS.

IZLOZE.

Izloze par labu datora iegādei MLB ZIŅOTĀJA spiestuves uzlabošanai notiks MLB Aprīļa joks sarīkojumā š. g. 4. aprīlī, Latviešu centrā.

LOZES IR PĀRDOSANĀ par \$ 5.- gabalā. Laimes-tos vairākas gleznas un citi vērtīgi priekšmeti. Lozes pieejamas pie visiem MLB valdes locekļiem vai pasūtīnāmas MLB Ziņotāja redakcijā jeb pie MLB kasiēres A. Poriētes-Bedard, 113 Highgate Avē., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5.

Līdz šim atsaucība bijusi laba. Ienākuši ložu pasūtīnājumi no Anglijas un citām tālām vietām ASV un Kanadā. Gaidām arī no citiem lasītājiem! Nāciet talkā!

Redakcija.

Paziņojiet, lūdzu, savas adrešu maiņas!



## RAKSTS PAR LATVIEŠU FONDU.

Latviešu fonda padome, ar priekšsēdi Birutu Abulu, ziņo, ka 1992. gadā fonds ir paredzējis piešķirt pabalstu latviešu kultūras un izglītības pasākumiem \$ 40,000 apmērā. Uz pilnsapulces lēmuma pamata, kā jau iepriekš ziņots, arī papildus stipendijām speciālistiem no Latvijas, kas papildinās savā laukā, ir paredzēti vismaz \$ 20,000.

Latviešu Fonda darbības mērķis ir sekmēt latviešu kultūras, mākslas un izglītības tālāko attīstību, kā arī palīdzēt uzturēt agrāk radīto kultūru visiem pieejamu. Šim nolūkam fonds katru gadu atvēl līdzekļus, kuņus sastāda ieguldītā kapitāla nestie augļi un citas summas, kā, piemēram, ziedojumi noteiktiem mērķiem. Savos 20 pastāvēšanas gados LF ir izmaksājis \$ 700,000 izglītības un kultūras projektiem.

Līdzekļus piešķir visi LF dalībnieki, rakstveidā nobalsojot par iesniegtajiem projektiem. Nelielu daļu, tā saucamo, sēklas naudu, piešķir padome. Par LF dalībnieku var kļūt jebkuŗš interese, iemaksājot US \$ 50 iestāšanās maksu ( studentiem \$ 10 ) un US \$ 120 gada maksu ( studentiem \$ 10 ) kā ziedojumu vai aizdevumu. Šī gada dalībnieku izvēlēto piešķirumu rezultāti, kā arī informācija par pašreizējiem stipendiātiem doti LAIKA 23. oktobra numurā.

Latviešu Fonds pieņem izvērtēšanai un atbalsta pasākumus, kuŗi kalpo latviešu tautas vajadzībām:

- latviskā izglītība un audzināšanās,
- mākslā un daiļamatniecībā,
- zinātnes nozarēs, kas saistās ar latviešu zemi un tautu,
- citos kultūras pasākumos, kam nozīme un vērtība latviešu dzīvē.

Projektu pieteikumus pieņem viengadīgiem piešķirumiem.

Fonds nepiešķir līdzekļus latviešu saimniecisko pasākumu pabalstam, politiskā darba atbalstam, vai zinātniskam darbam, kam nav tiešu saistību ar latviešu tautu un zemi. Tāpat fonda līdzekļi netiek piešķirti ceļa izdevumiem uz konferencēm un sanāksmēm. LF neatbalsta projektus ar peļņas motīviem.

Piešķirumi pieprasāmi līdz 1992. gada 15. februārim. Tuvāka informācija un projektu pieteikumu veidlapas saņemamas no jauno projektu lietvedes: Intas A. Rūtiņas, 1501 Ladd St., Silver Spring, MD 20902, USA, tel.: 301-649-3135. EIROPĀ tās var pieprasīt LF pārstāvei Dr. Austrai Rudzītei, Mīnsteres latviešu ģimnazijā, Salzmannstrasse 152, D-4400 Münster, Deutschland. AUSTRĀLIJĀ tās saņemamas no LF pārstāvja A. Zariņa, 16 Ferntree Rd., Engadine, N. S. W. 2233, Australia.

Informāciju par stipendijām var pieprasīt no stipendiju komisijas priekšsēža Dr. Imanta Freiberga, 444 Grenfell Avenue, Montreal, Qué., Canada H3R 1G5.

Ziedojumus vai jaunus dalībniekus var pieteikt pie dalībnieku pārziņa Edmunda Brigmaņa, 1111 Hope St. Nr. 7, Stamford, CT 06907, U. S. A.

INTA ADAMOVIČA RŪTIŅA,  
Projektu iesniegumu lietvede.

### SAINU SAGATAVOŠANA SŪTĪJUMIEM UZ LATVIJU.

Pēdējā Montrealas latviešu organizāciju padomes sēdē, kas notika 12. decembrī, Centrā, galvenais pārrunu temats bija palīdzības sniegšana tautai Latvijā un kādā veidā tas būtu labāk izdarāms. Visātrākais veids, bez šaubām, ir pa gaisa pastu ar jau līdz šim pazīstamajām Sveices, Somijas un Vācijas - Lufhanzas satiksmes transporta lidmašīnām. Šāds sūtīšanas veids ir samērā dārgs, maksājot par vienu kg. starp 8,90 un 9,60 dolāriem. Steidzamī-

bas gadījumos tas varētu būt tas piemērotākais un arī drošākais veids. To ar labiem rezultātiem jau izmantojuši daudzi latvieši.

Visekonomiskais veids tomēr ir ar kuŗa tvertnēm, kur sūtīšanas maksa tiek aprēķināta par kubikpēdām, neatkarīgi no saiņa svāra. Aprēķini par pēdējiem šāda veida sūtījumiem, ko izmantoja arī laba daļa montrealiešu, bija šādi: \$ 5 par vienu kubikpēdu, \$ 5 par sūtījumu pieņemšanu un nogādāšanu uz Toronto un pēdējie \$ 5 par saiņu piegādi adresātiem mājās. Šis cenās var mainīties, atkarībā no tā, kur kuŗa tvertne tiek novietota - Toronto, Halifaksā vai arī Montrealā un no kuŗas vietas tā jānogādā tālāk uz kuŗi.

Šobrīd ir iecere, sazinoties ar dažādām kuŗniecības iestādēm, mēģināt sagatavot tvertni šeit, Montrealā uz vietas februāra mēnesī, par ko ziņas būs lasāmas nākošajā MLB Ziņotāja numurā.

Galvenais mana raksta iemesls un nolūks ir pareiza un pieņemama saiņu sagatavošana, lai neatkārtotos nevēlami gadījumi, kad sainis izjūk jau pusceļā, kā tas notika pēdējā šāda veida sūtīšanā.

Vispirms, saiņa iepakšanas materiāla izvēle ir ļoti svarīga. Noteikti vēlams, lai sūtītājs izvēlas cietu papes (kartona) kasti, kas viegli nepadodas locīšanai un slodzei. Domāju, ka piemērotākais lielums, atkarībā no saiņa svāra, būtu starp 1 un 3 kubikpēdām, rēķinoties ar to, kā saņemējs šos saiņus aizvēdīs mājās. Saini sakārtojot, jācenšas, lai tas būtu pilns, neatstājot tukšumus un tukšas vietas, jo tās viegli padosies pat mazākai slodzei, spiedienam. Ja tādi tukšumi gadās, tie būtu jāpiepako ar cīti salocītu papīru, papes gabaliem vai stereofomu. Pirms saiņa sasiešanas jāpārlicinās par to, vai visas kastes malas un salaidumi ir pietiekoši aplīmēti ar lipekļu lenti, pie kam ļoti izturīga šajā gadījumā ir pelēkā, pusotras collas plātā, cauraustā vai tai līdzīgās. Jācenšas saini cieši saspiest pirms aizlīmēšanas un nosiešanas. Ieteicams nosiešanai lietot parupju un stipru auklu, ko var izmantot saini pārnesot.

ADRESE jāraksta lieliem, skaidri salasāmiem burtiem, kuŗus saiņa pieņemēji un nogātāji var labi un viegli izlasīt. Vēlams, lai saņemēja vārds un pilna adrese būtu uzrakstīta uz divām saiņa pusēm ar vismaz 2-3 mm platiem burtiem. Vienam uzrakstam noteikti jābūt saiņa virspusē, labajā pusē, bet paša nosūtītāja - kreisajā augšpusē.

Tiem, kuŗi sūta vairākus saiņus, ieteicams uz katra saiņa ar ciparu norādīt kopējo saiņu skaitu. Piemēram, "Kopā 3 saiņi".

Ieteicu nelietot, bez jau izmeklētās cietās papes kastes, vēl kādu citu, piemēram, papīra ietinumu, kas var ļoti viegli saplīst, jo sūtījumi ar kuŗi nav pielīdzināmi parastiem pasta sūtījumiem ar saudzīgāku apiešanos.

Neieteicu sūtīt stikla burkas un pudeles, kas var viegli saplīst un sabojāt ne tikai paša, bet arī citu sūtījumu. Ieteicu katrā sainī ievietot mantu un priekšmetu sarakstu, bet norakstu paturēt sev. Sūtījumus nevar apdrošināt, kā tas iespējams ar parastiem pasta sūtījumiem, nedz arī ierakstīt, jo mēs katrs zinām apstākļus dzimtenē. Ceru, ka tas nebūs par iemeslu, lai atteiktos no palīdzības sniegšanas tiem, kam tā šodien visvairāk vajadzīga.

SKRASTIŅU INDULIS.

Starplaikā - līdz nākamajai informācijai MLB ZIŅOTĀJĀ - plašāka informācija par paredzēto tvertnes sūtījumu februārī pieejama, zvanot

Mārai Demandt-Valdmanei, 484-0712,  
Ērikai Vītiņai, 484-9734 un  
Jānim Tēraudam, 631-5937

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.  
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.  
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

9. janvārī, plkst. 12:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme ( Janvārī būs tikai šī sanāksme. ).
12. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
15. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde. Sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties jeb kurš interesents.
16. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes darba sēde. Padomes dalībnieces lūgtas sūtīt uz sēdi savus pārstāvjus.
19. janvārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
19. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
23. janvārī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme. Kluba priekšsēdis J. Raudsepps stāstīs par savu ceļojumu uz Igauniju. Interesenti varēs iepazīties ar jaunajām Igaunijas, Latvijas un Lietuvas pastmarkām.
25. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS 44 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums. Piedalās māc. Māris Ludviks un Silvija Ludvika no Otavas. Temats - LATVIJA ŠODIEN UN RĪT ( Skatiet īpašu paziņojumu zemāk! ).
26. janvārī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
2. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
6. februārī, plkst. 12:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme ( Februārī būs tikai šī sanāksme. Martā būs 2 sanāksmes. ).
9. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
16. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
16. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
20. februārī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme.
23. februārī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
5. martā, plkst. 12:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
4. aprīlī, plkst. , Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības APRĪĻA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam. Plašāka informācija turpmākajos numuros.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

r ī k o

sestdien, 25. janvārī, plkst. 16:30,  
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā,  
Lašīnā,

MLB 44 gadu pastāvēšanas atceres

S A R Ī K O J U M U .

Siltas vakariņas - \$ 8.-

Piedalās: māc. Māris LUDVIKS un  
Silvija LUDVIKA no Otavas.

Temats: LATVIJA ŠODIEN UN RĪT.

Pārrunas.

IEEJA: Pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

RĪGAS ledushokeja "DINAMO" jaunatnes vienība laikā no 8. - 13. janvārim piedalās AAA Elite sacensībās St. Leonard arēnā, 5300 Robert ielā ( no Lacordaire METRO stacijas uz ziemeļiem, pie St. Leonard pilsētas valdes ), Montrealā. Spēlētāji ir no 15-17 gadus veci. Komandā ir 9 latvieši, 3 ukraiņi un 7 krievi.

Ceturtdaļfināls 10. janvārī, plkst. 13:00,  
Pusfināls 11. janvārī, plkst. 12:00,  
Fināls spēle, 12. janvārī, plkst. 13:00  
IEEJA - \$ 3 un \$ 4

PIEEJAMS BIŠU MEDUS.

\$ 2,50 kg

Edgars HAMMELIS, 269 Range, St. Helene  
de Bagot, Québec, JOH 1N0, 514-791-2879

Jābrauc pakal pašiem.

E.H.



0312017079

**FREE ESTIMATES**

On ALL kinds of TV's, CD's, VCR's, STERO SYSTEMS, WALKMAN, small electrical appliances, telephone systems, Vacuum cleaners and Radio control systems.

Anything Electronic or Electrical-

WE REPAIR IT.

**R/C LEON SERVICE**

5887 Sherbrooke St.  
West,  
Montreal, Québec

**488-3363**

FAST SERVICE. REASONABLE RATES.  
PICK UP & DELIVERY.

**VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA**

VCR's from \$ 329.00  
VIDEO CAMERAS from \$ 1.299.00  
DOUBLE CASSETTE RADIOS from \$ 99.00  
COMPUTERS ( IBM compt. ) from \$ 799.00  
220V, 50 Hz  
ELECTRICAL APPLIANCES 210V/50 Hz

ALL JAPANESE BRAND NAMES.

→ WE SHIP TO LATVIA AND ALL OTHER  
REPUBLICS

VIDEO TRANSFERS: PAL - SECAM - NTSC  
( To be able to watch a video tape from Latvia  
or to send a video tape to Latvia )

**R/C LEON SALES**

5887 Sherbrooke Street W.  
NDG, Montreal, Québec

MONTREAL - **514-488-3363**

TORONTO - **416-888-7659**

Šo MLB ZIŅOTĀJA numuru nododam Kanadas pastā 8. janvārī. Telpas trūkuma dēļ šajā numurā izpaliek gadskārtējie izdevuma un tā KARTOTEKAS pārskati, kuņus publicēsim nākamajā numurā. Dažādu likstu dēļ šis numurs mazliet nokavējies.

1992. I MLB Z 1.250e

**COLLINS CLARKE  
MACGILLIVRAY  
WHITE**

FLOWERS  
by

*Flowerman*

**Funeral Directors**

• 5810 Sherbrooke St. W.,  
Montreal — Business Office  
**514-483-1870**

MLB ZIŅOTĀJA administrātorēi A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Zīpotāja abonementa samaksu par \_\_\_ gadu/iem ( \$ 27.50 un \$ 22.50; skatiet zemāk ) ..... \$ \_\_\_\_\_

Gaisa pasta piemaksu ( ASV - \$ 6.-, citos kontinentos - \$ 20.- ) ..... \$ \_\_\_\_\_

Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai ..... \$ \_\_\_\_\_

Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei ..... \$ \_\_\_\_\_

Vēlos saņemt sekojošus MLB Zīpotāja agrākos numurus \_\_\_\_\_ à \$ 2.50 ziedojums ..... \$ \_\_\_\_\_

Dāvinu MLB Zīpotāju: \_\_\_\_\_ ( adrese ) ..... \$ \_\_\_\_\_

Iesakū nosūtīt MLB Zīpotāja paraugburtnīcas ..... \$ \_\_\_\_\_

Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.- ..... \$ \_\_\_\_\_

Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par \_\_\_\_\_ darbības gadu/iem - à \$ 10.- ..... \$ \_\_\_\_\_

Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par \_\_\_\_\_ gadiem ( MLB biedriem \$ 10.-, pensionāriem \$ 5.- ) ..... \$ \_\_\_\_\_

Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai ..... \$ \_\_\_\_\_

Čeki raketāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. \_\_\_\_\_

Pavisam kopā \$ \_\_\_\_\_

( Maksātāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs ) \_\_\_\_\_

Paraksts: \_\_\_\_\_

**MLB ZIŅOTĀJS**

ISSN 0227 - 2433

**IZDEVĒJA:** Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

**REDAKTORS:** Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada, H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

**ADMINISTRATORE:** Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

**EKSPEDĪCIJA:** Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Imants Freibergs, Anna Kreipāne, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Ilga Štaubere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

**MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSĀ:** \$ 27.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaķa invalīdiem \$ 22.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 6.-, uz citiem kontinentiem - \$ 20.- gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2,50 ziedojumu.

**LAPPUŠU SLEJU MAKSAS:** Mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp - \$ 25.00, 1/3 lpp - \$ 30.00, 1/2 lpp - \$ 35.00, 3/4 lpp - \$ 55.00, pilna lpp - \$ 60.00. Klišeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 20.00. Iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Čeki raketāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datūmam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā un nesūta atpakaļ.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY  
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

JANUARY 1992 JANVIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS  
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, CANADA H9X 2R2, ph. 514-457-9832.